

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2018

Ministerstvo zemědělství
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2018

Praha 2019

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2018“ vypracoval pod gescí Odboru potravinářského MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství
Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: JUDr. Ing. Josef Mezera, CSc. (CZ-NACE 10, CZ-NACE 10.3 a CZ-NACE 11.0 ve spolupráci s MPO: ekonomika a V a V)
Ing. Martin Plášil, Ph.D. (CZ-NACE 10.1, CZ-NACE 10.2, CZ-NACE 10.4, CZ-NACE 10.6 a CZ-NACE 10.8)
Ing. Zdeňka Náglová, Ph.D. (CZ-NACE 10.5, CZ-NACE 10.7, CZ-NACE 10.9)

Při zpracování publikace bylo též využito textů a tabulek MZe a autorů Zprávy o stavu zemědělství za rok 2018 týkajících se agrárních komodit.

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

ÚVOD	5
POUŽITÉ ZKRATKY	6
VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ (do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2018 uvedeny v části METODIKA)	7
METODIKA	9
CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	16
1. Charakteristika oddílu	16
2. Vývoj oddílu	17
3. Hlavní ekonomické ukazatele	18
4. Zahraniční obchod	19
5. Výzkum a Vývoj	20
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	21
CZ-NACE 10.1 ZPRACOVÁNÍ A KONZEROVÁNÍ MASA A VÝROBA MASNÝCH VÝROBKŮ	22
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	22
2. Hlavní ekonomické ukazatele	22
3. Cenový vývoj	24
4. Shrnutí a perspektivy oboru	25
CZ-NACE 10.2 ZPRACOVÁNÍ A KONZEROVÁNÍ RYB, KORÝŠŮ A MĚKKÝŠŮ	26
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	26
2. Hlavní ekonomické ukazatele	26
3. Shrnutí a perspektivy oboru	28
CZ-NACE 10.3 ZPRACOVÁNÍ A KONZEROVÁNÍ OVOCE A ZELENINY	29
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	29
2. Hlavní ekonomické ukazatele	30
3. Cenový vývoj	32
4. Shrnutí a perspektivy oboru	32
CZ-NACE 10.4 VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ	33
1. Charakteristika oboru	33
2. Hlavní ekonomické ukazatele	33
3. Cenový vývoj	36
4. Shrnutí a perspektivy oboru	36
CZ-NACE 10.5 VÝROBA MLÉČNÝCH VÝROBKŮ	37
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	37
2. Hlavní ekonomické ukazatele	37
3. Cenový vývoj	40
4. Shrnutí a perspektivy oboru	40
CZ-NACE 10.6 VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ	41
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	41
2. Hlavní ekonomické ukazatele	42
3. Cenový vývoj	44
4. Shrnutí a perspektivy oboru	44

CZ-NACE 10.7 VÝROBA PEKAŘSKÝCH, CUKRÁŘSKÝCH A JINÝCH MOUČNÝCH VÝROBKŮ	45
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků.....	45
2. Hlavní ekonomické ukazatele	45
3. Cenový vývoj.....	48
4. Shrnutí a perspektivy oboru.....	48
CZ-NACE 10.8 VÝROBA OSTATNÍCH POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ.....	49
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků.....	49
2. Hlavní ekonomické ukazatele	49
3. Cenový vývoj.....	52
4. Shrnutí a perspektivy oboru.....	52
CZ-NACE 10.9 VÝROBA PRŮMYSLOVÝCH KRMIV	53
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků.....	53
2. Hlavní ekonomické ukazatele	54
3. Cenový vývoj.....	57
4. Shrnutí a perspektivy oboru.....	57
CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ	58
1. Charakteristika oddílu	58
2. Vývoj oddílu	58
3. Hlavní ekonomické ukazatele	59
4. Zahraniční obchod	60
5. Výzkum a vývoj.....	61
6. Shrnutí a perspektivy oddílu.....	62

ÚVOD

Vážení čtenáři,

vydání zprávy „Panorama potravinářského průmyslu 2018“, kterou připravuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), v úseku Vědy a výzkumu pod gescí Odboru potravinářského, Ministerstva zemědělství úzce navazuje na obdobné zprávy vydávané v předchozích letech.

Tato zpráva vychází z údajů Českého statistického úřadu. Zpráva byla zpracována v metodice Ministerstva průmyslu a obchodu v poměrně dlouhých časových řadách let 2008 - 2017 a dále rok 2018 je vlastním odhadem MPO, konzultovaným s MZe.

Cílem této publikace je odborné, ale i širší veřejnosti, poskytnout ucelený pohled na aktuální situaci a stav potravinářského průmyslu v ČR. Délka časových řad a výběr zejména ekonomických indikátorů k tomu dává potřebný základ. Doprovodné komentáře jsou stručné, ve snaze nestranné a srozumitelně interpretovat dosažené výsledky a tendence. Jednotlivé kapitoly uzavírá shrnutí a další perspektiva hodnocených odvětví, resp. oborů.

Zpráva celkově charakterizuje potravinářství v jeho současné členité struktuře, ale také připomíná i význam zemědělství, jehož produkce se zpracováním transformuje do finálních potravin resp. nápojů. Trvalý rozvoj potravinářské produkce vyžaduje pak součinnost a obchodní vazby s dalšími zpracovatelskými odvětvími, jako je potravinářské strojírenství, výroba obalů pro potraviny a další výroby.

Do potravinářského sektoru je zahrnuta Výroba potravinářských výrobků CZ-NACE 10 a Výroba nápojů CZ-NACE 11. U CZ-NACE 10 jsou dále samostatně sledovány a hodnoceny rozhodující obory (CZ-NACE 10.1 až 10.9).

K celkové charakteristice sledovaného sektoru patří i jeho makroekonomická pozice. Výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků v ČR se v roce 2018 podílela na HPH v b. c. 2,21 %, což je oproti roku 2017 méně o 0,04 p. b. Na zaměstnanosti v ČR úhrnem se toto odvětví podílelo 2,52 %, což je meziročně méně o 0,7 p. b. I tak však hodnocené odvětví patří trvale k významným zaměstnavatelům, obdobně jako v celé EU.

I v roce 2018 byl státní správou, zájmovými svazy a podnikateli kladen důraz na zapojení do již dříve zavedených systémů kvality potravinářských výrobků. Konkrétně jde o národní značku KLASA či označení „Regionální potravina“, která se v jednotlivých krajích (vyjma Prahy) zaměřila především na propagaci jedinečné produkce od malých a středních podniků. K významným značkám se zařadilo i logo Český výrobek – garantováno PK ČR. Stále více jsou využívány k propagaci potravin moderní marketingové metody.

Ohlasy, na již třetí desetiletí vydávané publikace o potravinářství v ČR, s nimiž se setkáváme, dokumentují hluboký vztah k zmíněnému odvětví, protože potraviny jsou předmětem širokého zájmu spotřebitelů i médií.

POUŽITÉ ZKRATKY

b. c.	běžné ceny	MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
CPV	ceny průmyslových výrobců	MSP	malé a střední podniky
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo stávajících OKEČ	MZe	Ministerstvo zemědělství
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZV	ceny zemědělských výrobců	p. b.	procentní bod
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	PK ČR	Potravinářská komora ČR
ČNB	Česká národní banka	PRV	Program rozvoje venkova
ČR	Česká republika	SC	spotřebitelské ceny
ČSPS	Český Svaz Pivovarů a Sladoven	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
ČSÚ	Český statistický úřad	SOT	Společná organizace trhu
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
EK	Evropská komise	ÚPH	účetní přidaná hodnota
ES	Evropské společenství	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
EU	Evropská unie	VV a S	vlastní výrobky a služby
HOP	hrubý operační přebytek = účetní přidaná hodnota – osobní náklady	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ISO	International Standard Organisation – Mezinárodní organizace pro standardizaci	ZO	Zahraniční obchod
		ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako sekce C)

VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ

(do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2018 uvedeny v části METODIKA)

Položky Výkazu zisku a ztráty	
Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží nakoupeného za účelem dalšího prodeje.
Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží – obchodní marže
Obchodní marže	Tržby za prodané zboží – Náklady vynaložené na prodané zboží
Výkony	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb + změna stavu zásob vlastní činnosti +/- aktivace
Tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	Tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.
Změna stavu zásob + aktivace	Výkony – tržby za prodej vlastních výrobků-tržby za prodej služeb
Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony – přidaná hodnota
Účetní přidaná hodnota (ÚPH) v b. c.	Rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
Osobní náklady v b. c.	Zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
Mzdy	Mzdy poskytované zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Zahrnuje základní mzdy, příplatky, doplatky ke mzdě, odměny, náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy. Patří sem i příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti, pokud tyto společníci (členové) jsou v pracovním (členském) poměru ke společnosti (družstvu), a jsou tudíž vedeni v evidenčním počtu zaměstnanců. Do mezd se zahrnují dotace a příspěvky obdržené za mzdy.
Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení	Osobní náklady – mzdy - OON
Ostatní osobní náklady (OON)	Odměny za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odstupné, odměny členům orgánů společnosti a družstva hrazené z nákladů i ze zisku, odměny učňům.
hrubý operační přebytek v b. c.	Přidaná hodnota – osobní náklady
Jiné výnosy	Výnosy celkem – tržby za prodej zboží – výkony
Jiné náklady	Výnosy celkem - náklady vynaložené na prodané zboží – výkonová spotřeba - osobní náklady – odpisy - EBIT
EBIT	VH před zdaněním + nákladové úroky
Nákladové úroky	Představují platební povinnost z titulu úroků vůči bankám, dodavatelům, v případě půjček, finančních operací. Nepatří sem úroky, pokud se zahrnují přímo do pořizovací ceny hmotného a nehmotného investičního majetku.
Daň	Všechny uhrazené daně, které platí ze svých příjmů (výnosů) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem právnické osoby.
VH za účetní období	Hospodářský výsledek za běžnou činnost + Mimořádný výsledek hospodaření-převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
Doplňující a dopočtená data	
Výnosy celkem	Výnosy představují provozní, finanční a mimořádné výnosy jednotky.
Do provozních výnosů se zahrnují tržby za vlastní výkony a zboží, změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby, aktivace, jiné provozní výnosy, zúčtování rezerv a opravných položek do provozních výnosů.	<p>Počet pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro něž je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností. Uvedou se počty majitelů, kteří se pravidelně zúčastňují práce ve své firmě, a tato práce není jejich vedlejší činností. Jde o osoby samostatně výdělečně činné, o společníky ve veřejných obchodních společnostech, o komplementáře v komanditních společnostech. Patří sem i společníci ve společnostech s r.o. a komanditisté v komanditních společnostech, kteří pracují ve své společnosti, avšak nejsou k ní v pracovním poměru. Uvedou se i spolupracující členové domácnosti majitele (manžel, resp. manželka a děti po ukončení povinné školní docházky), kteří se podílejí na práci ve firmě, přitom však k ní nejsou v pracovním poměru.</p> <p>Do finančních výnosů patří tržby z prodeje cenných papírů, výnosové úroky, kurzové zisky, výnosy z finančních investic, výnosy z krátkodobého finančního majetku, ostatní finanční výnosy a zúčtování rezerv a opravných položek finančních výnosů.</p> <p>Do mimořádných výnosů se zahrnují výnosy ze změny metody, zúčtování rezerv, ostatní mimořádné výnosy a zúčtování opravných položek k mimořádným výnosům.</p>

Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Zahrnuje všechny stálé a dočasné zaměstnance, které jsou v pracovním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah). Vypočítává se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce.
Pracující majitelé	Počet pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro něž je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností. Uvedou se počty majitelů, kteří se pravidelně zúčastňují práce ve své firmě, a tato práce není jejich vedlejší činností. Jde o osoby samostatně výdělečně činné, o společníky ve veřejných obchodních společnostech, o komplementáře v komanditních společnostech. Patří sem i společníci ve společnostech s r.o. a komanditisté v komanditních společnostech, kteří pracují ve své společnosti, avšak nejsou k ní v pracovním poměru. Uvedou se i spolupracující členové domácnosti majitele (manžel, resp. manželka a děti po ukončení povinné školní docházky), kteří se podílejí na práci ve firmě, přitom však k ní nejsou v pracovním poměru.
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady	Výnosy celkem – VH před zdaněním
Obrat	Tržby za zboží + výkony
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky
vývoz	hodnota zboží odeslaného do zahraničí (do států EU a do třetích zemí)
dovoz	hodnota zboží přijatého ze zahraničí (ze států EU a ze třetích zemí)
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem
Ukazatelé	
EVA	Spread * vlastní kapitál
Spread	ROE - re
ROE	VH za účetní období/vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (Re)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Výnosy/Aktiva	Výnosy celkem/Aktiva
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/aktiva
L3	Oběžná aktiva/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L2	(dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek)/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L1	Krátkodobý finanční majetek/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
HOP/Čistý obrat	Hrubý operační přebytek/čistý obrat
PH/Čistý obrat	Přidaná hodnota/Čistý obrat
ON/Čistý obrat	Osobní náklady/Čistý obrat
Přidaná hodnota na zaměstnance	Přidaná hodnota/průměrný evidenční počet zaměstnanců * 100
Průměrná mzda	Mzdy/průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*100

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici;
- i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

METODIKA

Panorama potravinářského průmyslu za rok 2018, vychází jako v předchozích letech z metodiky MPO a je ve stručné verzi níže uvedena.

Zdroj dat pro Panoramu

Podniky jsou v rámci Panoramy potravinářského průmyslu členěny dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Kódování CZ-NACE vychází ze standardní klasifikace ekonomických činností Evropské unie NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetickým kódem,
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojčíselným kódem,
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojčíselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřčíselným kódem.

Zdrojem dat pro charakteristiku potravinářského průmyslu, jeho oddílů a skupin podle CZ-NACE je roční statistický výkaz ČSÚ P5-01 (období 2008 až 2015). Data ve výkaze P5-01 jsou za všechny velikosti podniků, tj. i za živnostníky. Období 2018 je dopočteno pomocí indexů 2018/2017 jejichž zdrojem jsou čtvrtletní statistické výkazy P3-04, P6-04, Práce 2-04 a data z Finanční analýzy podnikové sféry za rok 2016. V roce 2015 došlo ke změně v účetnictví a tím také účetních výkazů s platností od roku 2016. Panorama reflektuje tuto změnu. Data za roky 2008 až 2015 byla převedena do účetní metodiky platné od roku 2016. Data ve výkaze P5-01 jsou ve formátu účetních výkazů platných do 31. 12. 2015. Nejprve byla data převedena do formátu platného k 31. 12. 2015 a pak následně do formátu platného od 1. 1. 2016. Definice ukazatelů jsou uvedeny v tabulkách I až 5.

Tabulka I

Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)		Zdroj dat nebo výpočet
Aktiva celkem		Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Dlouhodobý majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý majetek – dlouhodobý nehmotný majetek – dlouhodobý hmotný majetek
C.	Oběžná aktiva	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Zásoby	Výkaz ČSÚ P5-01
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.III.	Krátkodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	Oběžná aktiva – zásoby – dlouhodobé pohledávky – krátkodobé pohledávky
A.+D.I.	Časové rozlišení + pohl.VK	Aktiva celkem – dlouhodobý majetek – oběžná aktiva
Pasíva celkem		Aktiva celkem
A.	Vlastní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Cizí zdroje	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Rezervy	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.6+B.II.7.	Dlouhodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II. – (B.II.6.+B.II.7.)	Jiné dlouhodobé závazky	Dlouhodobé závazky – (dlouhodobé dluhopisy a směnky)
B.III.	Krátkodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.8+B.III.9.	Krátkodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III. – (B.III.8.+B.III.9.)	Jiné Krátkodobé závazky	Krátkodobé závazky – (krátkodobé dluhopisy a směnky)
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
B.IV.1.	Dlouhodobé bankovní úvěry	Bankovní úvěry a výpomoci – (krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
B.IV.2.+B.IV.3.	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Časové rozlišení	Dopočet MPO

Pramen: MPO

Tabulka 2

Rozvaha (platná od 1. 1. 2016)	Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)
Aktiva celkem (A.+B.+C.+D.)	Aktiva celkem
B. Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý majetek
B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek	Dlouhodobý nehmotný majetek
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	Dlouhodobý hmotný majetek
B.III. Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý finanční majetek
C. Oběžná aktiva	Oběžná aktiva
C.I. Zásoby	Zásoby
C.II. Pohledávky	Dopočet MPO: C.II.1. Dlouhodobé pohledávky + C.II.2. Krátkodobé pohledávky
C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	Dlouhodobé pohledávky
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	Krátkodobé pohledávky
C.III.+C.IV. Krátkodobý finanční majetek + Peněžní prostředky	Krátkodobý finanční majetek
A.+D. Časové rozlišení aktiv + pohl.VK	Časové rozlišení + pohl.VK
Pasíva celkem	Pasíva celkem
A. Vlastní kapitál	Vlastní kapitál
A.I. Základní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
A.II. + A.III. + A.IV. + A.VI. Nerozdělený zisk a fondy ze zisku	Dopočet MPO: A. Vlastní kapitál – A.I. Základní kapitál – A. V. VH za účetní období
A. V. VH za účetní období	VH za účetní období z Výkazu zisku a ztráty
B.+C. Cizí zdroje	Cizí zdroje
B. Rezervy	Rezervy
C. Závazky	Dopočet MPO: C.I. Dlouhodobé závazky + C.II. Krátkodobé závazky
C.I. Dlouhodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1.+C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé + C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky
C.I.1.+C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé	Dlouhodobé dluhopisy a směnky
C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Dlouhodobé bankovní úvěry
C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky	Jiné dlouhodobé závazky
C.II. Krátkodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1.+C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím krátkodobé + C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní krátkodobé závazky
C.II.1.+C.II.5. Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé	Krátkodobé dluhopisy a směnky
C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci
C.II.3.+C.II.4.+C.II.6.+C.II.7+C.II.8. Ostatní krátkodobé závazky	Jiné Krátkodobé závazky
D. Časové rozlišení pasív	Časové rozlišení

Pramen: MPO

Tabulka 3

Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)		Zdroj nebo výpočet
I.	Tržby za prodej zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží – obchodní marže
+	Obchodní marže	Výkaz ČSÚ P5-01
II.	Výkony	Výkaz ČSÚ P5-01
II.1. část	Tržby za prodej vlastních výrobků	Výkaz ČSÚ P5-01
II.1. část	Tržby za prodej služeb	Výkaz ČSÚ P5-01
II.2. + II.3.	Změna stavu zásob + aktivace	Výkony – tržby za prodej vlastních výrobků – tržby za prodej služeb
B.	Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony – přidaná hodnota
+	Přidaná hodnota	Výkaz ČSÚ P5-01
C.	Osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
C.1.	Mzdy	Výkaz ČSÚ P5-01
C.3. + C.2.	Náklady na soc. a zdrav. Zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti	Osobní náklady – mzdy – OON
C.4.	OON	Výkaz ČSÚ P5-01
	Hrubý operační přebytek	Přidaná hodnota – osobní náklady
E.	Odpisy	Výkaz ČSÚ P5-01
	Jine výnosy	Výnosy celkem – tržby za prodej zboží – výkony
	Jiné náklady	Výnosy celkem – náklady vynaložené na prodané zboží – výkonová spotřeba – osobní náklady – odpisy – EBIT
	EBIT	HV před zdaněním + nákladové úroky
N.	Nákladové úroky	Výkaz ČSÚ P5-01
***	VH před zdaněním	VH za účetní období + daň
Q. + S.	Daň	Výkaz ČSÚ P5-01
**	VH za účetní období	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Tabulka 4

Výkaz zisku a ztráty (platný od 1. 1. 2016)	Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
II. Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží
A. Výkonová spotřeba	Dopočet MPO: A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží + A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	Náklady vynaložené na prodané zboží
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	Výkonová spotřeba
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	Změna stavu zásob + aktivace s opačným znaménkem
D. Osobní náklady	Osobní náklady
D.1 Mzdové náklady	Mzdy
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	Dopočet MPO: D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění + D.2.2 Ostatní náklady
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti
D.2.2 Ostatní náklady	OON
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	Odpisy
J. Nákladové úroky a podobné náklady	Nákladové úroky
** VH před zdaněním	VH před zdaněním
L. Daň z příjmu	Daň
*** VH za účetní období	VH za účetní období

Pramen: MPO

Tabulka 5

Doplňující data	Zdroj P5-01 nebo Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
Přidaná hodnota	Přidaná hodnota
Hrubý operační přebytek	Hrubý operační přebytek
EBIT	EBIT
Čistý obrat za účetní období	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace)
Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb + Tržby za prodej zboží
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Výkaz ČSÚ P5-01
Pracující majitelé	Výkaz ČSÚ P5-01
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady celkem	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace) – VH před zdaněním
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky

Pramen: MPO

Pro cenový vývoj je zdrojem dat měsíční výkaz ČSÚ Ceny Prům 1–12. Rok 2005 je považován za základ, tj. rok 2005 = 100%. Ceny průmyslových výrobců jsou v klasifikaci CZ-CPA.

Data o zahraničním obchodě jsou v přeshraničním pojetí přebírána z ČSÚ, kde jejich zdrojem je celní statistika. Byla zvolena klasifikace produkce CZ-CPA, která odpovídá klasifikaci činností podle CZ-NACE.

Metodika INFA

Pro zhodnocení výkonnosti byla použita metodika INFA¹, která je užívána na MPO ČR ve Finanční analýze a byla použita také v minulém Panoramě. Metodika INFA je nástroj finanční analýzy umožňující komplexní posouzení hospodaření skupin podniků, které příčinným způsobem propojuje ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Metodika INFA nebyla v Panoramě aplikována v plné šíři.

INFA je založena na tom, že při posuzování podnikové výkonnosti je potřeba propojit (a současně mít i možnost odděleného pohledu) ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Ukazatelem, který je nejvíce agregovanou formou tohoto propojení, je ekonomický zisk. Hodnocené odvětví či obor je dostatečně výkonný, pokud dosahuje kladného ekonomického zisku.

INFA pracuje s manažerským tvarem ekonomického zisku (EVA), který vychází z propočtu tzv. spreadu. Spread srovnává podnikem dosahovanou výnosnost (rentabilitu) vlastního kapitálu (ROE) se sazbou alternativního nákladu na vlastní kapitál resp. výnosností vlastního kapitálu požadovanou vzhledem k podstoupenému riziku (re). Ekonomický zisk je součinem spreadu a výše vlastního kapitálu (VK). Platí: $EVA = \text{Spread} * VK$.

Při analýze tvorby ekonomického zisku INFA odděluje tvorbu výstupu podniku (představovaného veličinou EBIT), jeho dělení a vztahy mezi časovou strukturou aktiv a pasiv (viz obr. 1).

Ve schématu na Obr. 1 jsou v první skupině (I.) ty faktory, které mají vliv na velikost podnikem vytvořeného výstupu (EBIT). EBIT je nejvhodnější charakteristikou výstupu, protože tato veličina není ovlivněna výší podnikového výstupu určeného věřitelům (úroky) a určeného pro stát (daň). Výši EBIT je potřeba hodnotit v relaci s velikostí majetku, který je v podniku vázán (aktiva) a prostřednictvím kterého byl EBIT vytvořen. Ukazatel EBIT/aktiva ukazuje celkovou výnosnost podniku a je nazýván produkční silou podniku. V první skupině ukazatelů je produkční síla a ukazatelé vysvětlující a přibližující způsob jejího vzniku. Vysoká a stabilní produkční síla působí pozitivně jak na ROE, tak i na re.

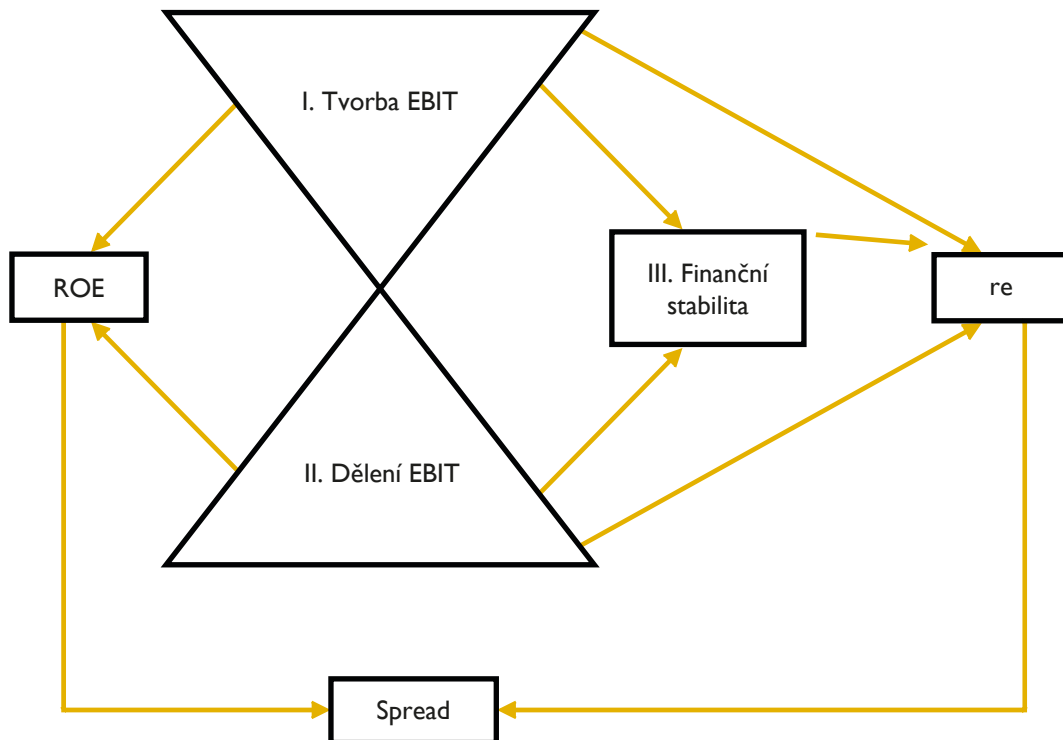
Ve druhé skupině (II.) jsou faktory, které rozhodují o způsobu rozdělení podnikem vytvořeného EBIT mezi vlastníky a věřitele (tzn. poskytovatele kapitálu) a stát.

Velikost produkční síly ovlivňuje také působení výše zadlužení podniku (finanční páky). V případě, že produkční síla podniku není dostatečná, ROE se působením vyššího zadlužení zhoršuje. Na výši rizika (re) působí finanční páka jednoznačně: vždy platí, že vyšší zadluženost generuje vyšší riziko. S růstem zadluženosti se mění dělení EBIT v neprospěch vlastníků, neboť roste část, kterou si z EBIT vezmou věřitelé ve formě úroků.

Do třetí skupiny (III.) patří ukazatele indikující finanční stabilitu, za které se tvorba a dělení podnikového výstupu odehrává. Jsou srovnávány aktiva a zdroje jejich financování z hlediska jejich životnosti.

¹ Autory metodiky INFA jsou Inka a Ivan Neumaierovi.

Obr. 1 – Schéma INFA

Pramen: podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review

Ukazatele reprezentující rovnovážnost systému (schopnost podniku včas dostát svým závazkům vůči všem stakeholderům) jsou podmínkou nutnou pro fungování podniku a výrazně ovlivňují podnikové riziko. Patří k nim především běžná likvidita (L3).

Rozhodující je, jak ukazatele všech výše popsaných skupin působí souhrnně na výnosnost vlastního kapitálu (ROE) a míru rizika (re), tzn. zda spread (ROE – re) roste nebo klesá. INFA umožňuje výběr základních ukazatelů pro posouzení výkonnosti podniků (Obr. 2). Ukazatelé tvorby EBIT jsou oranžové, ukazatelé dělení EBIT zelené a ukazatelé finanční stability červené.

Odhad hodnoty sazby alternativního nákladu na vlastní kapitál re podle metodiky INFA je, v podobě použité na MPO, založen na několika zjednodušujících předpokladech:

- Za cenu cizího kapitálu je dosazena skutečná úroková míra.
- Je ztotožněna tržní hodnota cizího kapitálu s účetní hodnotou cizího úročeného kapitálu.
- Je předpokládána nezávislost hodnoty váženého průměru nákladů na kapitál (WACC – Weighted Average Cost of Capital) na kapitálové struktuře. Změna kapitálové struktury pouze přerozděluje celkový náklad kapitálu mezi majitele a věřitele.
- Ve vzorci WACC je za tvar $(1 - \text{sazba daně z příjmů})$, charakterizující zdanění, použit podíl čistého zisku na zisku, tzn. je zohledněn skutečný vliv zdanění.

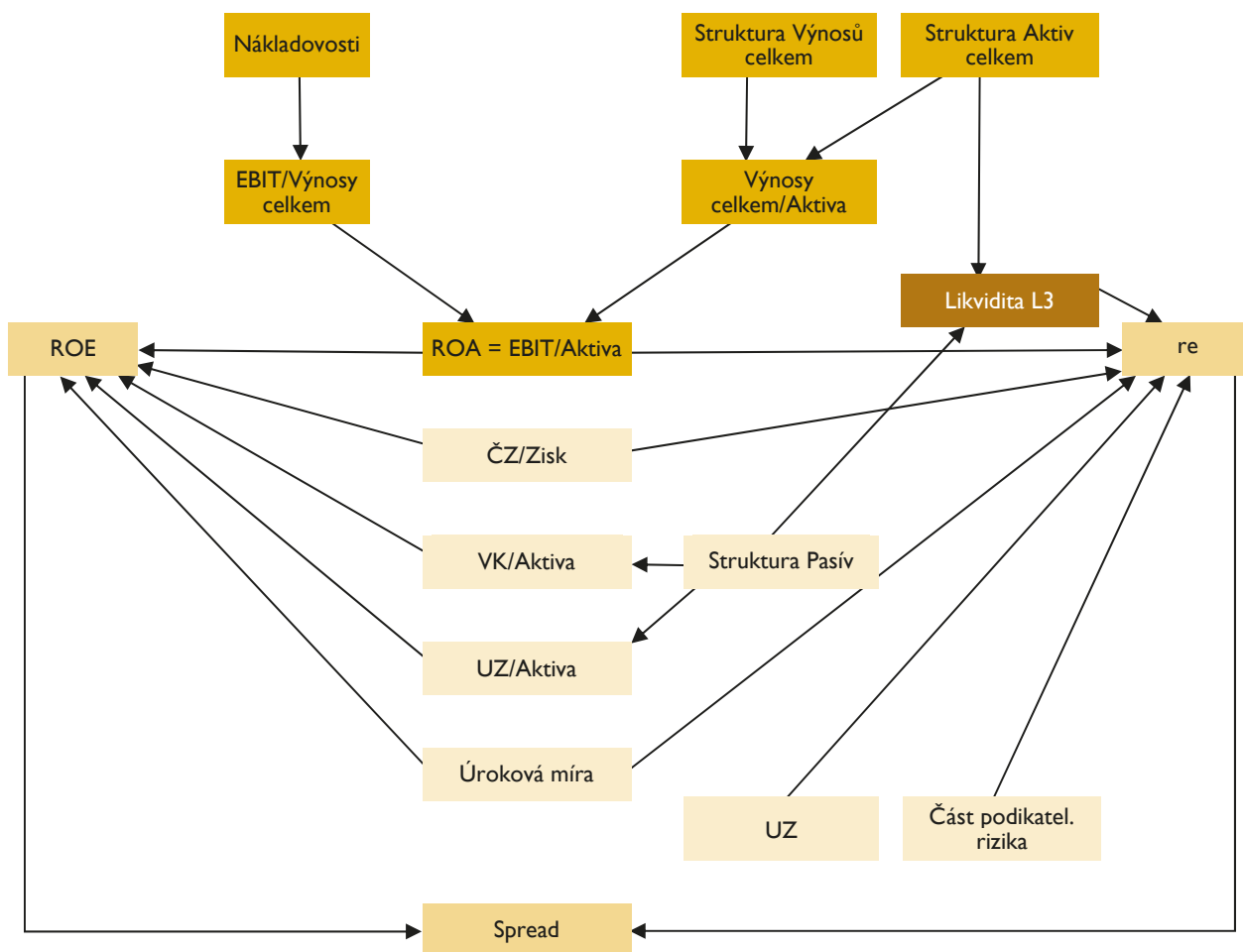
Alternativní náklad na vlastní kapitál re je nutno spočítat zvlášť pro jednotlivé podniky. Výpočet re je prováděn automaticky pro většinu podniků s tím, že pro nejvýznamnější podniky jsou zohledněny jejich individuální zvláštnosti. Jedná se přibližně o 500 podniků.

Hodnotu re za jednotlivé skupiny, oddíly a sekci jsou spočteny jako vážený aritmetický průměr:

$$re_{\text{skupiny}} = \frac{\sum (re_{\text{podniku}} * \text{vlastní kapitál podniku})}{\sum \text{vlastní kapitál podniku}}$$

Za bezrizikovou sazbu r_f je považován v souladu s Finanční analýzou podnikové sféry výnos 10letých státních dluhopisů (tabulka 6).

Obr. 2 – Schéma INFA (doplněny základní ukazatelé)

Pramen: upraveno podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review (2014)

Tabulka 6 (%)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezriziková sazba r_f	4,55	4,67	3,71	3,79	2,31	2,26	1,58	0,58	0,48 %

Pramen: data ČNB, výpočty MPO

Použití metodiky INFA určilo výběr vypočtených ukazatelů, který je doplněn o produktivitu práce, průměrnou mzdu a vybavenost DHM (tabulka 7).

Tabulka 7

Ukazatelé	Zdroj nebo výpočet
EVA	Spread * Vlastní kapitál
Spread	ROE – r_e
ROE	VH za účetní období/Vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (r_e)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Čistý obrat/Aktiva	Čistý obrat/Aktiva
EBIT/Čistý obrat	EBIT/čistý obrat
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/Aktiva
Úroková míra	Nákladové úroky a podobné náklady / (Úročené zdroje – vlastní kapitál)
L3	Oběžná aktiva / krátkodobé závazky
L2	(Dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky) / krátkodobé závazky
L1	Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky / krátkodobé závazky
HOP/ Čistý obrat	Hrubý operační přebytek / Čistý obrat
PH/ Čistý obrat	Přidaná hodnota / Čistý obrat
ON/ Čistý obrat	Osobní náklady / Čistý obrat
Produktivita práce	Přidaná hodnota / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000
Průměrná mzda	Mzdy / Průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*1000
Vybavenost DHM + DNM	(Dlouhodobý nehmotný majetek + dlouhodobý hmotný majetek) / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000

Pramen: výpočty MPO

Data z tabulek 2, 4 až 7, pro každou skupinu, oddíl a zpracovatelský průmysl celkem, jsou dostupná v interaktivní tabulce na webu MPO (<https://www.mpo.cz/cz/panorama-interaktivni-tabulka.html>).

CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

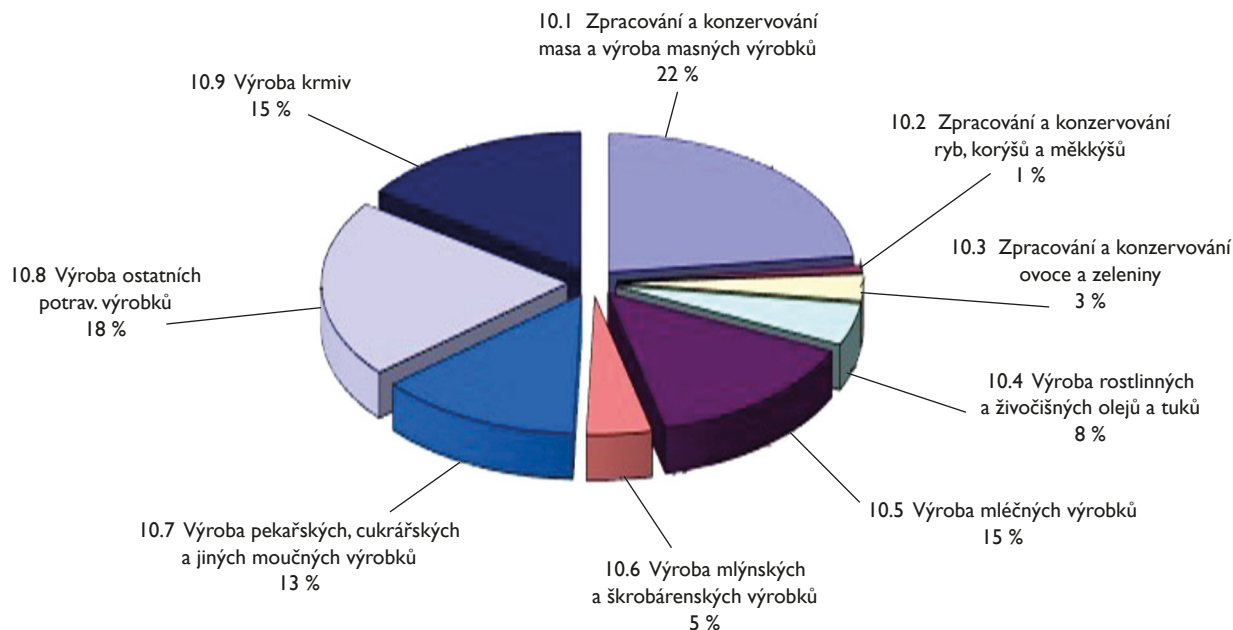
I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE 10 dle jednotlivých skupin:

- 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků;
- 10.2 Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů,
- 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 Výroba mléčných výrobků;
- 10.6 Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků;
- 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 Výroba průmyslových krmiv.

Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2018 (podle indikátoru tržeb v %) uvádí graf I.1.

Graf I.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE10 v roce 2018 podle indikátoru tržeb (%)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Výroba potravinářských výrobků patří v ČR k významným odvětvím zpracovatelského průmyslu. Ten je dán tím, že jde o výživu obyvatel. Potravinová politika považuje za svou prioritu bezpečnost výrobků. Odpovědnost za její dodržení spočívá na provozovateli potravinářských podniků a při neustále se rozšiřujícím sortimentu potravin jde o povinnost, která klade na provozovatele stále větší nároky. Důraz je kladen i na ochranu spotřebitele a šíření zdravotních informací pro zlepšení povědomí spotřebitele.

Na významu nabývá kvalita potravin. Její vyšší úroveň je prezentována národní značkou kvality KLASA. Vybrané potraviny vstupují do krajských soutěží jako „Regionální potraviny“ a své logo mají výrobky s označením „Česká potravina“. Pod ochranou EU jsou výrobky z ČR, jimž bylo uděleno Chráněné zeměpisné označení, Chráněné označení původu a Zaručená tradiční specialita, které jsou zárukou jedinečnosti odrůd či receptur a určených výrobních postupů. V posledních letech je zdůrazňována soběstačnost u hlavních druhů potravin na tuzemské agrární produkci, která by měla být přiměřená k racionální míře pokrytí domácí poptávky. Dosavadní stav však ukazuje na potřebu jejího zlepšení.

Posuzujeme-li jednotlivé skupiny, pak v roce 2017 nejvyššího podílu tržeb a výnosů v rámci oddílu dosáhla skupina 10.1. U ukazatele přidané hodnoty, počtu jednotek a zaměstnanců a také osobních nákladů to byla skupina 10.7. U aktiv celkem skupina 10.8. Konkrétní údaje jsou uvedeny v tabulce 1.1.

Tabulka 1.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2018 (v %, oddíl = 100 %)

Skupina CZ-NACE	Osobní náklady	Přidaná hodnota	Tržby	Výnosy	Vlastní kapitál	Aktiva celkem	Počet zaměstnanců	Počet jednotek
10.1	21,0	20,2	22,4	22,1	14,6	15,4	23,1	24,6
10.2	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0	0,8	0,9	0,3
10.3	3,9	4,0	3,5	3,5	3,8	3,2	3,8	1,6
10.4	4,9	4,9	7,9	8,0	6,3	7,0	4,4	1,5
10.5	10,9	10,5	14,7	15,4	11,5	10,8	9,2	1,9
10.6	4,0	4,1	4,8	4,7	3,6	4,6	3,5	2,3
10.7	27,4	24,5	13,5	13,3	16,4	18,7	32,4	43,1
10.8	19,7	20,7	17,8	17,7	24,3	22,3	17,2	19,8
10.9	7,4	10,3	14,7	14,6	18,5	17,1	5,5	4,8

Pramen: ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

2. Vývoj oddílu

Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků (CZ-NACE 10.1) patří ke klíčovým oborům sledovaného oddílu, s vazbou na živočišnou produkci. Podnikatelská báze masného průmyslu je trvale jednou z největších a dále rostoucích podnikatelských základen, v rámci oddílu CZ-NACE 10, zahrnující 2 100 jednotek všech velikostních kategorií, tedy zhruba 1/4 z celého odvětví. Z hlediska porovnání s agrárně orientovanými zeměmi disponuje tento obor spíše menšími, zejména jatečnými kapacitami. Obor se potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, což brzdí jeho další rozvoj. To se týká i učňovského školství. Pokud jde o produkci masa, určité oživení nastalo u hovězího masa, ale u rozhodujícího druhu masa v ČR, kterým je vepřové, se rozevírají nůžky mezi produkcí a soběstačností, která klesla na 51,5 % (2018). Přitom spotřeba na obyv./rok dosáhla mírného růstu při objemu 43,4 kg (odhad ÚZEI pro rok 2018). Decizní sférou je podporován záměr posílit konkurenceschopnost, aby jeho spotřeba byla ve vyšší míře naplněna z domácí suroviny, a to jak u výsekového masa, tak u masných výrobků. Meziročně se v roce 2018 zvýšila výroba drůbežního masa, která dosáhla objemu 195,3 tis. tun. Poptávka po drůbežím mase je především motivována zájmem o tzv. „bílé maso“, které je vhodné zejména pro spotřebitele, jež tento druh masa z hlediska výživy preferují. V menší míře, z hlediska produkce a spotřeby, je zastoupeno např. skopové či králičí maso.

Dalším oborem s vazbou na živočišnou produkci je Výroba mléčných výrobků (CZ-NACE 10.5). Produkce mléka ke zpracování dosáhla v minulém roce 3 078,4 tis. litrů, přičemž tuzemské mlékárny nakoupily 2 525,3 mil. litrů a rozdíl se stal součástí agrárního exportu. Podíl produkce nezpracovaného mléka jako součásti tohoto exportu již dosáhla 24,8 %, přestože zpracovatelské kapacity v ČR existují, ale zahraniční odběratelé nabízejí lepší zpeněžení mléka. Produkce mléka v ČR při poklesu stavů dojníc se zakládá na vysoké užitkovosti a současně se lepší i jeho kvalita. V průběhu vývoje se v jednotlivých letech mění struktura výroby mléčných výrobků. V posledním hodnoceném roce byl zaznamenán pokles výroby másla, zatímco se zvýšila výroba sýrů a tvarohů a některých dalších výrobků, jako jsou konzumní mléka či mléčné dezerty. Mění se i složení mléčných výrobků, kdy část mléčného tuku je nahrazována zdroji nenasycených masných kyselin, které jsou obsaženy u olivového nebo řepkového oleje. Mléčné výrobky jsou považovány za vynikající zdroj vápníku, a proto jsou zvláště vhodné pro některé skupiny populace.

Oborem surovinově závislým na rostlinné agrární produkci je Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (CZ-NACE 10.7), která navazuje na mlýnskou výrobu. Výroba pečiva zahrnuje tradičně výrobu chleba, jehož objem po roce 2009 již klesl pod 300 tis. tun a tato tendence je trvalá. Rozšiřuje se však sortiment. Poptávka roste po řemeslně vyráběných chlebech, toustových chlebech a dalších. Obdobný, tj. dlouhodobě klesající trend je i u běžného pečiva. Uplatnění nachází výroba z mrazeného polotovaru. Poněkud kolísavý vývoj v jednotlivých letech je u objemu produkce čerstvého cukrářského pečiva. Jeho hodnota však díky lepším surovinám a vzhledu postupně roste. Nadále trvá trend, spočívající ve zvyšování podílu nabízeného baleného zboží, což má spolu se mzdovým růstem a dalšími vlivy dopad na náklady. Obor má početnou podnikatelskou základnu všech velikostních kategorií s podílem téměř 1/4 jednotek v rámci odvětví, rozmístěných po celém území ČR a se zhruba jen o něco menším podílem počtu zaměstnanců, takže zůstává i významným zaměstnavatelem. Získávání nových pracovníků pro obor je velmi obtížné a stejně tak učňů, což se týká i ostatních potravinářských oborů.

Další výše uvedené skupiny uvedené v bodě 2.1 nejsou svým podílem u řady ukazatelů v potravinářské struktuře příliš významné, ale svou produkcí mají nezastupitelné místo na potravinovém trhu. Např. možno uvést mouky, cukr, zpracované ovoce a zeleninu či výrobky z brambor, hotová jídla a patří sem i průmyslová krmiva a další produkty. Z hlediska vývoje potravinářského odvětví se zvyšuje podíl zejména více zpracovaných produktů.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

Při probíhající ekonomickém růstu v ČR se zvyšoval od roku 2014 trvale počet potravinářských podnikatelských subjektů, když dosáhl počtu 8 533 jednotek. Zvýšení počtu těchto jednotek se týká zejména kategorie malých a středních podniků a především těch, co podnikají podle živnostenského zákona. Typická je skupina 10.7 zahrnující výrobu chleba, pečiva běžného i cukrářského, která je rozmístěna ve všech regionech.

S počtem podnikatelských jednotek souvisí i počet zaměstnaných osob. Jejich počet od roku 2011 klesl pod 100 tis. osob. Tento pokles i když v jednotlivých letech co do úbytků zaměstnanců není rovnoměrný, je v kontextu s tím, že mnohé obory velmi obtížně získávají na trhu práce zaměstnance při nízké nezaměstnanosti, kterou ČR v rámci EU vykazuje. Též zde působí tlak na růst produktivity práce v zájmu zlepšení konkurenceschopnosti v porovnání s vyspělými zeměmi EU. Nedostatek zaměstnanců je u ekonomicky výkonných firem řešen technologickou modernizací vč. robotizace.

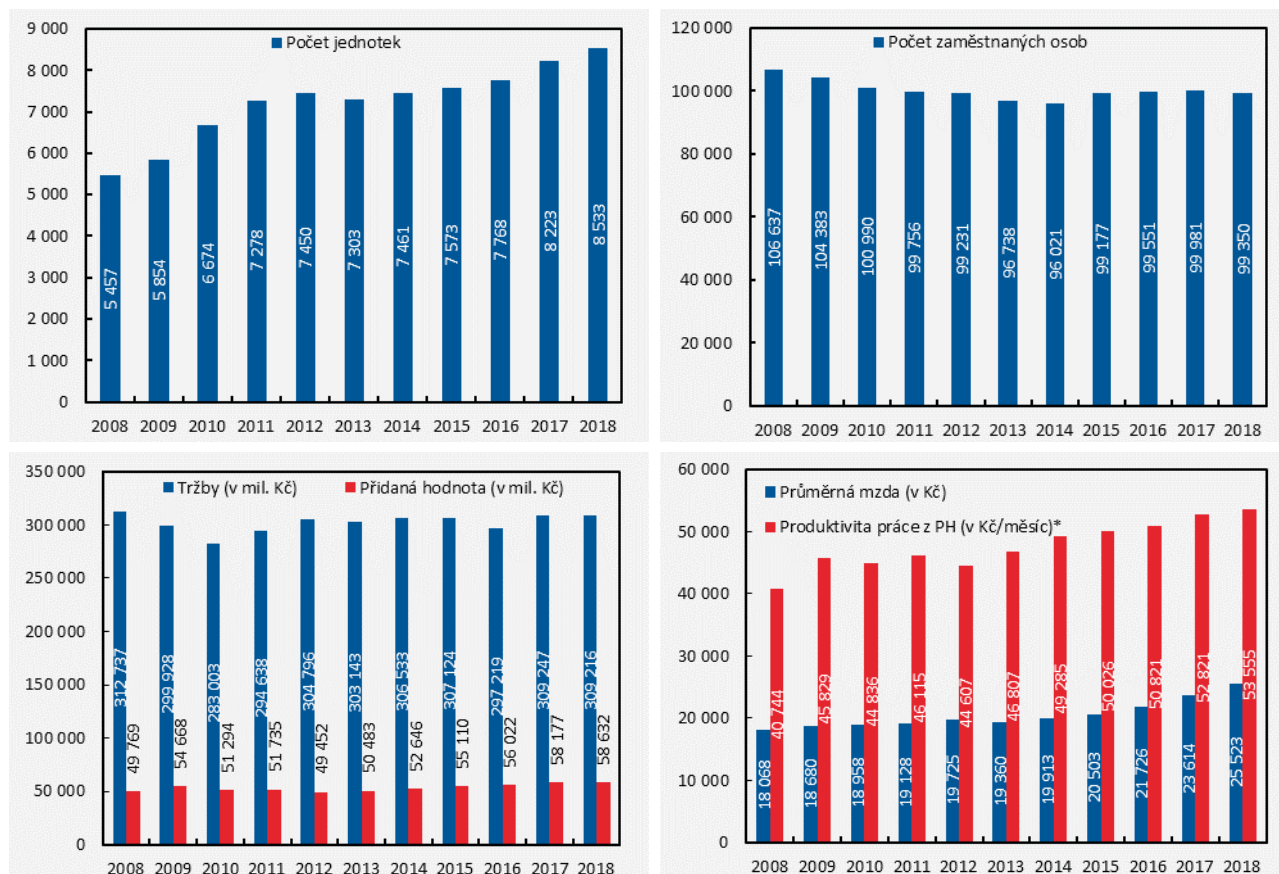
Objem tržeb ve výši 309 216 mil. Kč v roce 2018 se již výchozímu roku 2008 přiblížil (rozdíl činí jen 3 021 mil. Kč). Celkově vzestupný trend je zřejmý u indikátoru přidané hodnoty, což je pozitivní a z hlediska vlivu na růst produktivity práce by bylo žádoucí, aby trval i nadále.

Produktivita práce vyjádřená z přidané hodnoty i při určitém kolísání vykazuje celkový vzestup, což posiluje výkonnost potravinářského průmyslu a tím jeho ekonomickou pozici. S růstem produktivity práce je v souladu i zvyšování průměrné měsíční mzdy, která v posledním sledovaném roce dosáhla 25 523 Kč. V rámci zpracovatelského průmyslu však v porovnání s některými klíčovými oddíly zaostává, což oslabuje pozici potravinářství na trhu práce. Hlavní ekonomické ukazatele ilustruje podrobněji graf 3.1.

Graf 3.2 znázorňuje cenový vývoj u potravinářských výrobců, který se odvíjí od bazického roku 2005. Tento vývoj lze charakterizovat jako kolísavý, přičemž cenový index za CZ-CPA 10 v roce 2018 činil 113,6. Vývoj u jednotlivých skupin byl poměrně diferencovaný, všechny však zaznamenaly cenový růst. Nejvyšší byl dosažen u zpracovaného ovoce, zeleniny a brambor a dále u výrobců pečiva běžného a cukrářského, když u těchto výrobců u zejména u tradičních druhů běžného pečiva tomu tak není a dále u krmiv. Nejnižší index byl zaznamenán u výrobců masa a masných výrobků, kde téměř cenová stagnace při hodnocení k roku 2018 zejména pod tlakem tržních řetězců a poptávky po levných uzeninách, brzdí spolu s dalšími faktory rozvoj oboru a při jeho významnosti i celé výroby potravin.

Pro celkovou finanční analýzu je zejména z hlediska investorů důležitý indikátor ekonomické přidané hodnoty (EVA). Jde o porovnání Spředu (rozdíl ROE – re), rentability vlastního kapitálu ROE, alternativního nákladu na vlastní kapitál re a bezrizikové sazby rf. Spread se však za hodnocený oddíl pohybuje v jednotlivých letech v záporných hodnotách, když hodnota rizika (re) je poměrně vysoká (graf 3.3), což investorům naznačuje, že další vývoj tohoto oddílu bude z hlediska efektivnosti vyžadovat zlepšení.

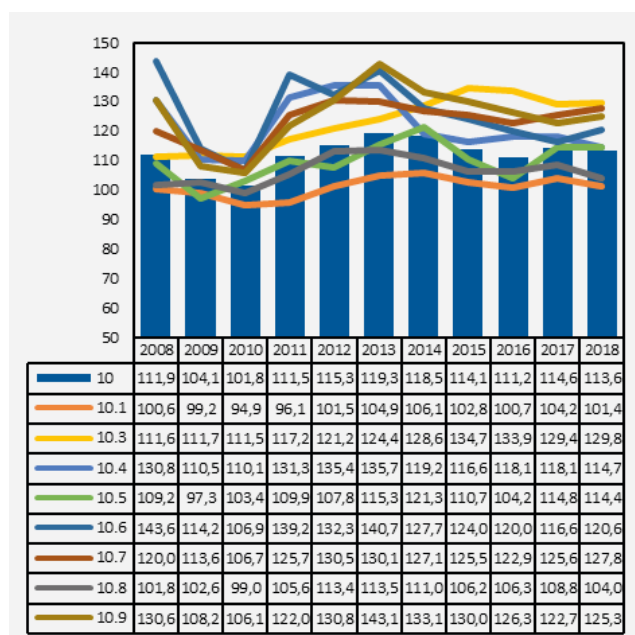
Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 10

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů.

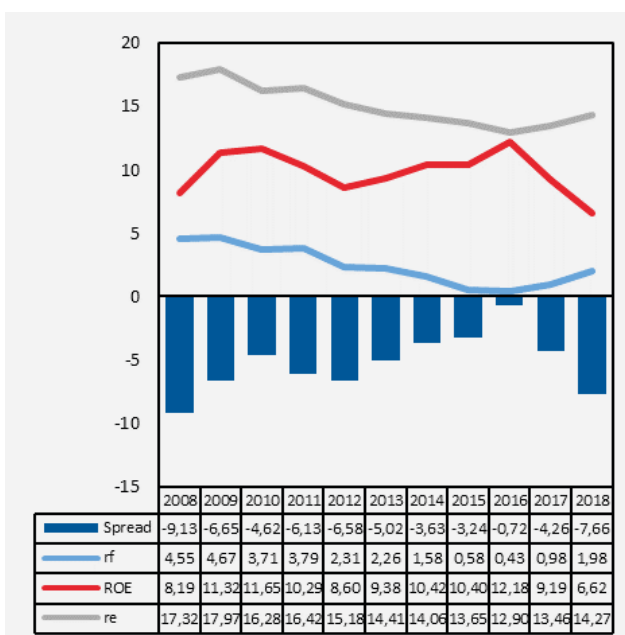
Graf 3.2 – Cenový vývoj CZ-CPA 10 (2005 = 100 %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Poznámka: Skupina 10.2 není sledována

Graf 3.3 – Spread (ROE – re) CZ-NACE 10 (v %)

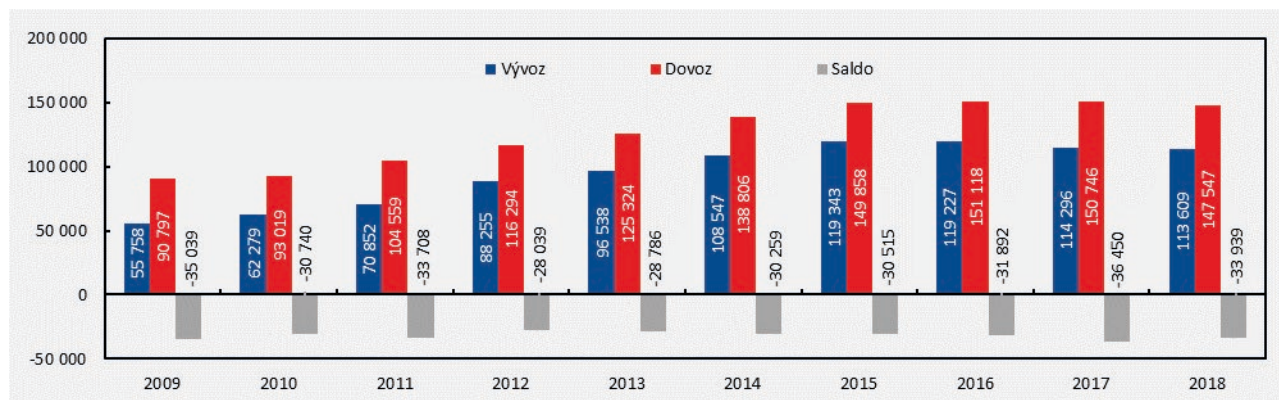
Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Vývoz potravinářských produktů (CZ-CPA 10) se v hodnocených letech zvyšoval do roku 2015, pak mírně klesal. Podobně se vyvíjel dovoz se zlomovým rokem 2016. Vývoj vývozu je spojen s uplatněním žádaných komodit a hledáním nových teritorií. Významnou úlohu by přitom měli vedle potravinářských podnikatelů, a to nejen z velkých firem, sehrát agrární diplomaté působící ve vybraných zemích, jež se mohou stát potenciálními zájemci o potraviny z ČR. Na druhou stranu rostl také import více či méně zpracovaných potravin, realizovaný především nadnárodními maloobchodními řetězci. Na dovozu se podílely i potravinářské podniky, např. z masného průmyslu, které importovaly zejména maso k dalšímu zpracování. Celkové saldo zahraničního obchodu u potravinářských produktů bylo v průběhu období 2009 až 2018 trvale záporné, nejvíce v roce 2017, a to -36 450 mil. Kč, v roce 2018 saldo mírně kleslo. Další údaje uvádí graf 4.1.

Graf 4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 10 (v mil. Kč)

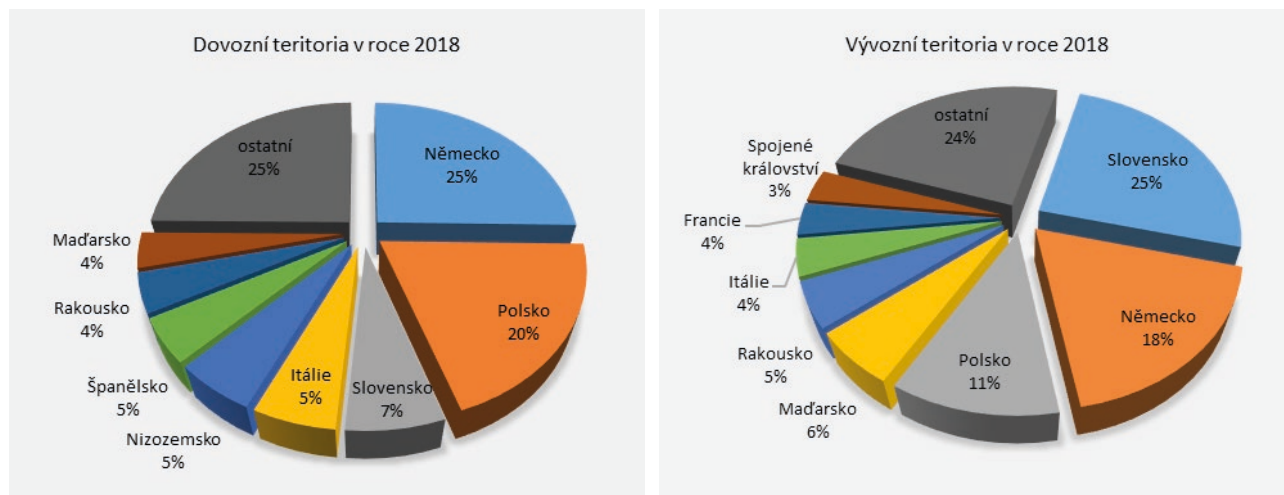

Pramen: ČSÚ, data k 8. 4. 2019

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Rozhodujícími dovozními teritorii s výrobky CZ-CPA 10 v roce 2018, obdobně jako v minulých letech, byly sousední Německo a Polsko – členské země EU. U vývozu těchto produktů je největším teritoriem Slovensko a za něj se řadí Německo a Polsko. Podíly těchto zemí jak u dovozu, tak u vývozu uvádí graf 4.2.

Graf 4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 10

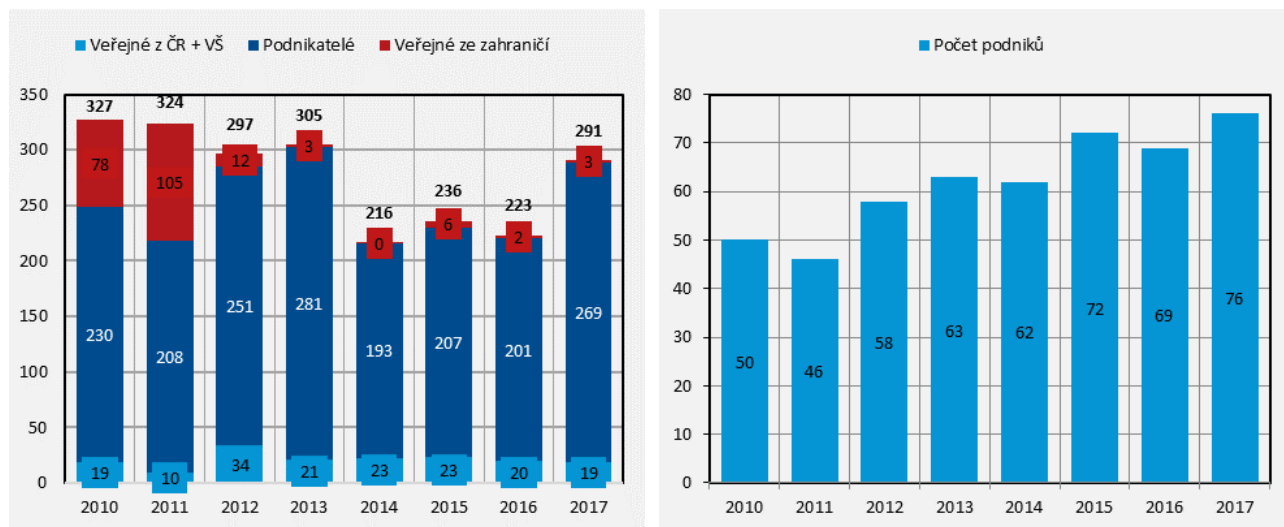
Pramen: ČSÚ, data k 8. 4. 2019

5. Výzkum a vývoj

V CZ-NACE 10 byl v roce 2017 patrný významný meziroční nárůst objemu výdajů na VaV o 30,49 % na 291 mil. Kč (viz graf 5.1), zatímco v předchozích třech letech byl zaznamenán pokles. Na celkových VaV výdajích ve zpracovatelském průmyslu se podílely 0,99 %. V celém sledovaném období převažovaly výdaje z podnikatelských zdrojů. Podíl výzkumných pracovníků (FTE) na celkovém počtu výzkumníků ve zpracovatelském průmyslu byl 1,60 %, tj. ročně 136 výzkumných pracovníků (průměr za roky 2013–2017).

K podnikům čerpajícím významný objem účelové podpory ze státního rozpočtu v rámci národních programů MPO (TIP,TRIO), MZd (Resortní program výzkumu a vývoje MZ II na léta 2008–2011), MZe (Program výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012, VAK, KUS, ZEMĚ) a TA ČR (ALFA, Centra kompetence a EPSILON) v období 2007–2018, patřila RABBIT Trhový Štěpánov a.s.,

Graf 5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE 10 (mil. Kč)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

EcoFuel Laboratories s.r.o., CHMELAŘSTVÍ, družstvo Žatec a FAVEA a.s. Společnost EcoFuel Laboratories s.r.o. signovala účast v projektu ALFF: The Algal Microbiome: Friends and Foes (Horizon 2020), který je zaměřený na využití rostlinných akvakultur v potravinářském, chemickém a farmaceutickém průmyslu. V rámci Horizont 2020 se zapojila společnost PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. do projektu ECOBREED: Increasing the efficiency and competitiveness of organic crop breeding. Podstatou projektu je rozvíjet metody infrastruktury pro ekologické šlechtění; rozvíjet odrůdy se zvýšenou odolností proti biotickým a abiotickým stresům, efektivnějším využíváním živin a vyšší kvalitou; a rozvíjet metody pro výrobu vysoce kvalitního ekologického osiva.

V rámci vyhlášených výzev operačního programu OP PIK spadajících pod Národní RIS3 strategii bylo v období od 1. ledna 2015 do 31. října 2018 schváleno 37 projektů s naplánovanou celkovou podporou ve výši 1,06 mld. Kč, z toho dotace EU činí 0,36 mld. Kč. Projekty jsou zaměřeny zejména na posílení VaV kapacit podniků (93 %) a všechny svým věcným obsahem odpovídají aplikačnímu odvětví Udržitelná produkce potravin. Co se týká evropské podpory žadatelů/příjemců, je mezi velkými podniky z dotací EU nejvíce podpořena Pekařna Zelená louka, a.s. (projekt Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.; celkové výdaje 400 mil. Kč, z toho dotace EU 100 mil. Kč), mezi malými a středními podniky pak MARLENKA international s.r.o. (projekt Inovace medových výrobků; celkové výdaje 248 mil. Kč, z toho dotace EU 87 mil. Kč).

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Oddíl Výroba potravinářských výrobků je poměrně členitá, a to jak co do výrob, tak z nich vyplývajícího sortimentu potravin. Tento sortiment se inovuje a také přizpůsobuje průběhu roku a nejširší bývá v předvánočním období. Dále také reaguje na skupiny populace podle věku, například kojeneckou a dětskou výživou, a odlišnou výrobou pro další kategorie s ohledem na jejich zdravotní stav, fyzickou zátěž apod. Význam má i výše příjmu spotřebitelů, kdy pro ty s vysokými nároky jsou vyráběny jedinečné potraviny – delikatesy, ale v nabídce nemohou chybět ani produkty pro běžné konzumenty. To platí zejména o domácím trhu, ale v určité míře i pro export. Spotřebitel v současnosti často vyžaduje znalost původu potraviny a tomu se přizpůsobuje systém označování potravin, který je zakotven v potravinovém právu. Pokud jde o původ, je též stanoveno, kdy výrobek lze označit jako „Českou potravinu“ či biopotravinu.

V rámci systému kvality se značná část spotřebitelů orientuje na ty produkty, jimž byla přiznána národní značka KLASA, či získaly ocenění Regionální potravina. U českých i evropských potravin mimořádné kvality jsou jako nástroj ochrany používány ochranné známky – chráněné označení původu, chráněná zeměpisná označení, jakož i označení zaručené tradiční speciality.

Celkově vzestupný trend je za celé sledované odvětví dosahován i při určitých výkyvech, u indikátoru přidané hodnoty. Jde o příznivý vývoj, což se pozitivně odráží v růstu produktivity práce, která by se měla dynamicky přibližovat ekonomicky vyspělým zemím. Očekává se, že v příštích letech dále porostou investice, které budou nezbytné k modernizaci odvětví a náhradě zaměstnanců, jichž je na pracovním trhu nedostatek a potravinářským firmám chybí, což je bariérou jejich dalšího rozvoje. Zlepšení zatím nenastalo u finančních ukazatelů syntetického charakteru, jako je indikátor EVA, který sledují zejména investoři.

Také u zahraničního obchodu trvale přetrvává záporné obchodní saldo, které se v roce 2018 mírně snížilo. Hlavním vývozním teritoriím v uvedeném roce, ale i v předcházejících letech, bylo Slovensko s podílem 25 % z celkového objemu exportu. U dovozu stejný objem potravin, tj. 25 % přichází z Německa. Perspektivně by mohli situaci ve vývozu změnit agrární diplomaté působící především ve vzdálenějších teritoriích a další opatření jako veletrhy a výstavy, proexportní programy aj. Situaci nejen na domácím trhu, ale i v zahraničí, pokud jde o potravinářskou produkci a její skladbu, by mohla zlepšit větší míra vkládání prostředků do vědy a výzkumu, zejména aplikovaného a systém podpor z EU, ale i národních.

Určující pro další perspektivu potravinářství v příštích letech by měly být strategické priority. K těm patří:

- potravinové zabezpečení a přiměřená soběstačnost
- konkurenceschopnost a efektivnost výroby potravin
- bezpečnost potravin a ochrana spotřebitelů.

V ČR, jako v zemi s otevřenou ekonomikou, bude žádoucí posilovat efektivní vazby zpracovatelů na domácí zemědělství. Strategickým záměrem je i trvale udržitelný rozvoj, k němuž patří zlepšování vztahů odvětví k životnímu prostředí. Příští vývoj odvětví bude také spojen se snižováním energetické náročnosti a vytvářením inteligentní potravinářské logistiky. Lze očekávat, že výrobní kapacity se budou koncentrovat, digitalizovat a budou pružněji reagovat na stále náročnější poptávku po potravinách.

CZ-NACE 10.1 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ MASA A VÝROBA MASNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor CZ-NACE 10.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků zahrnuje následující výrobkové třídy:

- **10.11** – Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;
- **10.12** – Zpracování a konzervování drůbežího masa;
- **10.13** – Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mraženého masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům výroby potravinářských výrobků.

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků si dlouhodobě udržuje první příčku v podílu na tržbách v rámci výroby potravinářských výrobků. V případě zaměstnanosti zaujímá z dlouhodobého pohledu druhou pozici. Pokud jde o přidanou hodnotu, ta dlouhodobě zaujímá třetí místo. V roce 2018 se obor podílel na CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 22,4 % (meziroční pokles o 0,4 %), na přidané hodnotě CZ-NACE 10 celkem 20,2 % (meziroční nárůst o 1 %), a na počtu zaměstnanců 23,1 % (meziroční pokles o 1,3 %).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby oboru od roku 2014 meziročně rostou. Přidaná hodnota po poklesu v roce 2016 v následujících letech meziročně rostla. Průměrná mzda od roku 2014 meziročně roste. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Od roku 2016 dochází k meziročním poklesům hodnot u indikátoru rentability, nejvyšší hodnota byla v roce 2015, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2009. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu od roku 2016 meziročně klesá. Meziroční růst v posledních hodnocených letech (2017 a 2018) zaznamenala přidaná hodnota na zaměstnance. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008 – 2018. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	55 087 576	54 142 336	51 288 886	51 206 408	52 780 250	52 596 072	53 001 277	53 936 117	55 249 852	58 053 040	58 191 306
Tržby za prodej zboží	16 350 458	15 701 805	10 331 359	10 398 761	11 557 408	10 588 056	10 415 853	11 193 692	10 899 619	11 830 257	10 935 341
Výkonová spotřeba	65 572 044	61 619 427	54 411 475	55 162 701	58 693 530	56 723 863	56 140 930	57 110 502	58 691 241	61 444 328	59 196 115
Náklady vynaložené na prodané zboží	14 089 725	13 348 544	8 470 978	8 398 957	9 527 853	8 545 744	8 340 363	9 071 793	8 997 246	9 674 266	8 814 654
Spotřeba materiálu a energie a služby	51 482 319	48 270 883	45 940 496	46 763 744	49 165 678	48 178 119	47 800 567	48 038 708	49 693 995	51 770 062	50 381 461
Změna stavu zásob + Aktivace	-2 376 840	-1 292 398	-1 995 652	-2 096 493	-2 368 469	-2 073 727	-2 115 456	-2 528 310	-2 778 357	-2 413 629	-1 833 630
Osobní náklady	6 304 417	6 472 054	6 187 787	6 125 341	6 207 036	6 153 890	6 200 597	6 858 649	7 379 051	7 746 596	8 255 878
Mzdové náklady	4 558 391	4 648 074	4 499 155	4 414 025	4 625 872	4 472 203	4 496 243	4 909 328	5 287 510	5 546 527	5 887 643
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	1 746 026	1 823 980	1 688 632	1 711 316	1 581 164	1 681 687	1 704 354	1 949 322	2 091 541	2 200 068	2 368 235
Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	1 682 657	1 715 441	1 498 528	1 587 064	1 452 293	1 569 072	1 560 365	1 811 663	1 938 365	2 015 079	2 152 546
Ostatní náklady	63 369	108 539	190 104	124 252	128 871	112 615	143 990	137 658	153 176	184 989	215 689
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 233 082	1 524 896	1 473 199	1 381 859	1 390 062	1 488 921	1 382 725	1 511 061	1 481 393	1 587 154	1 583 206
Nákladové úroky a podobné náklady	332 765	506 639	307 370	220 571	220 619	197 368	172 807	140 058	94 218	91 142	73 298
VH před zdaněním	471 899	-173 720	871 600	44 313	371 961	546 170	1 262 395	1 726 863	1 470 724	1 167 374	1 013 816
Daň z příjmu	137 707	74 982	188 338	136 685	88 862	117 167	263 266	247 392	232 761	307 948	278 772
VH za účetní období	334 192	-248 703	683 262	-92 372	283 099	429 003	999 129	1 479 471	1 237 963	859 426	735 044

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	8 242 830	9 517 112	9 204 423	8 538 962	8 012 597	8 533 992	9 391 657	10 547 618	10 236 586	10 852 599	11 849 176
Hrubý operační přebytek	1 938 414	3 045 058	3 016 636	2 413 621	1 805 561	2 380 103	3 191 060	3 688 969	2 857 536	3 106 003	3 593 298
EBIT	804 664	332 919	1 178 970	264 885	592 580	743 538	1 435 202	1 866 921	1 564 943	1 258 516	1 087 114
Čistý obrat za účetní období	76 838 729	74 569 719	64 514 375	63 892 953	67 460 365	66 102 722	66 091 050	67 932 893	66 131 117	70 451 088	70 359 451
Tržby	71 438 034	69 844 141	61 620 246	61 605 169	64 337 659	63 184 129	63 417 130	65 129 809	66 149 471	69 883 297	69 211 662
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	23 487	23 007	22 108	21 806	21 639	21 283	20 531	21 732	21 613	21 717	21 060
Pracující majitelé	1 207	1 179	1 383	1 594	1 777	1 783	1 908	1 993	2 078	2 228	2 160
Počet jednotek	1 198	1 240	1 440	1 691	1 718	1 709	1 799	1 816	1 890	2 010	2 101
Investice	1 986 179	1 906 117	1 741 292	1 997 863	1 508 190	2 462 674	1 654 850	2 405 313	2 452 620	2 637 702	3 054 101
Náklady celkem	76 366 830	74 743 439	63 642 775	63 848 639	67 088 404	65 556 552	64 828 655	66 206 030	64 660 393	69 283 714	69 345 635
Úročené zdroje	15 634 810	17 112 101	18 104 520	17 124 369	18 196 564	17 949 351	17 875 148	20 257 346	19 905 257	18 674 291	18 469 518

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-1 653 412	-2 200 285	-1 369 666	-2 045 987	-1 581 239	-1 706 173	-1 097 718	-949 705	-1 289 622	-1 551 675	-1 495 258
Spread	-16,57%	-21,88%	-11,55%	-18,65%	-13,91%	-14,51%	-8,67%	-6,08%	-7,92%	-10,31%	-9,61%
ROE	3,35%	-2,47%	5,76%	-0,84%	2,49%	3,65%	7,89%	9,47%	7,60%	5,71%	4,73%
Alternativní náklad na VK (re)	19,91%	19,41%	17,31%	17,81%	16,40%	18,15%	16,56%	15,56%	15,52%	16,02%	14,34%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	2,73%	1,07%	3,85%	0,89%	1,91%	2,48%	4,89%	5,99%	4,77%	3,92%	3,39%
Čistý obrát/ Aktiva	2,60	2,39	2,11	2,14	2,18	2,21	2,25	2,18	2,02	2,19	2,20
EBIT/Čistý obrát	1,05%	0,45%	1,83%	0,41%	0,88%	1,12%	2,17%	2,75%	2,37%	1,79%	1,55%
VK/Aktiva	33,82%	32,19%	38,77%	36,77%	36,67%	39,26%	43,19%	50,14%	49,66%	46,83%	48,55%
UZ/Aktiva	52,97%	54,78%	59,18%	57,39%	58,70%	59,91%	60,95%	65,04%	60,70%	58,11%	57,65%
Úroková míra	5,89%	7,18%	4,92%	3,58%	3,23%	3,19%	3,32%	3,02%	2,60%	2,51%	2,51%
L3	0,87	0,88	0,93	0,87	0,92	0,87	0,97	1,03	1,08	1,06	1,24
L2	0,67	0,69	0,71	0,67	0,70	0,66	0,74	0,77	0,81	0,79	0,92
L1	0,08	0,11	0,13	0,10	0,09	0,11	0,15	0,20	0,22	0,20	0,24
HOP/Čistý obrát	2,52%	4,08%	4,68%	3,78%	2,68%	3,60%	4,83%	5,43%	4,32%	4,41%	5,11%
PH/Čistý obrát	10,73%	12,76%	14,27%	13,36%	11,88%	12,91%	14,21%	15,53%	15,48%	15,40%	16,84%
ON/Čistý obrát	8,20%	8,68%	9,59%	9,59%	9,20%	9,31%	9,38%	10,10%	11,16%	11,00%	11,73%
Přidaná hodnota na pracující osobu	333 793	393 491	391 828	364 912	342 172	369 978	418 541	444 576	432 076	453 242	510 297
Přidaná hodnota na zaměstnance	350 946	413 658	416 344	391 589	370 277	400 981	457 442	485 348	473 621	499 738	562 646
Průměrná mzda	16 173	16 836	16 959	16 869	17 814	17 511	18 250	18 825	20 387	21 284	23 297

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců zpracovaného, konzervovaného masa a masných výrobků (tabulka 3.1) ukazuje, že v roce 2018 došlo k meziročnímu nárůstu o 1,4 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Konzerv. maso a masné výrobky	10.1	100,6 %	99,2 %	94,9 %	96,1 %	101,5 %	104,9 %	106,1 %	102,8 %	100,7 %	104,2 %	101,4 %

Zdroj: ČSÚ

Hovězí maso

Po růstu cen jatečného skotu v předchozím roce došlo v roce 2018 k odlišnému vývoji. CZV jatečného skotu celkem se meziročně snížila o 1,2 % na 38,27 Kč/kg ž. hm., přičemž reagovala na pokles cen jatečných býků. CZV jatečných krav tř. EUR se ve srovnání s rokem 2017 nepatrně zvýšila o 0,3 % na 36,10 Kč/kg ž. hm. a CZV jatečných jalovic tř. SEUR stagnovala na 38,34 Kč/kg ž. hm. Cena zemědělských výrobců jatečných býků tř. SEUR klesla o 1,8 % na 47,78 Kč/kg ž. hm.

Cena průmyslových výrobců výsekového hovězího masa se v meziročním srovnání nepatrně snížila o 0,9 % na 125,52 Kč/kg. Spotřebitelská cena hovězího masa se v porovnání s rokem 2017 mírně zvýšila (index 101,4).

Vepřové maso

Cena zemědělských výrobců jatečných prasat zaznamenala meziročně pokles. Reagovala tak, obdobně jako v předešlých letech, na vývoj cen vepřového masa v celé EU. Průměrná CZV jatečných prasat tř. SEU se meziročně propadla o 15,9 % (tj. o 5,16 Kč) na 27,23 Kč/ž. hm. a cena jatečných prasat celkem meziročně klesla o 16,4 % na 26,56 Kč/kg ž. hm. (tj. na 34,53 Kč/kg j. hm.).

Cena průmyslových výrobců vepřového výsekového masa reagovala na vývoj CZV jatečných prasat a meziročně klesla, když podle TIS^{CR} SZIF dosáhla 55,63 Kč/kg, což znamenalo proti roku 2017 oslabení o 11,3 % (o 7,07 Kč/kg). Spotřebitelské ceny vepřového masa kopírovaly vývoj cen průmyslových výrobců a meziročně se podle ČSÚ snížily (index 99,4).

Drůbeží maso

V Česku byl v roce 2018 trh s drůbežím masem charakterizován meziročním nárůstem stavů drůbeže, stejně tak i výroby drůbežího masa a dovozu, a poklesem vývozu (v součtu živé drůbeže a drůbežího masa).

Průměrná CZV jatečných kuřat tř. I v roce 2018 činila 23,00 Kč/kg.

4. Shrnutí a perspektivy oboru**Hovězí maso**

Spotřeba hovězího masa včetně telecího zaznamenala v roce 2018 v EU 28 podle odhadu EK mírné meziroční zvýšení o 1,5 % a dosáhla 7,2 mil. t. Míra soběstačnosti v hovězím mase v EU 28 v roce 2018, podle předběžných údajů, meziročně nepatrně vzrostla o 0,2 p. b. na 109,8 %.

Celková bilanční spotřeba hovězího a telecího masa v ČR se v roce 2018 proti roku 2017 zvýšila o 3,8 % na 77,3 tis. t j. hm. Průměrná spotřeba hovězího a telecího masa na obyvatele za rok se v roce 2018 meziročně zvýšila o 2,4 % a dosáhla odhadovaných 8,7 kg/rok.

V roce 2018 se míra soběstačnosti v komoditě hovězí a telecí maso vlivem vyššího růstu produkce než domácí poptávky meziročně zvýšila o 1,5 p. b. a dosáhla 121,6 %.

Vepřové maso

Spotřeba vepřového masa v EU podle odhadu vzrostla o 1,6 % na 41,6 kg na obyvatele, protože produkce rostla více než export a ceny vepřového masa klesly. Míra soběstačnosti v průměru EU se podle prognózy EK meziročně nezměnila a dosáhla 112 %.

ČR není ve výrobě vepřového masa dlouhodobě soběstačná. V roce 2018 se míra soběstačnosti vlivem vyšších dovozů i nárůstu spotřeby opět snížila, a to o 0,2 p. b. na 51,5 %.

Spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2018 se podle odhadu ÚZEL mírně zvýšila o 1,7 % na 43,0 kg/obyv./rok.

Drůbež

Produkce drůbežího masa EU 28 se dle Eurostatu zvýšila o 4,7 % na 15,1 mil. t.

Domácí spotřeba v ČR v roce 2018 meziročně vzrostla o 5,5 % na 271,3 tis. t j. hm., spotřeba na obyvatele se zvýšila o 1,5 % na 27,7 kg/obyv./rok a míra soběstačnosti klesla o 3,1 p. b. na 72,0 %.

I v příštích letech bude nutné se orientovat především na intenzivnější propagaci a zviditelňování kvalitních českých potravin a výrobků z masa vyrobených a využívat zájem spotřebitelů o kvalitní regionální produkty.

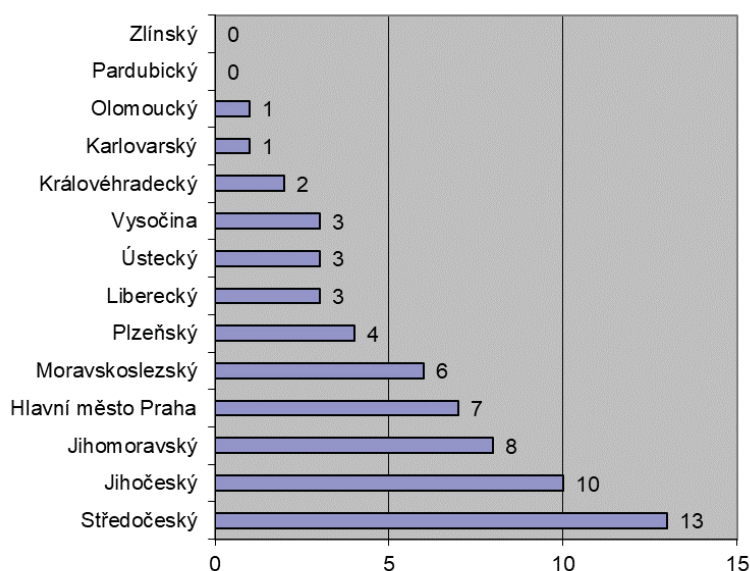
CZ-NACE 10.2 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ RYB, KORÝŠŮ A MĚKKÝŠŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V ČR produkce tržních ryb v roce 2018 dosáhla na rekordní výši, a to 21,8 tis. t. Dominantní v celkové tržní produkci ryb je kapr. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny na vysoké úrovni a plně vyhovují požadavkům EU. Přesto zpracovávají pouze malou část celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb v roce 2018 to bylo 10,0 % (meziroční pokles o 1,1 p. b.).

V ČR bylo na základě údajů SVS ČR k 31. 12. 2018 evidováno 61 schválených a registrovaných provozů (graf I.1) pro obchodování s EU (meziroční nárůst o 1 provoz). Tyto údaje však zahrnují všechny provozy tzn. zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeny do CZ-NACE 10.2. Jde např. o výrobní zpracovávající malé množství ryb např. rybářství, kde hlavní činností je chov ryb apod.

Graf I.1 – Počet provozů evidovaných jako schválené a registrované pro obchodování s EU v jednotlivých krajích k 31. 12. 2018

Pramen: SVS

Podíl CZ-NACE 10.2 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 0,8 %. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně zvýšil, a v roce 2018 činil podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví 0,9 % (meziroční nárůst o 0,1 %). Podíl na přidané hodnotě v roce 2018 se meziročně zvýšil na 0,8 % (meziroční nárůst o 0,1 %).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S od roku 2013 meziročně rostou. Odhad přidané hodnoty pro rok 2018 po meziročním poklesu v roce 2016 naznačuje meziroční růst, a to na nejvyšší hodnotu od roku 2008. Což je pro obor pozitivní. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2017 na rok 2018 je odhadován mírný pokles. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejvyšší hodnota je odhadována na rok 2018, nejnižší hodnota je vykazována v roce 2009. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008 – 2018. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	528 634	597 290	2 068 687	1 881 848	1 769 086	1 814 439	1 936 818	1 945 304	1 961 053	2 018 153	2 093 461
Tržby za prodej zboží	405 969	476 910	502 432	357 111	341 904	356 858	346 744	365 437	358 626	317 139	272 342
Výkonová spotřeba	834 901	958 650	2 155 850	1 890 471	1 764 745	1 803 332	1 895 503	1 912 189	1 945 824	1 869 435	1 870 835
Náklady vynaložené na prodané zboží	360 121	404 292	430 136	313 097	295 003	322 463	300 666	310 976	299 460	265 307	224 086
Spotřeba materiálu a energie a služby	474 780	554 358	1 725 714	1 577 374	1 469 742	1 480 870	1 594 838	1 601 213	1 646 365	1 604 128	1 646 749
Změna stavu zásob + Aktivace	-2 430	-16 031	-13 480	-3 190	-5 171	-14 339	14 859	-8 306	-5 071	1 682	12 419
Osobní náklady	89 925	85 237	277 534	263 659	246 411	230 270	244 128	256 202	267 399	296 450	329 991
Mzdové náklady	63 520	63 371	206 364	194 659	180 272	169 736	179 110	185 217	195 786	218 159	242 433
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	26 405	21 866	71 169	69 000	66 139	60 534	65 018	70 985	71 613	78 291	87 558
Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	25 418	19 666	66 627	66 476	61 187	58 545	61 775	67 175	68 493	75 204	82 828
Ostatní náklady	987	2 200	4 542	2 524	4 952	1 989	3 243	3 810	3 120	3 086	4 730
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	10 470	11 027	58 155	61 297	58 214	62 269	66 115	65 750	65 376	73 232	73 143
Nákladové úroky a podobné náklady	7 187	6 873	14 983	12 757	11 339	10 542	6 289	5 547	4 683	3 526	2 848
VH před zdaněním	-13 031	-35 996	53 149	-43 168	13 559	12 771	67 605	70 697	60 281	89 750	91 788
Daň z příjmu	4 724	7 956	14 454	368	3 883	9 157	8 445	13 965	12 853	16 614	17 001
VH za účetní období	-17 755	-43 953	38 695	-43 536	9 676	3 615	59 160	56 732	47 428	73 136	74 787

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	102 132	131 581	428 749	351 678	351 415	382 304	373 200	406 856	378 926	464 175	481 652
Hrubý operační přebytek	12 206	46 344	151 215	88 019	105 004	152 034	129 072	150 654	111 527	167 725	151 661
EBIT	-5 844	-29 124	68 131	-30 411	24 898	23 313	73 895	76 244	64 963	93 276	94 636
Čistý obrat za účetní období	964 267	1 108 474	2 635 007	2 313 618	2 154 791	2 228 674	2 370 118	2 356 755	2 413 604	2 392 932	2 433 282
Tržby	934 604	1 074 200	2 571 119	2 238 958	2 110 989	2 171 297	2 283 563	2 310 740	2 319 679	2 335 292	2 364 906
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	348	331	837	819	703	673	710	742	742	757	822
Pracující majitelé	14	15	12	11	15	14	12	15	15	15	16
Počet jednotek	20	21	22	21	24	22	20	20	20	21	22
Investice	9 745	6 493	88 466	76 981	70 303	79 085	78 638	61 349	94 566	206 902	159 088
Náklady celkem	977 298	1 144 470	2 581 859	2 356 786	2 141 232	2 215 903	2 302 513	2 286 059	2 353 323	2 303 182	2 341 494
Úročené zdroje	152 504	184 575	789 721	851 639	783 159	909 111	963 539	1 125 274	1 089 080	1 259 535	1 254 894

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-25 970	-58 194	-24 766	-139 718	-64 453	-86 071	-17 647	-45 022	-50 981	-41 697	-22 974
Spread	-43,59%	-51,73%	-4,20%	-21,18%	-10,64%	-11,35%	-2,09%	-4,78%	-5,41%	-4,02%	-2,14%
ROE	-29,80%	-39,07%	6,57%	-6,60%	1,60%	0,48%	7,00%	6,03%	5,03%	7,05%	6,96%
Alternativní náklad na VK (re)	13,79%	12,66%	10,77%	14,58%	12,24%	11,82%	9,09%	10,81%	10,45%	11,08%	9,09%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	-1,11%	-4,54%	4,10%	-1,70%	1,43%	1,37%	4,66%	4,41%	3,96%	5,17%	5,37%
Čistý obrát/Aktiva	1,83	1,73	1,59	1,29	1,24	1,31	1,49	1,36	1,47	1,33	1,38
EBIT/Čistý obrát	-0,61%	-2,63%	2,59%	-1,31%	1,16%	1,05%	3,12%	3,24%	2,69%	3,90%	3,89%
VK/Aktiva	11,32%	17,54%	35,46%	36,80%	34,82%	44,60%	53,22%	54,48%	57,47%	57,48%	61,05%
UZ/Aktiva	28,99%	28,78%	47,55%	47,51%	45,04%	53,45%	60,72%	65,14%	66,43%	69,83%	71,27%
Úroková míra	7,73%	9,53%	7,46%	6,65%	6,38%	7,00%	5,29%	3,01%	3,19%	1,58%	1,58%
L3	0,95	1,15	1,10	1,12	1,02	1,17	1,23	1,50	1,12	1,17	1,28
L2	0,60	0,74	0,76	0,73	0,64	0,74	0,79	0,90	0,72	0,82	0,88
L1	0,14	0,13	0,09	0,13	0,11	0,14	0,21	0,35	0,17	0,27	0,25
HOP/Čistý obrát	1,27%	4,18%	5,74%	3,80%	4,87%	6,82%	5,45%	6,39%	4,62%	7,01%	6,23%
PH/Čistý obrát	10,59%	11,87%	16,27%	15,20%	16,31%	17,15%	15,75%	17,26%	15,70%	19,40%	19,79%
ON/Čistý obrát	9,33%	7,69%	10,53%	11,40%	11,44%	10,33%	10,30%	10,87%	11,08%	12,39%	13,56%
Přidaná hodnota na pracující osobu	281 684	380 803	505 040	423 406	489 020	556 943	516 678	537 198	500 731	601 540	574 673
Přidaná hodnota na zaměstnance	293 401	397 746	512 372	429 316	499 533	568 256	525 746	548 118	510 947	613 409	586 012
Průměrná mzda	15 207	15 963	20 551	19 803	21 355	21 025	21 027	20 794	22 000	24 025	24 580

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Shrnutí a perspektivy oboru

Celková tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, v roce 2017 meziročně stoupla o 5,9 % na 5,4 kg/obyv./rok, z toho sladkovodní ryby se na ní podílely téměř čtvrtinou (24 %). Pro rok 2018 se odhaduje, že celková spotřeba ryb vzrostla o necelá 2 % na 5,5 kg/obyv./rok a spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR byla obdobná jako v roce 2017, tedy 1,29 kg/rok.

Nejvýznamnější chovanou rybou byl v roce 2018 kapr s podílem 84,7 % (meziroční pokles o 0,4 %). Býložravé ryby (amur, tolstolobik) zaznamenaly meziroční pokles na 4,9 %. Lososovité ryby (pstruh duhový, siven) měly vyšší meziroční zastoupení, a to 5,1 %.

Hlavní prioritou jak ve zpracování, tak v chovu ryb je udržet a zlepšovat pozici v odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu.

CZ-NACE 10.3 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ OVOCE A ZELENINY

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

- **10.31** – zpracování a konzervování brambor,
- **10.32** – výroba ovocných a zeleninových šťáv,
- **10.33** – ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Výše uvedený podobor 10.31 produkuje zejména bramborové polotovary, jako jsou např. kaše, vločky, hranolky, krokety, knedlíky v prášku, loupané předvařené i nepředvařené brambory, chipsy a bramborové mouky.

U podoboru 10.32, kromě šťáv, jde též o výrobu koncentrátů z čerstvého ovoce a zeleniny. U podoboru 10.33 jde o ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny a dále jde o produkci džemů a ovocných pomazánek a náplní, salátů a jiných produktů převážně z ovoce a zeleniny, např. hotových pokrmů.

Pokud jde o podíly oboru u základních indikátorů na odvětví CZ-NACE 10, pak s výjimkou počtu jednotek, který činil v roce 2017 jen 1,6 %, se podíly ostatních ukazatelů pohybují v intervalu od 3,2 %, což jsou aktiva celkem, do 4,0 % u přidané hodnoty, resp. 3,8 % u vlastního kapitálu, 3,9 % u osobních nákladů až do 3,8 % u počtu zaměstnanců a vlastního kapitálu či 3,5 % u tržeb a výnosů. Podle uvedených podílů patří obor k těm výrobám, které nemají výraznou pozici, a která je závislá zejména na vývoji počasí.

K významným firmám oboru patří např. AVIKO ČR, s. r. o., BESKYD FRYČOVICE, a. s., FARM FRITES CZ, s. r. o., HOBŽA – STRÁŽNICKÉ BRAMBŮRKY, INTERSNACK a. s., CHOUSTNÍK, Amylon, a. s. aj.

Produkce brambor celkem v ČR v roce 2018 nebyla příznivá, a to jak vlivem snížení ploch pro jejich pěstování, tak nepřízní počasí.

Ze statistického zjišťování Konzerv (MZE) I-01 z února 2019 vyplývá, že v roce 2018 činil celkový nákup ovoce pro zpracování 72 489 tun, tzn. téměř byl o 50 % vyšší, než v roce 2017. Nákup čerstvého ovoce z tuzemska vzrostl meziročně téměř 2krát na 46 559 tun. Největší podíl z nákupu čerstvého ovoce pro zpracování z tuzemska (cca 75 %) tvořil podobně jako v předchozích letech nákup průmyslových jablek. Při porovnání s předchozím rokem 2017 se zvýšil na dvojnásobek (34 853 tun). Nákup čerstvého ovoce ze zahraničí byl oproti roku 2017 zhruba o 32 % vyšší, tzn. 7 863 tun. Nákup upraveného ovoce pro zpracování z tuzemska meziročně klesl o 19 %. Pro výrobu ovocných výrobků bylo v roce 2018 nakoupeno ze zahraničí 16 477 tun mraženého, sušeného a jinak upraveného ovoce, ovocných protlaků a koncentrátů, tzn. o 3 % méně než v roce předchozím. Drobné ovoce jako jsou jahody, angrešt, borůvky, brusinky, maliny, ostružiny a šípek byly nakupovány zejména ze zahraničí a již upravené.

Podle výsledků statistického šetření dosáhla v roce 2018 celková výroba ovocných výrobků včetně výrobků se sníženým obsahem cukru 83 610 tun, tzn., že byla přibližně stejná jako v roce 2017. Největší podíl z celkové výroby výrobků z ovoce tvořila obdobně jako v předchozích letech výroba ovocných šťáv (celkový údaj však nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů). Výroba šťávy jablečné, která tvoří největší podíl z celkové výroby šťáv, v porovnání s rokem 2017 klesla o 6 % na 9 988 tun. Naopak nejvíce se oproti předchozímu roku zvýšila výroba šťávy višňové (o 63 %). Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy tvořila 30% podíl z celkové výroby ovocných výrobků, avšak při srovnání s rokem 2017 se snížila o 12 % na 21 959 tun. V porovnání s rokem 2017 meziročně poklesla nejvíce výroba džemů a marmelád (o 27 %).

Na základě výše uvedeného statistického šetření dosáhl nákup veškeré zeleniny pro zpracování v roce 2018 objemu 98 943 tun, tzn., že byl cca o 21 % nižší než v roce 2017. Nákup čerstvé zeleniny pro výrobu zeleninových výrobků z tuzemska se od roku 2017 mírně snížil, a to o 2 % na 54 770 tun, Nákup zeleniny ze zahraničí však meziročně výrazně poklesl o 52 % na 23 579 tun. Největší podíl z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska tvořil v roce 2018 podobně jako v předchozích letech nákup zelí bílého (23 %) a nákup okurek nakládaček (15 %). Z nákupu čerstvé zeleniny ze zahraničí tvořil 1/3 nákup okurek nakládaček, přestože se od roku 2017 snížil přibližně 4krát. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo v roce 2018 nakoupeno 4 368 tun upravené zeleniny z tuzemska, což bylo o 17 % více než v roce předchozím. Ze zahraničí bylo pro zpracování také nakoupeno 16 225 tun mražené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů, což bylo o 2 % méně než v roce 2017. Největší podíl z nákupu upravené zeleniny ze zahraničí tvořil stejně jako v předchozích letech nákup rajčat (41 %).

Z údajů zjištěných při statistickém zjišťování vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny, včetně se sníženým obsahem cukru dosáhla v roce 2018 objemu 156 194 tun, což představuje mírný pokles (cca 3 %), v porovnání s rokem 2017. Největší podíl z celkové výroby zeleninových výrobků (37 %) tvořila, podobně jako v předchozích letech, výroba sterilované zeleniny, která se při srovnání s rokem 2017 zvýšila o 5 % na 58 488 tun. Největší podíl z výroby sterilované zeleniny (56 %) tvořila výroba okurek nakládaček, která se oproti předchozímu roku zvýšila o 11 %. Výroba mražené zeleniny a směsí (25 096 tun) tvořila 16% podíl z celkové výroby zeleninových výrobků. Přesto byla o 3 % nižší než v roce 2017. Výroba kečupu (25 287 tun) tvořila 16% podíl z celkové výroby výrobků ze zeleniny, a v porovnání s předchozím rokem naopak vzrostla o 19 %. Výroba sterilovaných směsí a salátů poklesla o 38 % na 11 471 tun. Výroba kysaného zelí (11 531 tun) byla oproti roku 2017 cca o 23 % nižší. Výroba polotovarů z chlazené nebo čerstvé zeleniny se naopak při srovnání s předchozím rokem zvedla o 10 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Z tabulky 2.1 vyplývá pokračující progresse očekávaného výsledku hospodaření před zdaněním v roce 2018. To je v kontextu s dalším meziročním zvýšením tržeb z prodeje výrobků a služeb, a to i přes to, že se meziročně zvýšila výkonová spotřeba při růstu spotřeby materiálu, energií a služeb. Meziroční nárůst nastal i u osobních nákladů-mzdových a nákladů na sociální a zdravotní pojištění, a to při růstu počtu zaměstnanců i průměrných mezd právě v zájmu získání a udržení pracovníků.

Trvalý růst výkonnosti oboru je zřejmý z každoročního zvyšování tvorby přidané hodnoty od roku 2014, jak uvádí tabulka 2.2. V roce 2018 je očekáváno i výrazné zvýšení objemu investic, při dalším růstu hrubého operačního přebytku, což je příznivý vývoj. Počet jednotek v oboru ve sledovaném období kolísá, což souvisí se sezóností ve sledovaném oboru.

Tvorba ekonomického zisku (ukazatel EVA) za celé sledované období vykazuje pouze záporné hodnoty, jak je zřejmé z údajů z tabulky 2.3, což znamená, že podniky oboru v souhrnu netvořily hodnotu pro své majitele. Přidaná hodnota na zaměstnance se v roce 2018 dále zlepšila a dosáhla nejvyšší hodnoty za celé sledované období, což dokumentuje očekávaný nárůst produktivity práce za uvedený rok.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	6 331 941	5 776 443	5 448 538	5 758 082	5 742 116	5 598 176	6 096 062	7 365 297	7 636 914	8 288 223	9 082 156
II. Tržby za prodej zboží	1 057 473	1 366 300	1 025 168	1 068 851	1 000 276	955 353	931 507	865 968	854 295	1 240 587	1 633 661
A. Výkonová spotřeba	5 760 869	5 459 652	4 927 909	5 441 807	5 409 529	5 311 751	5 683 686	6 614 317	6 839 477	7 493 276	8 437 398
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	773 727	930 886	723 120	741 074	720 317	722 956	693 619	664 129	657 806	989 046	1 331 078
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	4 987 142	4 528 766	4 204 789	4 700 733	4 689 212	4 588 796	4 990 067	5 950 189	6 181 670	6 504 229	7 106 320
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	11 894	54 812	35 885	-85 987	-101 390	-107 584	-97 588	-112 684	-154 192	-18 441	-50 508
D. Osobní náklady	910 099	876 027	853 406	884 780	868 837	832 989	870 772	1 062 890	1 123 984	1 267 595	1 515 462
D.1 Mzdové náklady	636 935	627 899	604 391	620 309	626 933	585 070	606 452	727 052	785 089	923 675	1 115 500
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	273 164	248 127	249 014	264 470	241 904	247 919	264 320	335 838	338 895	343 921	399 961
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	253 941	229 364	213 472	236 895	224 711	232 390	226 650	292 035	296 124	319 843	375 928
D.2.2 Ostatní náklady	19 223	18 763	35 543	27 576	17 193	15 528	37 670	43 803	42 771	24 077	24 033
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	287 226	222 895	208 277	206 081	203 340	207 784	234 635	259 716	260 795	314 048	323 946
J. Nákladové úroky a podobné náklady	80 138	56 648	30 600	27 471	24 770	20 774	18 693	20 997	21 149	19 138	19 595
**VH před zdaněním	262 753	361 156	364 155	315 677	295 233	285 172	239 228	195 850	312 810	421 714	441 313
L. Daň z příjmu	89 184	76 611	83 918	65 857	60 025	50 629	37 270	27 925	66 847	75 368	79 092
***VH za účetní období	173 569	284 544	280 238	249 819	235 208	234 543	201 958	167 925	245 963	346 346	362 222

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplňující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplňující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	1 616 651	1 628 279	1 509 911	1 471 113	1 434 254	1 349 361	1 441 471	1 729 632	1 805 923	2 053 976	2 329 567
Hrubý operační přebytek	706 552	752 253	656 506	586 333	565 416	516 372	570 699	666 742	681 939	786 380	814 105
EBIT	342 891	417 804	394 755	343 147	320 003	305 946	257 921	216 847	333 959	440 852	460 909
Čistý obrat za účetní období	8 009 186	7 743 533	6 916 003	7 212 549	7 068 642	6 929 391	7 311 834	8 586 754	8 721 552	9 889 355	11 044 935
Tržby	7 389 414	7 142 743	6 473 705	6 826 933	6 742 392	6 553 529	7 027 569	8 231 265	8 491 208	9 528 811	10 716 457
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	3 040	2 876	2 777	2 826	2 712	2 710	2 770	3 192	3 221	3 227	3 466
Pracující majitelé	97	93	112	112	107	106	115	108	116	112	120
Počet jednotek	140	140	166	161	145	137	148	137	140	136	140
Investice	340 596	266 887	358 086	284 962	262 551	277 386	225 441	387 472	319 029	425 941	628 797
Náklady celkem	7 746 433	7 382 377	6 551 848	6 896 872	6 773 409	6 644 219	7 072 606	8 390 904	8 408 742	9 467 641	10 603 621
Úročené zdroje	3 790 157	3 394 679	3 461 064	3 502 203	3 424 376	3 588 942	3 576 868	3 975 900	4 021 361	4 478 768	4 683 065

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-465 361	-203 532	-178 848	-168 273	-171 675	-214 458	-264 553	-327 711	-233 336	-237 308	-247 919
Spread	-17,89%	-8,11%	-6,94%	-6,58%	-6,50%	-7,46%	-9,05%	-10,61%	-7,30%	-6,18%	-6,15%
ROE	6,67%	11,34%	10,88%	9,78%	8,90%	8,16%	6,91%	5,43%	7,69%	9,02%	8,99%
Alternativní náklad na VK (re)	24,56%	19,46%	17,83%	16,36%	15,40%	15,61%	15,95%	16,04%	14,99%	15,20%	15,14%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	5,91%	7,71%	7,72%	6,63%	6,50%	6,22%	5,17%	3,90%	5,80%	6,80%	7,03%
Čistý obrat/Aktiva	1,38	1,43	1,35	1,39	1,44	1,41	1,47	1,54	1,52	1,53	1,68
EBIT/Čistý obrat	4,28%	5,40%	5,71%	4,76%	4,53%	4,42%	3,53%	2,53%	3,83%	4,46%	4,17%
VK/Aktiva	44,84%	46,32%	50,37%	49,37%	53,64%	58,46%	58,61%	55,53%	55,56%	59,26%	61,46%
UZ/Aktiva	65,33%	62,68%	67,70%	67,66%	69,53%	72,95%	71,69%	71,46%	69,89%	69,12%	71,44%
Úroková míra	6,74%	6,39%	3,45%	2,90%	3,17%	2,91%	2,86%	2,37%	2,56%	3,00%	3,00%
L3	1,28	1,20	1,27	1,36	1,50	1,61	1,70	1,57	1,56	1,71	1,77
L2	0,71	0,70	0,70	0,71	0,76	0,79	0,85	0,74	0,75	0,85	0,88
L1	0,08	0,10	0,12	0,09	0,09	0,12	0,17	0,10	0,15	0,21	0,25
HOP/Čistý obrat	8,82%	9,71%	9,49%	8,13%	8,00%	7,45%	7,81%	7,76%	7,82%	7,95%	7,37%
PH/Čistý obrat	20,18%	21,03%	21,83%	20,40%	20,29%	19,47%	19,71%	20,14%	20,71%	20,77%	21,09%
ON/Čistý obrat	11,36%	11,31%	12,34%	12,27%	12,29%	12,02%	11,91%	12,38%	12,89%	12,82%	13,72%
Přidaná hodnota na pracující osobu	515 205	548 343	522 586	500 708	508 811	479 181	499 678	524 236	541 283	615 196	649 590
Přidaná hodnota na zaměstnance	531 707	566 169	543 746	520 529	528 851	497 862	520 394	541 904	560 725	636 582	672 172
Průměrná mzda	17 457	18 194	18 138	18 291	19 264	17 989	18 245	18 982	20 314	23 856	26 822

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Z tabulky 3.1 je zřejmé, že index cen CZ-CPA 10.3 v roce 2018 meziročně téměř nezměnil a růst cen si udržuje výrazný vzestup.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zprac. ovoce a zelenina	10.3	111,6 %	111,7 %	111,5 %	117,2 %	121,2 %	124,4 %	128,6 %	134,7 %	133,9 %	129,4 %	129,8 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Význam oboru vyplývá z charakteru produkce, která má svou hodnotu, která je dána obsahem vitaminů a dalších látek, které přispívají ke zlepšení zdraví spotřebitelů. Významná část surovin je předmětem dovozu.

Pozitivní je růst výkonnosti oboru, jelikož se daří zvyšovat tvorbu přidané hodnoty v posledních pěti letech. Zvyšuje se i objem investic při růstu hrubého operačního přebytku. Kolísání počtu jednotek signalizuje určitou nestabilitu v podnikatelské základně.

Perspektiva oboru závisí do určité míry na výši domácí sklizně ovoce, zeleniny a brambor, a to i při značném dovozu. Významná bude též poptávka z navazujících oborů a gastronomie. Žádoucí z hlediska konkurenceschopnosti bude též další technologická modernizace podnikatelské báze.

CZ-NACE 10.4 VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ

I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.41** – výroba olejů a tuků,
- **10.42** – výroba margarínů a jedlých tuků.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin surových a rafinovaných olejů a tuků, a to rostlinných (podle druhu jednotlivých olejnatých semen) a živočišných (nezahrnuje však tavení a rafinaci vepřového sádla a jiných jedlých živočišných tuků). Součástí oboru je také výroba potravinářských výrobků (výroba margarínu, výroba ostatních pomazánek nahrazujících máslo a výroba složených pokrmových tuků), jež je zpravidla propojena s jinými nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čisticí a leštící prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii.

Český tukový průmysl je poměrně vysoce koncentrovaný. Mezi největší společnosti patří společnost Archer Daniels Midland Company (ADM), a také významný zpracovatel olejnatých semen především pro produkci metylesteru řepkového oleje – MEŘO společnost PREOL, a. s. s kapacitou 120 tis. t. Významnou společností je také Glencore Grain Czech s.r.o., která vyrábí např. oleje Lukana, Ceresol, Vegetol. Dalším výrobcem rostlinných jedlých olejů v ČR je mj. společnost FABIO PRODUKT spol. s r.o. (Manka, Slunka apod.).

Podíl CZ-NACE 10.4 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2018 představoval 7,9 % (v roce 2017 tento podíl činil 6,1 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně nepatrně snížil. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně zvýšil a činí 4,4 %. Přidaná hodnota oboru v roce 2018 zaznamenala dle předběžných údajů mírný nárůst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně v roce 2018 rostl o 3,1 p. b. na 4,9 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za VV a S jsou na rok 2018 odhadovány v nejnižší hodnotě za posledních 6 let. Odhad přidané hodnoty ukazuje v roce 2018 meziroční nárůst, stejně tak i hodnota ukazatele produktivity práce a výše průměrné mzdy meziročně v roce 2018 vzrostla. V žádném z hodnocených let s výjimkou roku 2010 netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2010, nejnižší hodnota byla vykazována v roce 2008 na rok 2018 je odhadován výrazný meziroční nárůst rentability. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejnižší hodnota je vykazována v roce 2011, 2016 a 2017. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008 – 2018. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	20 509 454	14 047 213	13 285 399	15 017 365	14 907 731	20 650 594	20 641 316	21 060 107	20 869 649	21 825 885	20 404 478
Tržby za prodej zboží	6 207 358	9 705 922	5 643 043	6 519 355	7 476 696	6 538 673	5 492 815	4 697 874	5 126 174	5 081 059	3 998 616
Výkonová spotřeba	23 629 382	19 384 620	16 351 549	18 941 602	20 348 571	24 987 495	23 492 931	23 163 850	23 455 392	24 107 873	21 527 477
Náklady vynaložené na prodané zboží	3 593 026	6 846 368	5 248 846	6 082 231	7 098 133	6 191 899	4 963 451	4 301 662	3 971 919	5 120 792	3 733 593
Spotřeba materiálu a energie a služby	20 036 356	12 538 252	11 102 703	12 859 371	13 250 438	18 795 595	18 529 480	18 862 189	19 483 473	18 987 082	17 793 884
Změna stavu zásob + Aktivace	130 450	142 055	-22 420	-63 537	-163 319	-49 608	-180 677	-55 342	-257 814	-36 513	-1 368
Osobní náklady	1 951 175	1 882 138	1 218 995	1 186 730	1 181 741	1 197 200	1 280 976	1 524 407	1 601 038	1 777 011	1 907 118
Mzdové náklady	1 384 184	1 279 243	864 299	843 716	862 093	856 834	906 511	1 066 039	1 123 599	1 285 215	1 367 452
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	566 990	602 895	354 695	343 014	319 648	340 366	374 464	458 368	477 439	491 796	539 666
Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	523 259	537 684	301 933	308 968	297 012	317 831	327 267	403 680	425 431	461 168	503 017
Ostatní náklady	43 732	65 210	52 762	34 046	22 636	22 535	47 197	54 688	52 008	30 628	36 648
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	689 094	680 171	522 345	644 252	511 084	465 437	530 506	574 820	581 239	636 816	617 772
Nákladové úroky a podobné náklady	177 945	146 179	97 658	85 826	55 186	39 002	58 431	65 802	58 371	65 232	62 958
VH před zdaněním	360 435	400 901	626 365	260 686	492 888	524 094	522 020	363 547	362 585	368 392	657 029
Daň z příjmu	268 056	192 469	-160 599	53 701	17 107	152 031	141 773	81 431	125 075	176 530	228 524
VH za účetní období	92 379	208 432	786 963	206 985	475 781	372 063	380 247	282 116	237 510	191 862	428 506

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	2 956 979	4 226 460	2 599 313	2 658 654	2 199 175	2 251 381	2 821 877	2 649 473	2 798 245	2 835 583	2 851 234
Hrubý operační přebytek	1 005 804	2 344 322	1 380 318	1 471 925	1 017 434	1 054 180	1 540 902	1 125 065	1 197 208	1 058 572	944 116
EBIT	538 379	547 081	724 023	346 511	548 074	563 096	580 451	429 348	420 956	433 624	719 987
Čistý obrat za účetní období	30 492 316	27 244 648	21 403 970	23 554 113	24 416 779	30 345 159	26 641 019	26 510 683	26 560 100	28 166 134	25 671 678
Tržby	26 716 812	23 753 135	18 928 442	21 536 720	22 384 427	27 189 267	26 134 131	25 757 981	25 995 822	26 906 944	24 377 343
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	5 285	4 768	3 649	3 597	3 478	3 539	3 615	4 085	4 149	4 127	4 052
Pracující majitelé	115	105	127	126	117	114	124	117	127	123	121
Počet jednotek	160	163	190	182	164	152	164	153	157	153	129
Investice	934 197	1 286 424	457 198	384 765	606 212	497 913	472 655	872 509	650 560	1 016 704	545 325
Náklady celkem	30 131 881	26 843 747	20 777 605	23 293 427	23 923 891	29 821 065	26 118 999	26 147 137	26 197 515	27 797 742	25 014 648
Úročené zdroje	6 256 834	6 733 227	7 127 464	7 257 306	7 749 771	8 038 923	8 076 342	8 197 041	8 073 140	9 194 236	9 373 565

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-524 968	-392 745	33 931	-655 757	-481 375	-555 113	-327 542	-316 854	-242 248	-431 201	-315 144
Spread	-15,42%	-12,18%	0,77%	-13,40%	-8,20%	-9,12%	-5,54%	-5,29%	-4,37%	-6,71%	-4,70%
ROE	2,71%	6,47%	17,87%	4,23%	8,10%	6,11%	6,44%	4,71%	4,29%	2,98%	6,39%
Alternativní náklad na VK (re)	18,14%	18,65%	17,10%	17,63%	16,30%	15,23%	11,98%	10,01%	8,66%	9,69%	11,09%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	3,68%	3,72%	6,10%	2,89%	4,23%	4,52%	4,38%	3,44%	2,89%	2,89%	4,93%
Čistý obrat/Aktiva	2,08	1,85	1,80	1,97	1,88	2,43	2,01	2,13	1,82	1,88	1,76
EBIT/Čistý obrat	1,77%	2,01%	3,38%	1,47%	2,24%	1,86%	2,18%	1,62%	1,58%	1,54%	2,80%
VK/Aktiva	23,24%	21,94%	37,11%	40,85%	45,32%	48,85%	44,61%	48,00%	38,07%	42,81%	45,87%
UZ/Aktiva	42,72%	45,83%	60,05%	60,58%	59,81%	64,51%	60,97%	65,75%	55,47%	61,22%	64,13%
Úroková míra	6,24%	4,16%	3,59%	3,63%	2,94%	2,00%	2,70%	2,97%	2,31%	2,36%	2,36%
L3	0,85	0,99	1,13	1,25	1,28	1,31	1,24	1,30	1,08	1,13	1,13
L2	0,62	0,68	0,72	0,75	0,66	0,70	0,64	0,81	0,58	0,68	0,68
L1	0,06	0,07	0,15	0,13	0,06	0,08	0,10	0,16	0,08	0,13	0,12
HOP/Čistý obrat	3,30%	8,60%	6,45%	6,25%	4,17%	3,47%	5,78%	4,24%	4,51%	3,76%	3,68%
PH/Čistý obrat	9,70%	15,51%	12,14%	11,29%	9,01%	7,42%	10,59%	9,99%	10,54%	10,07%	11,11%
ON/Čistý obrat	6,40%	6,91%	5,70%	5,04%	4,84%	3,95%	4,81%	5,75%	6,03%	6,31%	7,43%
Přidaná hodnota na pracující osobu	547 636	867 229	688 425	714 139	611 664	616 292	754 583	630 636	654 402	667 228	683 218
Přidaná hodnota na zaměstnance	559 545	886 391	712 353	739 214	632 325	636 216	780 551	648 640	674 493	687 134	703 601
Průměrná mzda	21 827	22 357	19 739	19 549	20 656	20 178	20 896	21 749	22 569	25 953	28 121

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků (tabulka 3.1) ukazuje vždy vyšší hodnoty oproti poměřovanému roku 2005. V roce 2018 došlo k nárůstu o 14,7 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	10.4	130,8 %	110,5 %	110,1 %	131,3 %	135,4 %	135,7 %	119,2 %	116,6 %	118,1 %	118,1 %	114,7 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj hodnocené agregace Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) v roce 2018 vykazuje meziroční zlepšení významných ukazatelů jako jsou přidaná hodnota, produktivita práce a rentabilita. Negativním faktem je, že na rok 2018 je odhadován meziroční pokles tržeb.

Efektivnost tohoto oboru budou i nadále určovat především tyto faktory: cena a kvalita vstupních surovin, cena vedlejších produktů vznikajících při výrobě, dosažení co nejvyšší výtěžnosti oleje, ceny rostlinných olejů a olejnin na světových trzích, ceny energií, stabilita vlastnických vztahů a stabilita podnikatelského prostředí. Příznivý pro vývoj tohoto oboru je mimo jiné i vývoj stravovacích návyků u spotřebitelů, kteří stále dávají přednost většinou rostlinným tukům před živočišnými.

Rozvoj výroby MEŘO a trhu s biopalivy je výrazně závislý na politických a ekonomických opatřeních, jak na světové úrovni především v USA a EU, tak na národní úrovni.

CZ-NACE 10.5 Výroba mléčných výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5 níže uvedené třídy:

- **10.51** – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,
- **10.52** – Výroba zmrzliny.

Dle objemu zpracovaného mléka se řadí mezi významné podniky v oboru Madeta, a. s., Mlékárna Pragolaktos, a. s., skupina Agrofert (Mlékárna Hlinsko, a. s., Olma, a. s.), Brazzale Moravia, a. s. Výroba mléčných výrobků se v roce 2018 podílela na celkových tržbách Výroby potravinářských výrobků 14,7 %. Tímto zaujímá třetí místo v podílu na tržbách v potravinářství. Na tvorbě přidané hodnoty se obor v roce 2018 podílel 10,5 %, meziročně došlo k mírnému poklesu. V podnicích Výroby mléčných výrobků v posledním hodnoceném roce pracovalo 8 402 osob, což je 9,2 % celkového počtu zaměstnanců Výroby potravinářských výrobků. Podíl zpracovatelů mléka na podnikatelské struktuře potravinářských podniků činí 1,9 %.

Dle publikace Zemědělství (2018)² produkce mléka v ČR se meziročně zvýšila o 2,3 %, tj. na 3 078,4 mil. l, stejně tak i prodej mléka (o 2,8 % na 2 978,4 mil. l). Část mléka je prodávána do Německa, převážně prostřednictvím odbytových organizací (24,2 % mléka). Meziročně došlo v ČR k mírnému poklesu průměrného ročního stavu dojných krav a to o 1,0 % (tj. z 364,6 tis. ks na 361,6 tis. ks v roce 2018). Zároveň se zvýšila i dojivost, o 3,7 % na 8 525,7 l/ks/rok. Nejvyšší užitkovosti byla zaznamenána v Moravskoslezském kraji, Hl. m. Praze, Středočeském kraji a Zlínském kraji. Tržby za mléko v zemědělství v roce 2018 meziročně vzrostly o 19,3 % na 25,3 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v ČR dosáhla 8,57 Kč/l (meziroční nárůst o 0,2 %, tj. o 0,02 Kč/l). Mlékárenský průmysl v roce 2018 nakoupil od českých producentů 2 525,3 mil. l mléka, tj. o 47,2 mil. l více než v roce 2017. Objem mléka zpracovávaného v tuzemských mlékárnách oproti předchozímu roku mírně klesl o 0,4 %. Meziročně nejvíce poklesl objem výroby kondenzovaných mlék, tvarohových dezertů, másla a mléčných tuků a sušených plnotučných mlék.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008-2018. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy. Dále uváděné údaje se vztahují k roku 2018.

Podíl podniků mlékárenského průmyslu na celkovém počtu podniků v potravinářství činí pouze 1,9 %, tj. 160 podniků. Jejich počet je meziročně stabilní. Na podnikatelské struktuře se podílí především malé podniky se 49 a méně zaměstnanci.

Počet zaměstnanců meziročně mírně poklesl na 8 402 osob, tj. snížení o 74 zaměstnanců. Na počátku sledovaného období v roce 2008 byly stavy pracovníků vyšší.

Průměrná hrubá měsíční mzda meziročně vzrostla o 2 526 Kč na 29 719 Kč. Mzda převyšuje průměrnou hrubou měsíční mzdu dosahovanou v celé výrobě potravinářských výrobků (CZ-NACE 10), kde v roce 2018 činila 25 523 Kč. Některé výroby v rámci oboru zůstávají pracovně velmi náročné (výroba sýrů a jiných mléčných výrobků).

Tržby mlékárenského průmyslu jsou rozkolísané a v posledním hodnoceném roce došlo pouze k nepatrnému poklesu. Tržby se odvíjí především od výše realizovaných cen na trhu a zahraniční konkurence.

Výše přidané hodnoty v posledním hodnoceném roce meziročně klesla o 7,9 %. V tomto důsledku došlo i k propadu produktivity práce, která v roce 2018 činila 735,7 tis. Kč. I tak výroba mléčných výrobků vykazuje nadprůměrnou produktivitu práce, než je dosahována za celé potravinářské odvětví.

Výsledek hospodaření za účetní období od roku 2016 klesá. Meziročně v roce 2018 došlo k poklesu o 61,7 %, a to v důsledku nárůstu nákladových položek (osobních nákladů).

Vývoj ukazatele Spread (rozdíl mezi ROE a re) je v posledním hodnoceném roce záporný, což znamená, že v oboru nebyla vytvořena žádná hodnota pro majitele. Kladná hodnota byla dosažena v roce 2016 i 2017 díky vysoké hodnotě rentability vlastního kapitálu (ROE) ve výši 16,28 %, resp. 12,27 %. Hodnoty re (alternativního nákladu na kapitál) a rf (bezrizikové sazby) meziročně vzrostly.

Základním ukazatelem, který měří produkční sílu, je ukazatel rentability aktiv (ROA), tzn. EBIT/aktiva. Tato produkční síla oboru 10.5 meziročně klesla zhruba o polovinu oproti předchozímu roku.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech podniků oboru se meziročně mírně snížil, což signalizuje narůstající celkovou zadluženost, tzn. využívání cizích zdrojů k hospodářské činnosti.

² Ministerstvo zemědělství *Zemědělství 2018*, Praha 2019, ISBN 978-80-7437-512-8.

Základním ukazatelem, který měří produkční sílu, je ukazatel rentability aktiv (ROA), tzn. EBIT/aktiva. Tato produkční síla oboru 10.5 se meziročně zvýšila. Oboru se daří generovat lépe zisk z dostupných aktiv.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech podniků oboru se meziročně zvýšil, což signalizuje klesající celkovou zadluženost, tzn. využívání cizích zdrojů k hospodářské činnosti.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I.Tržby z prodeje výrobků a služeb	41 083 397	35 892 153	37 031 042	38 887 810	38 147 642	41 173 970	42 654 296	40 205 482	38 525 658	42 603 134	42 300 050
II.Tržby za prodej zboží	5 081 643	4 749 695	4 121 266	4 347 804	3 377 668	3 486 288	3 014 475	2 962 546	2 744 528	3 024 224	3 212 632
A.Výkonová spotřeba	41 676 590	34 470 760	36 298 118	38 372 647	36 102 334	39 004 302	40 863 653	37 451 770	34 700 958	39 450 642	39 181 297
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	4 290 983	3 899 596	3 268 786	3 451 140	2 579 584	2 755 867	2 431 846	2 382 691	2 191 051	2 370 844	2 441 647
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	37 385 607	30 571 164	33 029 332	34 921 507	33 522 750	36 248 435	38 431 807	35 069 079	32 509 907	37 079 798	36 739 651
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-556 927	413 983	-462 881	-290 228	-57 118	-364 202	-605 160	11 872	-65 257	-533 185	152 158
D. Osobní náklady	3 142 340	3 262 339	3 355 294	3 284 682	3 209 096	3 297 805	3 122 531	3 313 548	3 621 563	3 892 091	4 266 051
D.1 Mzdové náklady	2 232 958	2 368 102	2 384 538	2 407 847	2 305 407	2 314 471	2 180 616	2 358 182	2 559 898	2 765 886	2 996 460
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	909 383	894 237	970 756	876 835	903 690	983 334	941 915	955 366	1 061 665	1 126 205	1 269 592
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	874 324	830 789	870 016	788 738	838 075	886 901	871 720	873 738	969 286	1 028 011	1 149 495
D.2.2 Ostatní náklady	35 059	63 448	100 740	88 096	65 615	96 432	70 195	81 629	92 379	98 194	120 097
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	914 936	935 146	908 905	947 157	875 530	868 971	853 474	893 101	887 439	923 168	912 306
J. Nákladové úroky a podobné náklady	267 897	187 438	151 059	136 716	130 902	99 912	89 353	96 019	79 017	74 452	70 161
**VH před zdaněním	247 350	1 488 559	729 552	710 714	1 088 492	1 629 847	1 194 651	1 358 472	2 261 343	1 946 026	862 244
L. Daň z příjmu	182 854	236 611	212 614	198 470	233 063	367 325	223 945	215 786	415 930	408 542	273 154
***VH za účetní období	64 496	1 251 948	516 938	512 245	855 428	1 262 522	970 705	1 142 686	1 845 414	1 537 484	589 090

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	5 045 377	5 757 105	5 317 070	5 153 195	5 480 094	6 020 158	5 410 279	5 704 386	6 634 485	6 709 901	6 181 642
Hrubý operační přebytek	1 903 036	2 494 767	1 961 776	1 868 513	2 270 998	2 722 353	2 287 747	2 390 838	3 012 922	2 817 810	1 915 590
EBIT	515 247	1 675 997	880 612	847 430	1 219 394	1 729 758	1 284 004	1 454 491	2 340 361	2 020 478	932 405
Čistý obrat za účetní období	48 301 588	43 535 579	42 723 326	45 411 086	43 998 250	47 200 765	48 523 584	45 749 317	43 581 455	48 445 936	49 019 019
Tržby	46 165 040	40 641 848	41 152 308	43 235 614	41 525 309	44 660 258	45 668 772	43 168 028	41 270 186	45 627 358	45 515 097
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	9 289	9 348	9 100	8 533	8 322	8 258	8 096	8 367	8 537	8 476	8 402
Pracující majitelé	110	104	124	130	138	127	134	121	126	131	130
Počet jednotek	159	165	207	202	188	178	181	172	163	164	160
Investice	1 334 393	1 024 102	1 118 905	1 051 070	1 058 409	1 341 208	1 632 203	1 554 808	1 630 777	1 777 078	2 073 635
Náklady celkem	48 054 237	42 047 020	41 993 774	44 700 372	42 909 758	45 570 918	47 328 933	44 390 845	41 320 112	46 499 910	48 156 775
Úročené zdroje	9 253 106	9 532 928	9 529 989	9 976 977	10 119 943	10 141 582	10 942 174	11 807 717	13 003 548	14 296 718	13 964 590

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-918 234	40 339	-659 888	-766 113	-457 670	51 853	-459 168	-198 227	649 516	151 326	-943 750
Spread	-17,28%	0,63%	-10,47%	-11,73%	-6,43%	0,68%	-5,25%	-2,03%	5,73%	1,21%	-7,68%
ROE	1,21%	19,48%	8,20%	7,84%	12,01%	16,46%	11,11%	11,69%	16,28%	12,27%	4,79%
Alternativní náklad na VK (re)	18,49%	18,85%	18,67%	19,57%	18,44%	15,78%	16,36%	13,72%	10,55%	11,07%	12,47%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	2,64%	9,23%	4,74%	4,33%	6,38%	9,04%	6,56%	7,32%	11,16%	8,89%	4,15%
Čistý obrat/Aktiva	2,47	2,40	2,30	2,32	2,30	2,47	2,48	2,30	2,08	2,13	2,18
EBIT/Čistý obrat	1,07%	3,85%	2,06%	1,87%	2,77%	3,66%	2,65%	3,18%	5,37%	4,17%	1,90%
VK/Aktiva	27,22%	35,41%	33,95%	33,36%	37,28%	40,07%	44,69%	49,20%	54,05%	55,10%	54,74%
UZ/Aktiva	47,39%	52,52%	51,33%	50,96%	52,98%	52,97%	55,95%	59,43%	62,00%	62,89%	62,17%
Úroková míra	6,80%	6,03%	4,68%	3,97%	4,37%	4,04%	4,06%	4,73%	4,74%	4,20%	4,20%
L3	0,92	1,14	1,06	1,07	1,15	1,26	1,31	1,43	1,57	1,61	1,67
L2	0,68	0,88	0,81	0,83	0,90	0,98	0,98	1,09	1,23	1,25	1,31
L1	0,09	0,14	0,11	0,10	0,11	0,15	0,17	0,24	0,29	0,29	0,30
HOP/Čistý obrat	3,94%	5,73%	4,59%	4,11%	5,16%	5,77%	4,71%	5,23%	6,91%	5,82%	3,91%
PH/Čistý obrat	10,45%	13,22%	12,45%	11,35%	12,46%	12,75%	11,15%	12,47%	15,22%	13,85%	12,61%
ON/Čistý obrat	6,51%	7,49%	7,85%	7,23%	7,29%	6,99%	6,44%	7,24%	8,31%	8,03%	8,70%
Přidaná hodnota na pracující osobu	536 795	609 077	576 458	594 826	647 800	717 956	657 388	672 049	765 760	779 610	724 551
Přidaná hodnota na zaměstnance	543 167	615 880	584 284	603 894	658 530	728 977	668 242	681 793	777 105	791 636	735 728
Průměrná mzda	20 033	21 111	21 836	23 514	23 086	23 355	22 445	23 488	24 987	27 193	29 719

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Tabulka 3.1 uvádí indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008-2018 u mléčných výrobků. V posledních dvou letech byl zaznamenán poměrně vysoký cenový růst.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mléčné výrobky	10.5	109,2 %	97,3 %	103,4 %	109,9 %	107,8 %	115,3 %	121,3 %	110,7 %	104,2 %	114,8 %	114,4 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Situace v mléčném sektoru se meziročně vyvíjela velmi příznivě. Přesto, že došlo k poklesu stavů krav, zvýšila se užitkovost dojníc, produkce mléka a stejně tak se zvýšily tržby za mléko. Cena za mléčnou surovinu meziročně mírně vzrostla na 8,57 Kč/l.

Ekonomická situace výrobců mléčných výrobků se příliš nelepší. Počet podniků v oboru je dlouhodobě stabilní, nicméně meziročně došlo k poklesu počtu pracovníků. Méně příznivé je, že nastal pokles přidané hodnoty a tím pádem i produktivity práce a totéž platí o tržbách.

Zpracovatelé mléka byli v roce 2018³ podpořeni národními dotacemi zaměřujícími se na kvalitu produkce. Jednalo se o národní dotační program 19. A Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kde zpracovatelům bylo vyplaceno 264,5 mil. Kč. V rámci dotačního programu 20. A Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat bylo producentům mléka vyplaceno 333,1 mil. Kč, celkem téměř 600 mil. Kč. V rámci přímých plateb byla chovatelům dojníc vyplacena dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS) pro citlivé komodity (sazba činila 3 687,1 Kč/VDJ).

³ Dle publikace Zemědělství 2018.

CZ-NACE 10.6 VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.6 – Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků zahrnuje následující výrobkové třídy:

- **10.61** – výroba mlýnských výrobků,
- **10.62** – výroba škrobárenských výrobků.

Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2018 představoval 4,8 % (v roce 2017 tento podíl činil 4,5 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně zvýšil. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně zvýšil a činí 3,5 % (meziroční nárůst o 0,2 %). Přidaná hodnota oboru v roce 2018 zaznamenala dle předběžných údajů meziroční nárůst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně v roce 2018 nezměnil a činí 4,1 %.

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

Mlýnský průmysl patří v ČR k oborům s dlouhodobou tradicí. České mlýny zpracovávají především pšenici a žito, okrajově ječmen, kukuřici, oves a ostatní obiloviny. Největší objemy zpracování zaznamenává pšenice přibližně 1 200 tis. t, druhé místo patří mletí žita přibližně 120 tis. tun, následuje 16 tis. tun ova. V roce 2018 bylo v provozu 44 provozoven pšeničných a žitných mlýnů.

Tabulka 1.1 – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19*
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	5 417,0	5 257,0	5 018,0	4 811,5	4 954,0
z toho na potraviny	tis. t	2 110,0	2 118,0	2 105,0	2 050,0	2 056,0

Pozn. *) odhad

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Výroba škrobárenských výrobků CZ-NACE 10.62

Podle odhadu na rok 2018 (dle Českého škrobárenského svazu a Českého bramborářského svazu ČR) se plocha brambor pro výrobu škrobu v ČR meziročně zvýšila na 6,2 tis. ha. Na výrobu škrobu v ČR bylo zpracováno 131,1 tis. t brambor, tj. o 23,6 % méně než v roce 2017. Dosažený hektarový výnos 27,36 t/ha v kampani 2018/19 patří k těm nižším (pokles o 24 % proti roku 2017). Škrobnatost brambor se proti roku 2017 zvýšila o 0,6 p. b. na 19,2 %.

Tabulka 1.2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Firma	Zpracováno brambor v r. 2018 (t)	Množství nakoupeného škrobu v r. 2018* (t)
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	81 996	18 073
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	49 080	11 019
Celkem	131 076	29 092

Pramen: ČŠS

Pozn: *) nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Výroba pšeničného škrobu byla v roce 2018 realizována 2 společnostmi, a to Amylon, a. s. a Krnovská škrobárna. Celkem bylo zpracováno 35 566 tun pšenice a vyrobeno 13 172 tun škrobu.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S dle odhadu roku 2018 meziročně rostly. Přidaná hodnota od roku 2014 meziročně roste. Počet zaměstnanců oboru od roku 2014 meziročně roste. Průměrná mzda od roku 2016 meziročně roste. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread), výjimkou je rok 2016. Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty roce 2016, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2012. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008 – 2018. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	10 485 601	7 869 261	7 611 754	9 257 667	9 491 318	10 102 983	9 635 718	9 887 263	10 142 468	10 266 712	11 178 589
Tržby za prodej zboží	2 717 869	2 266 993	2 202 605	2 290 736	2 332 968	2 550 910	2 594 025	2 416 586	2 796 378	3 356 905	3 654 399
Výkonová spotřeba	11 165 685	8 120 185	7 926 059	9 795 910	10 215 612	11 061 244	10 392 121	10 416 206	10 676 112	11 399 167	12 324 506
Náklady vynaložené na prodané zboží	2 179 833	1 698 416	1 585 387	1 637 729	1 680 991	2 026 764	2 025 728	1 830 287	2 178 292	2 701 845	2 881 130
Spotřeba materiálu a energie a služby	8 985 853	6 421 769	6 340 673	8 158 181	8 534 620	9 034 480	8 366 392	8 585 919	8 497 820	8 697 322	9 443 376
Změna stavu zásob + Aktiva	-351 874	-312 605	-328 597	-363 269	-353 180	-274 165	-281 325	-311 874	-346 837	-380 304	-513 612
Osobní náklady	1 149 418	1 151 678	1 115 086	1 094 734	1 103 690	1 033 319	1 070 399	1 131 305	1 268 088	1 367 398	1 587 855
Mzdové náklady	825 813	836 746	785 878	798 232	817 830	748 119	790 304	804 719	895 653	996 291	1 157 498
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	323 605	314 932	329 208	296 502	285 859	285 201	280 095	326 586	372 434	371 107	430 357
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	308 957	296 559	267 421	267 828	263 039	264 204	250 174	293 719	342 937	340 719	398 842
Ostatní náklady	14 647	18 373	61 787	28 674	22 820	20 997	29 922	32 867	29 497	30 388	31 516
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	306 925	331 220	370 449	328 231	316 900	276 645	281 436	303 404	331 485	406 045	384 785
Nákladové úroky a podobné náklady	69 372	59 667	51 095	47 309	44 585	41 967	38 638	36 399	44 904	52 163	56 677
VH před zdaněním	347 692	373 302	258 788	297 907	159 472	172 687	165 743	433 351	554 426	493 775	397 772
Daň z příjmu	77 453	69 657	36 863	47 894	44 343	52 103	51 135	37 139	87 419	109 458	98 809
VH za účetní období	270 239	303 645	221 925	250 012	115 129	120 584	114 608	396 212	467 007	384 317	298 963

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	2 083 017	2 036 258	1 852 864	1 801 473	1 699 781	1 601 072	1 855 359	1 956 527	2 231 671	2 251 091	2 429 864
Hrubý operační přebytek	933 599	884 580	737 778	706 739	596 091	567 752	784 960	825 222	963 584	883 694	842 009
EBIT	417 064	432 969	309 883	345 215	204 056	214 654	204 381	469 750	599 330	545 939	454 449
Čistý obrat za účetní období	13 564 697	10 383 930	9 937 206	11 763 514	12 112 862	12 850 708	12 473 085	12 552 617	13 364 808	14 026 991	15 135 972
Tržby	13 203 470	10 136 254	9 814 359	11 548 403	11 824 286	12 653 893	12 229 743	12 303 849	12 938 845	13 623 617	14 865 907
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	3 240	3 127	2 876	2 846	2 814	2 614	2 651	2 759	2 915	3 008	3 187
Pracující majitelé	101	98	109	139	172	170	173	170	185	188	199
Počet jednotek	130	146	159	190	207	190	201	195	197	205	200
Investice	489 539	653 355	496 764	461 824	578 090	312 080	435 181	563 350	952 554	653 273	866 921
Náklady celkem	13 217 005	10 010 629	9 678 418	11 465 607	11 953 390	12 678 021	12 307 342	12 119 266	12 810 382	13 533 216	14 738 200
Úročené zdroje	4 856 236	5 015 098	4 736 298	5 049 545	5 094 540	4 526 482	4 443 008	4 681 159	4 904 933	5 137 438	5 468 834

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-192 646	-147 060	-194 938	-206 301	-327 931	-250 019	-246 731	-9 601	53 953	-51 503	-113 459
Spread	-5,51%	-3,84%	-5,33%	-5,25%	-9,02%	-8,05%	-7,35%	-0,28%	1,51%	-1,41%	-2,94%
ROE	7,73%	7,93%	6,07%	6,36%	3,17%	3,88%	3,41%	11,43%	13,08%	10,52%	7,75%
Alternativní náklad na VK (re)	13,24%	11,77%	11,41%	11,61%	12,19%	11,93%	10,76%	11,70%	11,57%	11,93%	10,70%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	5,42%	5,76%	3,98%	4,63%	2,54%	3,07%	2,94%	6,65%	7,48%	6,52%	4,74%
Čistý obrat/Aktiva	1,76	1,38	1,27	1,58	1,51	1,84	1,79	1,78	1,67	1,67	1,58
EBIT/Čistý obrat	3,07%	4,17%	3,12%	2,93%	1,68%	1,67%	1,64%	3,74%	4,48%	3,89%	3,00%
VK/Aktiva	45,38%	50,96%	46,88%	52,71%	45,29%	44,41%	48,30%	49,12%	44,53%	43,59%	40,23%
UZ/Aktiva	63,06%	66,73%	60,76%	67,70%	63,50%	64,69%	63,92%	66,31%	61,20%	61,32%	57,08%
Úroková míra	5,10%	5,04%	4,72%	4,23%	3,05%	2,96%	3,56%	3,00%	3,36%	3,51%	3,51%
L3	1,35	1,49	1,33	1,43	1,33	1,40	1,50	1,63	1,51	1,38	2,48
L2	0,99	1,09	1,02	1,06	0,97	1,04	1,10	1,13	1,00	0,88	1,69
L1	0,16	0,20	0,20	0,20	0,19	0,23	0,26	0,34	0,25	0,21	0,38
HOP/Čistý obrat	6,88%	8,52%	7,42%	6,01%	4,92%	4,42%	6,29%	6,57%	7,21%	6,30%	5,56%
PH/Čistý obrat	15,36%	19,61%	18,65%	15,31%	14,03%	12,46%	14,87%	15,59%	16,70%	16,05%	16,05%
ON/Čistý obrat	8,47%	11,09%	11,22%	9,31%	9,11%	8,04%	8,58%	9,01%	9,49%	9,75%	10,49%
Přidaná hodnota na pracující osobu	623 515	631 274	620 844	603 468	569 331	575 060	656 967	667 824	719 866	704 226	717 479
Přidaná hodnota na zaměstnance	642 965	651 088	644 352	632 989	604 094	612 396	699 774	709 047	765 491	748 268	762 350
Průměrná mzda	21 242	22 296	22 775	23 373	24 221	23 846	24 840	24 303	25 602	27 597	30 263

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich volatilitu.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mlýnské a škrob. výrobky	10.6	143,6 %	114,2%	106,9 %	139,2 %	132,3 %	140,7 %	127,7 %	124,0 %	120,0 %	116,6 %	120,6 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Mlýnská výroba je silně závislá na cenách vstupních surovin a na jejich kvalitě. Je potřebné pokračovat v rozšiřování výrobků s vyšší přidanou hodnotou a zaměřit se na inovace a trendy u spotřebitelů. Příležitostí pro obor je vstupovat na nové trhy a také využívat dotační programy.

Výroba škrobu – rok 2018 byl charakteristický meziročním zvýšením plochy brambor na výrobu škrobu, výrazně nižším hektarovým výnosem a meziročně vyšší průměrnou škrobnatostí.

CZ-NACE 10.7 VÝROBA PEKAŘSKÝCH, CUKRÁŘSKÝCH A JINÝCH MOUČNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7 níže uvedené třídy:

- **10.71** – Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,
- **10.72** – Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,
- **10.73** – Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

K největším společnostem reprezentujícím obor 10.71 Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých, patří Penam a United Bakeries, a. s., které mají od roku 2019 stejného vlastníka, tj. Agrofert. Obor 10.72 Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků reprezentuje zejména Opavia-LU, s.r.o. Poslední minoritní obor 10.73 Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků, představuje zejména společnost Europasta SE (středoevropský výrobce těstovin, který je v současné době významným dodavatelem těstovin v ČR, Maďarsku, Polsku a na Slovensku).

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků se na tržbách CZ-NACE 10 Výroba potravinářských výrobků podílí 13,5 %. Jedná se o meziroční nárůst. Významný je podíl oboru na celkové přidané hodnotě CZ-NACE 10, tj. 24,5 %, což představuje nejvyšší zastoupení, s meziročním zvýšením.

V podnicích oboru 10.7 je zaměstnáno 32,4 % osob v rámci CZ-NACE 10. Meziročně však došlo k poklesu tohoto podílu o 1,9 % zaměstnanců. V roce 2018 zde pracovalo 29 553 osob z celkových 91 233 osob v potravinářském průmyslu. Tyto subjekty jsou nejvýznamnějšími zaměstnavateli napříč jednotlivými výrobními obory. Na podnikatelské struktuře se podílí 43,1 % podniky z celé Výroby potravinářských výrobků.

Hlavní profesní organizací je Svaz pekařů a cukrářů v České republice, z. s., který hájí zájmy a podporuje činnost firem podnikajících v pekařském a cukrářském oboru. Svaz sdružuje pekárny a cukrárny, dodavatele strojního zařízení, surovin a služeb pro tyto obory a také potravinářské školy.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008-2018. Dále tabulka 2.2 s doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Počet zaměstnanců v oboru, jak již bylo uvedeno, představoval v roce 2018 celkem 29 553 osob. Stavy zaměstnanců, ale již delší dobu (od roku 2015) klesají. Aktuálně dle předběžných výsledků je počet pracovníků o více jak 4 982 nižší než v roce 2008 vlivem technické modernizace výrob. Meziročně došlo k pouze k mírnému poklesu o 1 %. I tak pekářský obor patří mezi klíčové zaměstnavatele potravinářského průmyslu.

Neméně významná je i jeho pozice z hlediska počtu podniků, který v roce 2018 čítá 3 677 podniků, což představuje 43,1 % ze všech podniků Výroby potravinářských výrobků. Jejich počet za poslední rok vzrostl o 154 jednotek. Rostoucí trend je patrný od roku 2013. Nejpočetnější skupinou tohoto oboru jsou malé podniky, jejichž kategorie se meziročně rozšířila.

V roce 2018 činila průměrná hrubá měsíční mzda 21 210 Kč. Oproti předchozímu roku došlo k navýšení o 9 %. Po celou hodnocenou časovou řadu dochází k růstu hrubé měsíční mzdy v zájmu získat potřebné počty zaměstnanců, zejména do výroby.

Celkové tržby oboru od roku 2013 rostou. Rostoucí trend tržeb je patrný při inovacích sortimentu na bázi kvalitních surovin a v kontextu s racionální výživou. Za poslední sledovaný rok 2018 byl zaznamenán jejich nárůst o 5,5 %, především tedy tržeb za prodej VV.

Přidaná hodnota pekářského průmyslu je od roku 2013 rostoucí a odvíjí se od vývoje výkonové spotřeby a tržeb. Meziročně došlo k růstu tohoto ukazatele o 4,9 %.

Produktivita práce rovněž roste od roku 2013. Její vývoj je v kontextu s rostoucí přidanou hodnotou a klesajícím počtem zaměstnanců. Meziročně se zvýšila na 419,6 tis Kč, tj. meziroční nárůst o 5,9 %. Obor vykazuje nejnižší produktivitu práce při mezioborovém srovnání. To je dáno i pracností, zejména u některých cukrářských výrob.

Hodnota ukazatele Spread se meziročně zhoršila a po celou časovou řadu dosahuje záporných hodnot. Vzhledem k tomu, že je tento ukazatel záporný, podniky v oboru tedy netvoří žádnou hodnotu pro majitele. Za negativním vývojem stojí především vysoké hodnoty re (alternativního nákladu na kapitál).

Produkční sílu, měřenou ukazatelem ROA (tzn. podíl EBIT a aktiv) se daří v posledních čtyřech letech zvyšovat. V roce 2018 však ukazatel mírně poklesl. Tato rentabilita je nižší, než je průměr Výroby potravinářských výrobků.

Meziročně došlo v roce 2018 k poklesu výsledku hospodaření za účetní období o 5,5 % při značné diferenciaci mezi velikostními kategoriemi subjektů.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	32 541 776	30 167 656	29 881 719	31 430 465	31 152 167	28 284 207	28 855 227	29 832 071	30 740 494	32 149 528	34 360 895
II. Tržby za prodej zboží	7 498 583	7 444 241	6 604 816	7 321 266	6 690 962	6 076 204	6 122 132	6 386 435	6 482 559	7 382 458	7 272 064
A. Výkonová spotřeba	28 822 916	25 948 372	25 587 965	27 547 335	27 184 011	24 840 215	24 890 845	25 452 974	25 606 222	27 120 869	28 585 670
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	5 472 434	5 591 431	5 002 505	5 552 000	5 102 241	4 590 045	4 579 875	4 699 156	4 535 945	5 099 402	4 902 954
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	23 350 483	20 356 941	20 585 460	21 995 334	22 081 770	20 250 170	20 310 970	20 753 818	21 070 277	22 021 467	23 682 715
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-1 013 211	-1 001 497	-1 238 131	-971 291	-1 069 175	-1 109 129	-1 193 747	-1 222 579	-1 130 028	-1 282 196	-1 251 798
D. Osobní náklady	8 701 805	8 494 086	8 289 441	8 220 264	8 340 470	7 956 284	8 254 767	8 548 220	9 116 481	9 884 815	10 733 978
D.1 Mzdové náklady	6 260 628	6 262 696	6 033 887	5 947 134	6 011 658	5 720 820	5 908 095	6 140 594	6 482 891	6 995 305	7 521 736
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	2 441 178	2 231 390	2 255 555	2 273 131	2 328 812	2 235 464	2 346 672	2 407 626	2 633 591	2 889 510	3 212 242
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	2 265 075	2 028 080	1 841 791	2 021 043	2 085 979	2 013 395	2 055 727	2 023 163	2 279 307	2 501 892	2 795 189
D.2.2 Ostatní náklady	176 103	203 311	413 764	252 087	242 833	222 068	290 945	384 463	354 284	387 618	417 053
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 421 722	1 411 108	1 634 067	1 511 324	1 532 623	1 643 708	1 657 114	1 787 284	3 080 052	2 181 983	2 164 458
J. Nákladové úroky a podobné náklady	286 357	230 989	206 309	183 157	176 633	225 016	191 993	167 871	229 815	215 849	221 237
**VH před zdaněním	1 617 388	1 197 929	1 967 523	1 614 948	1 027 104	358 608	852 663	443 598	648 826	1 867 747	1 771 744
L. Daň z příjmu	314 551	296 689	350 089	317 525	237 502	91 785	169 672	204 458	90 202	327 004	316 355
***VH za účetní období	1 302 837	901 240	1 617 434	1 297 423	789 602	266 823	682 991	239 140	558 624	1 540 743	1 455 389

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplňující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	12 230 654	12 665 022	12 136 701	12 175 687	11 728 294	10 629 324	11 280 261	11 988 111	12 746 858	13 693 313	14 364 189
Hrubý operační přebytek	3 528 848	4 170 936	3 847 260	3 955 423	3 387 824	2 673 040	3 025 494	3 439 891	3 630 377	3 808 498	3 630 211
EBIT	1 903 745	1 428 918	2 173 832	1 798 104	1 203 737	583 624	1 044 656	611 468	878 641	2 083 597	1 992 982
Čistý obrat za účetní období	42 325 902	39 842 056	38 460 884	40 248 446	39 453 425	35 798 123	36 147 064	37 166 260	37 773 404	40 119 340	42 315 812
Tržby	40 040 359	37 611 897	36 486 535	38 751 731	37 843 130	34 360 411	34 977 359	36 218 506	37 223 053	39 531 987	41 698 061
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	34 535	33 889	33 153	32 583	31 953	30 789	30 787	30 889	30 380	29 829	29 553
Pracující majitelé	2 180	2 384	2 586	2 706	2 819	2 883	3 029	3 241	3 359	3 676	3 642
Počet jednotek	2 311	2 548	2 712	2 951	2 972	2 961	3 056	3 184	3 244	3 523	3 677
Investice	2 489 287	2 532 581	1 868 818	2 204 215	2 502 554	2 084 575	3 150 010	4 485 467	3 376 532	3 747 362	2 616 541
Náklady celkem	40 708 514	38 644 128	36 493 361	38 633 498	38 426 321	35 439 515	35 294 401	36 722 662	37 124 578	38 251 592	40 544 068
Úročené zdroje	15 496 208	16 136 753	15 927 308	15 389 770	15 425 196	16 493 204	17 458 045	18 300 820	20 461 358	21 290 174	22 085 370

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-1 028 280	-1 912 207	-675 472	-724 046	-1 871 742	-2 436 718	-1 982 828	-2 441 357	-2 337 109	-1 463 117	-1 955 900
Spread	-9,47%	-16,61%	-5,62%	-6,44%	-15,91%	-19,06%	-13,97%	-16,20%	-13,85%	-8,67%	-11,14%
ROE	11,99%	7,83%	13,46%	11,54%	6,71%	2,09%	4,81%	1,59%	3,31%	9,13%	8,29%
Alternativní náklad na VK (re)	21,46%	24,43%	19,07%	17,98%	22,62%	21,15%	18,79%	17,79%	17,16%	17,80%	19,43%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	7,49%	5,66%	8,33%	6,93%	4,53%	2,15%	3,41%	1,82%	2,48%	5,53%	5,15%
Čistý obrat/Aktiva	1,67	1,58	1,47	1,55	1,48	1,32	1,18	1,11	1,07	1,06	1,09
EBIT/Čistý obrat	4,50%	3,59%	5,65%	4,47%	3,05%	1,63%	2,89%	1,65%	2,33%	5,19%	4,71%
VK/Aktiva	42,76%	45,64%	46,08%	43,35%	44,23%	47,06%	46,28%	44,88%	47,72%	44,79%	45,37%
UZ/Aktiva	61,01%	63,95%	61,06%	59,33%	57,99%	60,72%	56,94%	54,51%	57,86%	56,51%	57,06%
Úroková míra	6,18%	5,00%	5,28%	4,42%	4,83%	6,07%	5,87%	5,19%	6,41%	4,89%	4,89%
L3	1,00	1,04	0,93	0,88	0,80	0,80	0,78	0,72	0,82	0,88	1,01
L2	0,86	0,92	0,78	0,74	0,67	0,66	0,64	0,58	0,67	0,71	0,83
L1	0,18	0,17	0,14	0,14	0,13	0,15	0,15	0,15	0,22	0,24	0,27
HOP/Čistý obrat	8,34%	10,47%	10,00%	9,83%	8,59%	7,47%	8,37%	9,26%	9,61%	9,49%	8,58%
PH/Čistý obrat	28,90%	31,79%	31,56%	30,25%	29,73%	29,69%	31,21%	32,26%	33,75%	34,13%	33,95%
ON/Čistý obrat	20,56%	21,32%	21,55%	20,42%	21,14%	22,23%	22,84%	23,00%	24,13%	24,64%	25,37%
Přidaná hodnota na pracující osobu	333 126	349 162	339 594	345 024	337 293	315 679	333 572	351 252	377 807	408 693	432 725
Přidaná hodnota na zaměstnance	354 155	373 724	366 082	373 679	367 050	345 235	366 391	388 103	419 581	459 054	486 048
Průměrná mzda	15 107	15 400	15 167	15 210	15 678	15 484	15 992	16 566	17 783	19 543	21 210

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců jsou za pekařské výrobky a těstoviny za časovou řadu 2008–2018 uvedeny v následující tabulce 3.1. Vzhledem k roku 2005, ke kterému se indexy vztahují, vykazují ceny dlouhodobé výkyvy. Vývoj cen potravinářské produkce CPA 10.7 se odvíjí od celkové produkce a kvality sklizně, zejména obilovin a z aktuálních přírodních podmínek. Meziročně došlo k nárůstu cen průmyslových výrobců.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pekařské výrobky a těstoviny	10.7	120,0 %	113,6 %	106,7 %	125,7 %	130,5 %	130,1 %	127,1 %	125,5 %	122,9 %	125,6%	127,8 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Obor patří mezi nejvýznamnější zaměstnavatele napříč jednotlivými obory, pracuje zde 32,4 % veškerých zaměstnanců z odvětví Výroby potravinářských výrobků. Obor se významně podílí na tvorbě přidané hodnoty i na počtu podniků Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10. Ekonomickou pozici oboru se dle meziročního vývoje ekonomických výsledků daří zlepšovat. Počet jednotek meziročně vzrostl, nicméně pokračuje trend klesajícího počtu pracovníků. Kompenzace nedostatku pracovní síly je patrná v růstu investiční aktivity. Meziročně došlo k růstu přidané hodnoty, produktivity práce i hrubých mezd. I tak se těmito ukazateli řadí na spodní příčky potravinářského průmyslu.

CZ-NACE 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků zahrnuje následující výrobkové třídy:

- **10.81** – výroba cukru,
- **10.82** – výroba kaka, čokolády a cukrovinek,
- **10.83** – zpracování čaje a kávy,
- **10.84** – výroba koření a aromatických výtažků,
- **10.85** – výroba hotových pokrmů,
- **10.86** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- **10.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Výroba cukru – CZ-NACE 10.81 je v podílu na tržbách jednou z největších výrob v rámci CZ-NACE 10.8.

Výroba cukru v ČR v roce 2018/19 dosáhla podle předběžných údajů 572,8 tis. t. Cukernatost řepy ve srovnání s rokem 2017/18 se zvýšila na 18,2 %.

Cukrovarnická kampaň 2018/19 proběhla v ČR v období od 12. září 2018 do 7. února 2019 a průměrná délka kampaně dosáhla přibližně 115 dnů.

Na celkové výrobě cukru z cukrové řepy se v Čechách a na Moravě podílelo v roce 2018/19 pět cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovary, a. s., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o). Od roku 2015 je schválen také podnik vyrábějící cukr z meziproductů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. s cukrovarem ve Zvoleněvsi.

Podíl CZ-NACE 10.8 na tržbách v rámci CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 17,8 % (meziroční pokles o 2,6 p. b.). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru v roce 2018 meziročně nepatrně klesl (o 35 zaměstnanců). Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví meziročně nepatrně klesl o 0,4 p. b. a činí 17,2 %. Odhad přidané hodnoty oboru v roce 2018 v porovnání s rokem 2017 naznačuje pokles. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně snížil na 20,7 % tj. pokles o 3,9 p. b.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Odhad tržeb i ukazatele přidaná hodnota oboru naznačuje v roce 2018 meziroční pokles. Průměrná mzda od roku 2014 meziročně roste. V každém z hodnocených let s výjimkou roku 2009, 2012, a bohužel dle odhadu i 2018 tvořil obor hodnotu pro své majitele (kladný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2008, nejnižší je odhadována v roce 2018. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, odhad tohoto ukazatele na rok 2018 naznačuje dosažení jeho nejnižší hodnoty za celé sledované období. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008 – 2018. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	42 328 729	43 694 932	43 329 083	44 393 881	48 705 997	44 978 125	46 012 905	45 541 891	47 368 901	47 139 776	45 523 373
Tržby za prodej zboží	14 273 693	14 476 912	15 830 869	16 540 766	18 119 053	10 162 720	10 211 577	11 434 196	11 363 248	10 760 576	9 507 294
Výkonová spotřeba	44 508 699	45 788 165	47 136 553	48 880 199	56 710 618	43 212 898	44 615 334	44 728 652	45 640 096	45 217 498	43 450 160
Náklady vynaložené na prodané zboží	9 051 925	9 940 194	10 584 196	11 150 223	12 983 937	6 952 609	7 064 881	7 643 036	7 385 976	7 116 351	5 981 962
Spotřeba materiálu a energie a služby	35 456 774	35 847 970	36 552 356	37 729 976	43 726 681	36 260 289	37 550 453	37 085 616	38 254 120	38 101 148	37 468 197
Změna stavu zásob + Aktiva-ce	-353 528	-257 711	-73 274	-1 100 401	-2 040 104	-494 109	-261 370	468 931	-308 432	-598 876	-488 837
Osobní náklady	6 230 996	5 931 102	5 994 332	6 178 750	6 620 094	6 131 122	6 195 489	6 435 567	6 831 666	7 350 796	7 720 567
Mzdové náklady	4 196 609	4 352 849	4 370 294	4 455 238	4 650 336	4 281 637	4 396 589	4 590 270	4 872 017	5 282 482	5 531 078
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	2 034 387	1 578 253	1 624 037	1 723 512	1 969 759	1 849 485	1 798 900	1 845 297	1 959 649	2 068 313	2 189 490
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 957 834	1 475 180	1 424 731	1 581 582	1 841 087	1 708 900	1 647 027	1 639 473	1 772 901	1 883 540	1 990 140
Ostatní náklady	76 553	103 073	199 306	141 930	128 671	140 585	151 872	205 825	186 748	184 773	199 350
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 873 727	1 834 778	1 790 338	1 764 402	1 784 860	1 812 232	2 054 306	2 158 947	2 071 625	2 227 133	2 182 081
Nákladové úroky a podobné náklady	454 295	337 347	254 343	225 620	218 135	194 711	186 710	174 725	149 496	181 673	181 248
VH před zdaněním	4 049 019	3 558 581	3 497 164	4 251 299	3 053 629	3 396 119	3 260 064	2 882 542	4 198 822	3 540 940	1 840 457
Daň z příjmu	830 855	780 031	607 656	918 668	932 985	628 815	550 594	481 831	736 855	665 908	470 782
VH za účetní období	3 218 164	2 778 549	2 889 509	3 332 632	2 120 644	2 767 304	2 709 470	2 400 712	3 461 966	2 875 032	1 369 675

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	12 447 251	12 641 391	12 096 673	13 154 850	12 154 536	12 422 056	11 870 518	11 778 504	13 400 486	13 281 731	12 122 029
Hrubý operační přebytek	6 216 255	6 710 289	6 102 341	6 976 100	5 534 442	6 290 934	5 675 029	5 342 936	6 568 820	5 930 935	4 401 462
EBIT	4 503 313	3 895 927	3 751 508	4 476 919	3 271 764	3 590 830	3 446 774	3 057 268	4 348 318	3 722 613	2 021 705
Čistý obrat za účetní období	62 149 987	61 232 034	62 169 034	63 317 333	69 601 564	57 655 860	58 238 591	59 426 544	60 387 704	59 031 374	56 324 413
Tržby	56 602 422	58 171 845	59 159 951	60 934 647	66 825 049	55 140 845	56 224 482	56 976 087	58 732 149	57 900 353	55 083 352
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	15 971	15 862	15 183	15 584	15 986	15 363	15 158	15 395	15 581	15 726	15 691
Pracující majitelé	823	830	954	1 144	1 381	1 360	1 197	1 294	1 343	1 403	1 400
Počet jednotek	1 096	1 151	1 401	1 474	1 630	1 585	1 514	1 532	1 579	1 628	1 693
Investice	2 251 756	2 062 662	2 213 186	1 952 278	2 239 498	2 976 041	3 194 409	2 342 793	3 494 793	3 533 389	3 651 681
Náklady celkem	58 100 968	57 673 453	58 671 870	59 066 034	66 547 935	54 259 741	54 978 527	56 544 002	56 188 883	55 490 434	54 483 956
Úročené zdroje	24 450 235	23 679 993	22 741 683	23 453 344	25 627 303	26 943 170	27 709 535	28 364 828	28 248 218	29 442 241	29 913 719

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	539 634	-29 578	470 518	641 080	-309 919	203 383	554 616	70 006	1 112 049	263 746	-1 627 000
Spread	2,78%	-0,15%	2,46%	3,16%	-1,42%	0,89%	2,35%	0,29%	4,47%	1,04%	-6,27%
ROE	16,60%	14,51%	15,09%	16,43%	9,74%	12,13%	11,50%	10,04%	13,93%	11,29%	5,28%
Alternativní náklad na VK (re)	13,82%	14,66%	12,63%	13,27%	11,17%	11,24%	9,14%	9,75%	9,46%	10,26%	11,55%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	11,18%	9,48%	9,94%	11,39%	7,51%	8,21%	7,70%	6,77%	9,28%	7,90%	4,37%
Čistý obrat/Aktiva	1,54	1,49	1,65	1,61	1,60	1,32	1,30	1,32	1,29	1,25	1,22
EBIT/Čistý obrat	7,25%	6,36%	6,03%	7,07%	4,70%	6,23%	5,92%	5,14%	7,20%	6,31%	3,59%
VK/Aktiva	48,11%	46,60%	50,73%	51,59%	49,96%	52,17%	52,64%	52,97%	53,06%	54,00%	56,07%
UZ/Aktiva	60,69%	57,61%	60,25%	59,65%	58,84%	61,60%	61,88%	62,83%	60,31%	62,45%	64,65%
Úroková míra	8,97%	7,45%	7,08%	7,12%	5,64%	4,72%	4,51%	3,92%	4,40%	4,56%	4,56%
L3	1,54	1,41	1,45	1,41	1,49	1,57	1,59	1,62	1,51	1,47	1,46
L2	0,94	0,92	1,05	0,94	0,95	0,99	1,00	1,04	0,98	0,90	0,90
L1	0,15	0,16	0,18	0,19	0,20	0,25	0,25	0,25	0,19	0,18	0,16
HOP/Čistý obrat	10,00%	10,96%	9,82%	11,02%	7,95%	10,91%	9,74%	8,99%	10,88%	10,05%	7,81%
PH/Čistý obrat	20,03%	20,65%	19,46%	20,78%	17,46%	21,55%	20,38%	19,82%	22,19%	22,50%	21,52%
ON/Čistý obrat	10,03%	9,69%	9,64%	9,76%	9,51%	10,63%	10,64%	10,83%	11,31%	12,45%	13,71%
Přidaná hodnota na pracující osobu	741 180	757 352	749 645	786 388	699 866	742 818	725 797	705 751	791 796	775 394	709 261
Přidaná hodnota na zaměstnance	779 367	796 960	796 733	844 105	760 308	808 566	783 112	765 076	860 047	844 584	772 549
Průměrná mzda	21 897	22 868	23 987	23 823	24 241	23 225	24 171	24 847	26 057	27 993	29 375

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich každoroční nárůst oproti poměřovanému roku 2005 s výjimkou roku 2010.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ostatní potravinářské výrobky	10.8	101,8 %	102,6 %	99,0 %	105,6 %	113,4 %	113,5 %	111,0 %	106,2 %	106,3 %	108,8 %	104,0 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

CZ – NACE 10.8 skládající se z rozmanitých výrobních tříd zaujímal v hodnoceném roce v rámci CZ-NACE 10 druhé místo v podílu na tržbách. Nicméně odhadované hodnoty oboru za rok 2018 u základních ukazatelů nejsou optimistické, došlo k meziročnímu poklesu např. jak u tržeb, tak u přidané hodnoty a výrazně v rentabilitě oboru. Mzda v oboru sice rostla, ale přidaná hodnota na zaměstnance klesla.

Šancí pro obor je pronikat na nové trhy, být aktivní v inovacích a přizpůsobovat své produkty požadavkům zákazníků. V neposlední řadě také nadále zvyšovat efektivitu výroby v zájmu růstu její konkurenceschopnosti.

CZ-NACE 10.9 Výroba průmyslových krmiv

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE) zahrnuje obor Výroba krmiv (CZ-NACE 10.9) níže uvedené třídy:

- **10.91** – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,
- **10.92** – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Výroba průmyslových krmiv se v roce 2018 podílela na celkových tržbách Výroby potravinářských výrobků 14,7 % s meziročním poklesem. Na tvorbě celkové přidané hodnoty odvětví se v tomto roce obor podílel 10,3 % (meziročně stabilní vývoj).

V podnicích Výroby průmyslových krmiv v roce 2018 pracovalo 5 000 osob, tj. 5,5 % z celkového počtu zaměstnanců v potravinářství. Řadí se mezi obory s nižším počtem zaměstnaných osob. Jejich počet však oproti předchozímu roku mírně vzrostl. Ve výrobě průmyslových krmiv podniká 4,8 % potravinářských podniků CZ-NACE 10.

Mezi hlavní výrobce průmyslových krmiv v ČR podle výše tržeb patří Hill's Pet Nutrition Manufacturing, s. r. o. (vlastník z USA), De Heus, a. s. (vlastník z Holandska), Primagra, a. s. (jediný akcionář Agrofert, a. s.) a Afeed CZ, a. s.

Výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata v roce 2018 meziročně vzrostla na necelých 2 431 tis. t. Výroba meziročně vzrostla především u krmných směsí pro drůbež (meziroční nárůst o 55,3 tis. t, tj. o 5,5 %) a ostatní zvířata (meziroční nárůst o 4,8 %, tj. 3,5 tis. t). Výroba pro prasata poklesla o 1,4 %, tj. o 10,7 tis., stejně tak jako výroba pro skot o 1,5 % (tj. 7,9 tis. t). Krmné směsi uváděné do oběhu pro cizí dodavatele výrazně převyšují směsi užívané pro vlastní spotřebu. Objem výroby krmných směsí v roce 2018 (krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata a krmné směsi pro domácí zvířata) meziročně poklesla o 3,3 %. Největší podíl zaujímají krmné směsi pro psy a kočky.⁴

Tabulka 1.1 – Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tuny)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ostatní	2 486 551	2 205 187	2 197 448	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 418	2 430 606
Krmné směsi pro domácí zvířata	270 853	154 182	211 060	219 162	220 554	217 612	276 126	287 972	278 509
Celkem krmné směsi	2 757 405	2 359 371	2 297 400	2 465 728	2 568 549	2 568 724	2 634 087	2 678 390	2 707 094

Pramen: MZe, Situační a výhledová zpráva Krmiva 2018

Tabulka 1.2 – Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tuny)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prasata celkem	935 197	795 558	775 558	802 308	802 826	786 001	765 062	774 989	764 272
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	766 338	715 122	688 806	716 584	709 712	704 498	681 005	704 212	702 754
Určené pro vlastní spotřebu	168 841	80 436	86 646	85 724	93 114	81 503	84 057	70 776	61 518
Drůbež celkem	993 296	886 958	889 178	902 463	955 959	949 604	982 971	1 009 403	1 064 717
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	899 778	827 112	848 854	860 151	909 521	905 182	924 136	976 264	1 032 703
Určeno pro vlastní spotřebu	93 518	59 846	40 324	42 312	46 438	44 422	58 835	33 139	31 014
Skot celkem	469 117	447 894	452 680	473 419	505 236	519 809	532 624	532 600	524 656
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	383 675	371 596	365 142	383 626	404 876	420 474	425 920	425 125	428 249
Určeno pro vlastní spotřebu	85 442	76 298	87 538	89 793	100 360	99 335	106 704	107 475	96 407
Ostatní zvířata	88 959	74 777	80 138	86 376	83 974	95 698	77 304	73 426	76 961
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	88 577	74 278	79 548	85 942	83 530	95 244	77 052	73 287	76 430
Určené pro vlastní spotřebu	382	499	590	434	444	454	252	139	531
Celkem	2 486 551	2 205 187	2 197 448	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 418	2 430 606

Pramen: Statistické zjišťování MZe, Situační a výhledová zpráva Krmiva 2018

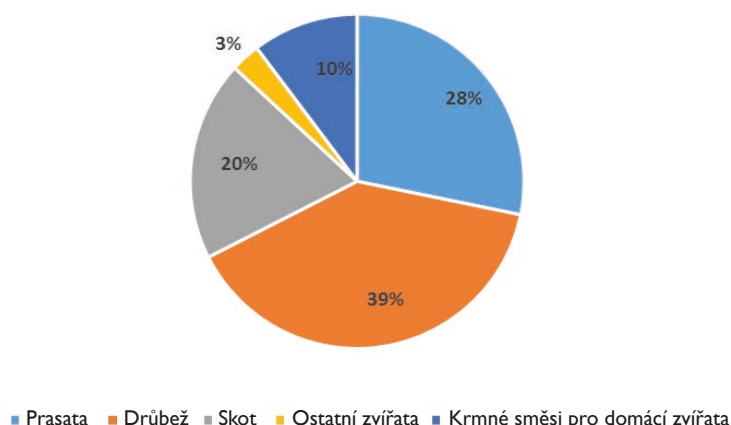
Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ do roku 2015 zahrnuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO. Od roku 2016 tato položka zahrnuje směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

⁴ Ministerstvo zemědělství ČR, Situační a výhledová zpráva Krmiva, Praha 2018, ISBN 978-80-7434-465-7.

Nejvíce krmných směsí (graf 1.1) se vyrobilo pro drůbež (39 % z celkového objemu vyrobených krmných směsí), tj. nárůst procentního zastoupení oproti předchozímu roku (tj. 38 %). Druhou položkou co do objemu, jsou krmné směsi pro prasata (28 %), jejichž podíl na výrobě poklesl oproti předchozímu roku (tj. 29 %), stejně tak směsi pro domácí zvířata (tj. 10 %). Výroba krmných směsí pro ostatní zvířata a skot meziročně stagnovala.

V roce 2018 byla zjištěna celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 583,09 tis. tun a došlo tak k meziročnímu nárůstu o 31,1 tis. tun (1,2 %). Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (61,8 %). Ty byly tvořeny z 56,5 % pšenicí, 20,2 % ječmenem, 18,2 % kukuřicí, 3,5 % žitem a tritikále a 1,4 % ovsu. Dále byla využívána i olejnatá semena, jejichž podíl činil 20,4 %. Krmiva živočišného původu se podílela 4,9 %. Spotřeba těchto surovin meziročně vzrostla, vyjma surovin živočišného původu.⁵

Graf 1.1 – Struktura výroby krmných směsí v ČR v roce 2018 podle druhu zvířat

Pramen: zpracování dle dat MZe, Situační a výhledová zpráva Krmiva 2018

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008-2018. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Počet podniků v tomto oboru je poměrně malý, čítá 402 podniků v roce 2018 s meziročním mírným nárůstem. Tento obor tvoří především malé podniky, tj. do 49 zaměstnanců. Obor se na celkové podnikatelské struktuře potravinářských podniků podílí 4,8 %.

Počet zaměstnanců se za poslední čtyři roky zvyšuje. Meziročně byl zaznamenán mírný růst o 1,7 %. Výroba krmiv zaměstnává 5,5 % zaměstnanců celého potravinářského průmyslu.

Průměrná hrubá měsíční mzda se meziročně zvýšila na 35 385 Kč, tj. o 4,6 %. Při komparaci s jednotlivými výrobními obory tento obor dosahuje nejvyšší hrubou průměrnou mzdu. Zároveň je tato mzda vyšší než celoodvětvový průměr Výroby potravinářských výrobků.

Ukazatel přidané hodnoty oproti předchozímu roku mírně poklesl. V tomto důsledku poklesla i produktivita práce krmivářských podniků. Meziročně se jednalo o snížení 1,9 %. Produktivita práce v oboru Výroby průmyslových krmiv meziročně klesla o 5,0 %. Produktivita práce v tomto oboru patří mezi nejvyšší a výrazně převyšuje i průměrnou produktivitu odvětví Výroby potravinářských výrobků.

Ukazatel Spread (rozdíl mezi ukazatelem ROE a re) je v posledních dvou letech záporný. Meziročně došlo k dalšímu propadu, což znamená, že podniky Výroby průmyslových krmiv netvořily hodnotu pro své vlastníky.

Produkční síla, měřená ukazatelem ROA (tzn. EBIT/aktiva) podniků Výroby průmyslových krmiv meziročně zůstala stabilní. Produkční síla tohoto oboru je ale vyšší než v odvětví Výroby potravinářských výrobků.

⁵ Ministerstvo zemědělství Situační a výhledová zpráva Krmiva, Praha 2018, ISBN 978-80-7434-465-7.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I.Tržby z prodeje výrobků a služeb	24 532 811	26 959 682	25 826 253	28 516 324	29 300 835	32 147 107	35 173 964	34 711 732	25 098 334	25 680 448	26 778 673
II.Tržby za prodej zboží	25 714 439	24 591 989	20 970 420	19 443 096	21 901 655	25 082 038	23 396 543	22 315 989	18 999 878	18 229 066	18 604 047
A.Výkonová spotřeba	46 419 532	46 142 914	41 171 506	41 956 323	45 329 442	50 754 286	51 022 289	49 140 424	38 045 967	38 300 644	39 844 973
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	23 224 150	22 244 746	18 929 369	17 497 487	19 824 334	21 516 957	20 651 623	19 282 431	17 395 550	16 530 778	16 998 253
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	23 195 382	23 898 169	22 242 138	24 458 835	25 505 108	29 237 329	30 370 666	29 857 993	20 650 417	21 769 865	22 846 720
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-1 216 032	-655 938	-522 888	-426 054	-518 582	-818 747	-652 932	-461 514	263 259	-425 295	-483 994
D. Osobní náklady	2 668 079	2 856 123	2 780 582	2 568 516	2 517 942	2 525 278	2 640 719	2 637 095	2 422 410	2 739 835	2 914 298
D.1 Mzdové náklady	1 910 863	1 843 861	1 939 850	1 777 397	1 787 039	1 731 459	1 806 986	1 805 188	1 747 081	1 994 985	2 122 917
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	757 216	1 012 263	840 732	791 119	730 903	793 819	833 733	831 906	675 329	744 850	791 380
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	729 901	970 079	714 017	742 904	682 785	740 654	767 122	757 646	614 519	685 569	731 953
D.2.2 Ostatní náklady	27 315	42 184	126 715	48 215	48 119	53 165	66 611	74 260	60 811	59 282	59 427
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	990 674	888 591	973 665	836 726	942 400	972 443	960 554	995 093	1 043 148	1 145 792	1 184 661
J. Nákladové úroky a podobné náklady	507 371	387 896	229 108	177 291	214 163	179 386	152 731	147 376	148 935	148 239	153 237
**VH před zdaněním	352 420	2 223 270	2 303 991	2 579 347	2 673 640	3 472 870	4 635 252	4 665 941	4 949 914	2 025 802	2 101 635
L. Daň z příjmu	172 044	-578 745	477 378	502 091	487 867	653 364	763 963	834 311	880 558	338 584	352 992
***VH za účetní období	180 376	2 802 015	1 826 614	2 077 256	2 185 773	2 819 505	3 871 289	3 831 631	4 069 356	1 687 218	1 748 643

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přidaná hodnota	5 043 750	6 064 695	6 148 054	6 429 152	6 391 630	7 293 606	8 201 150	8 348 812	5 788 986	6 034 166	6 022 356
Hrubý operační přebytek	2 375 671	3 208 571	3 367 473	3 860 636	3 873 688	4 768 327	5 560 432	5 711 717	3 366 576	3 294 330	3 108 058
EBIT	859 792	2 611 166	2 533 099	2 756 638	2 887 803	3 652 256	4 787 983	4 813 317	5 098 849	2 174 041	2 254 872
Čistý obrat za účetní období	54 720 727	56 311 683	50 203 981	50 199 283	53 179 127	59 812 286	60 570 412	58 797 950	48 785 611	45 184 605	46 599 725
Tržby	50 247 250	51 551 671	46 796 673	47 959 420	51 202 490	57 229 145	58 570 508	57 027 721	44 098 212	43 909 515	45 383 335
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	6 596	6 196	5 654	4 893	4 776	4 650	4 696	4 640	4 724	4 916	5 000
Pracující majitelé	197	170	248	304	321	302	314	317	340	323	329
Počet jednotek	243	280	377	406	402	369	378	364	378	383	412
Investice	1 385 714	827 168	785 566	1 455 904	1 182 463	1 006 465	1 108 312	1 227 151	1 480 083	1 687 023	1 967 526
Náklady celkem	54 368 307	54 088 413	47 899 990	47 619 937	50 505 487	56 339 416	55 935 160	54 132 009	43 835 696	43 158 803	44 498 090
Úročené zdroje	22 625 699	22 831 977	21 587 380	20 503 162	24 966 141	26 490 129	29 927 102	24 549 087	22 614 485	23 926 093	25 438 828

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EVA	-2 000 450	66 476	-914 165	-576 563	-146 313	561 014	359 329	1 101 754	1 616 980	-1 040 946	-1 452 469
Spread	-14,77%	0,42%	-5,91%	-3,94%	-0,84%	2,76%	1,52%	6,04%	9,31%	-5,65%	-7,36%
ROE	1,33%	17,60%	11,80%	14,18%	12,52%	13,86%	16,37%	21,02%	23,43%	9,16%	8,86%
Alternativní náklad na VK (re)	16,10%	17,18%	17,71%	18,12%	13,36%	11,10%	14,85%	14,98%	14,12%	14,82%	16,22%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%
EBIT/A	2,52%	7,52%	8,13%	9,69%	8,79%	10,44%	12,39%	14,26%	15,70%	6,34%	6,35%
Čistý obrat/Aktiva	1,61	1,62	1,61	1,77	1,62	1,71	1,57	1,74	1,50	1,32	1,31
EBIT/Čistý obrat	1,57%	4,64%	5,05%	5,49%	5,43%	6,11%	7,90%	8,19%	10,45%	4,81%	4,84%
VK/Aktiva	39,73%	45,85%	49,66%	51,51%	53,12%	58,15%	61,18%	54,00%	53,49%	53,67%	55,62%
UZ/Aktiva	66,38%	65,76%	69,27%	72,09%	75,97%	75,72%	77,42%	72,73%	69,65%	69,74%	71,68%
Úroková míra	5,59%	5,61%	3,75%	3,03%	2,85%	2,92%	2,43%	2,33%	2,84%	2,69%	2,69%
L3	1,10	1,21	1,25	1,36	1,51	1,86	2,13	1,56	1,46	1,50	1,56
L2	0,65	0,85	0,78	0,87	0,98	1,27	1,49	0,89	0,85	0,91	0,95
L1	0,08	0,10	0,07	0,10	0,10	0,14	0,15	0,11	0,13	0,13	0,13
HOP/Čistý obrat	4,34%	5,70%	6,71%	7,69%	7,28%	7,97%	9,18%	9,71%	6,90%	7,29%	6,67%
PH/Čistý obrat	9,22%	10,77%	12,25%	12,81%	12,02%	12,19%	13,54%	14,20%	11,87%	13,35%	12,92%
ON/Čistý obrat	4,88%	5,07%	5,54%	5,12%	4,73%	4,22%	4,36%	4,49%	4,97%	6,06%	6,25%
Přidaná hodnota na pracující osobu	742 403	952 649	1 041 720	1 236 911	1 253 935	1 472 767	1 637 062	1 684 079	1 143 298	1 151 808	1 130 283
Přidaná hodnota na zaměstnance	764 625	978 748	1 087 329	1 313 829	1 338 211	1 568 488	1 746 362	1 799 147	1 225 551	1 227 512	1 204 572
Průměrná mzda	24 140	24 798	28 590	30 268	31 179	31 029	32 065	32 418	30 822	33 819	35 385

Pramen: data ČSÚ, rok 2018 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008-2018, vztažené k roku 2005 za CZ-CPA 10.9 Průmyslová krmiva se meziročně měnily (viz tabulka 3.1), a vrcholu bylo dosaženo v roce 2013. Následně se tempo růstu postupně snižovalo.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Průmyslová krmiva	10.9	130,6 %	108,2 %	106,1 %	122,0 %	130,8 %	143,1 %	133,1 %	130,0 %	126,3 %	122,7 %	122,7 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata meziročně vzrostla pouze u krmných směsí pro drůbež a ostatní zvířata. Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a to více jak 1 mil. tun. Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí zůstávají obiloviny.

Meziročně došlo k nárůstu počtu podniků, hlavně v kategorii malých podniků. Stejně tak došlo i k růstu počtu pracovních sil a průměrných hrubých měsíčních mezd. Nicméně došlo k poklesu přidané hodnoty a v tomto důsledku i k poklesu produktivity práce.

III. CZ-NACE II VÝROBA NÁPOJŮ

I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE II (členění je zde uvedeno dle tříd, tento oddíl se dle skupin nečlení):

- **11.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin;
- **11.02** – Výroba vína z vinných hroznů;
- **11.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín;
- **11.04** – Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů;
- **11.05** – Výroba piva;
- **11.06** – Výroba sladu;
- **11.07** – Výroba nealkoholických nápojů, stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

Oddíl CZ-NACE II Výroba nápojů představuje v rámci odvětví zpracovatelského průmyslu výrobu ekonomicky menšího rozměru. Význam výroby nápojů je však dán jejich nezastupitelností ve stravě lidí všech věkových kategorií. Pitný režim obyvatel příznivě ovlivňuje jejich zdravotní stav. Na druhou stranu alkoholické nápoje, požívané ve větší míře, zdraví naopak zhoršují. Výroba nápojů je významně ovlivněna tradicemi obyvatel, přírodními podmínkami v zemi a měnícími se preferencemi lidí. Pro ČR je charakteristická především konzumace piva. Proto je v ČR významně zastoupena produkce sladu, jehož surovinou je sladovnický ječmen. Populace v některých regionech preferuje víno, zejména v oblastech, kde se pěstuje, a k tradici tam také patří vinice a vinařství, i když podstatná část vína přichází z dovozu. Určitá část populace konzumuje lihoviny. Ve spotřebě alkoholu patří ČR v EU ke špičce.

Lázeňské oblasti jsou často zaměřeny na minerální vody, které jsou součástí léčebných kúr. Podniky vyrábí produkty distribuované po celé ČR i do zahraničí. K rozšíření konzumace a tím i výroby širokého sortimentu nealkoholických nápojů nebo jejich různých příchutí vede i rozvoj motorismu, který je stále na vzestupu, nebo snaha přicházet s novinkami pro zvýšení konkurenceschopnosti. Některé nápoje jsou předmětem importu, ale významná část je českého původu.

Podnikatelská báze se od roku 2008 výrazně rozrostla. V roce 2018 představuje 2 495 podnikatelských jednotek v odvětví a oproti počátečnímu roku sledovaného období je více jak dvojnásobná. Nárůst počtu jednotek nastal zejména v posledních letech a opírá se např. o rozšiřování počtu minipivovarů (uvádí se cca 440 těchto jednotek). Nárůst minipivovarů se významně týká i Prahy, která je turistickým centrem.

Poněkud odlišná je situace u zaměstnaných osob v tomto odvětví, když jejich počet v průběhu sledovaných let kolísá. V roce 2018 se zastavil na stavu 15 994 osob, což je oproti roku 2008 méně o 1 148 zaměstnanců. Za sledované období se však významně zvýšil počet pracujících majitelů. Zájemců o práci ve zmíněných výrobních je na pracovním trhu v posledních letech často nedostatek, přesto se daří jejich počet v posledních letech navýšit.

Toto odvětví musí rovněž investovat do výroby, reagovat na měnící se technologie, některé firmy rozšiřují své kapacity. Ve výrobě se také projevují měnící se preference lidí a snaha firem snižovat dopad na životní prostředí.

2. Vývoj oddílu

Výrazné sucha a teplo v roce 2018 mělo příznivý vliv na spotřebu a výstav piva. Podle průzkumu Českého svazu pivovarů a sladoven, z. s., (ČSPS) činila spotřeba v roce 2018 v ČR 141 litrů piva na obyvatele, což je o 3 litry více než v předcházejícím roce. Výstav piva (ve hmotných jednotkách) včetně nealkoholického piva a minipivovarů činil rekordních 21,3 mil. hl piva. Při porovnání vývoje od roku 2010, kdy výstav činil 15,7 mil. hl, je patrný růstový trend. Podíl čepovaného piva v roce 2018 klesl na 36 % (meziročně o 2 %), když podíl spotřeby ležáků činil 50,3 %. Nealko piva se vypilo 620 tis. hl., meziročně více o 7,3 %, a růstový trend se projevuje i u tzv. pivních mixů. Pokud jde o obaly, 40 % v hodnoceném roce bylo piva lahového, 34 % sudového, 12 % v PET lahvích, 11 % v plechovkách a 3 % v cisternách. Do systému evropských značek také patří České pivo, které získalo chráněné zeměpisné označení v roce 2008. Podle průzkumu Sociologického ústavu AV ČR pivo v ČR pije téměř devět z deseti mužů a skoro polovina žen. Od roku 2010 vzrostl také objem produkce sladu, a to z objemu 498 tis. t na zhruba 547,5 tis. t v roce 2018 i 2017.

U destilátů a lihovin posílily nové trendy spojené s růstem příjmů a v tomto kontextu s poptávkou po dražších destilátech. Uplatnění na trhu však také nacházejí tuzemáky, hořké bylinné likéry a vodka, tedy poměrně široký sortiment domácích i zahraničních značek.

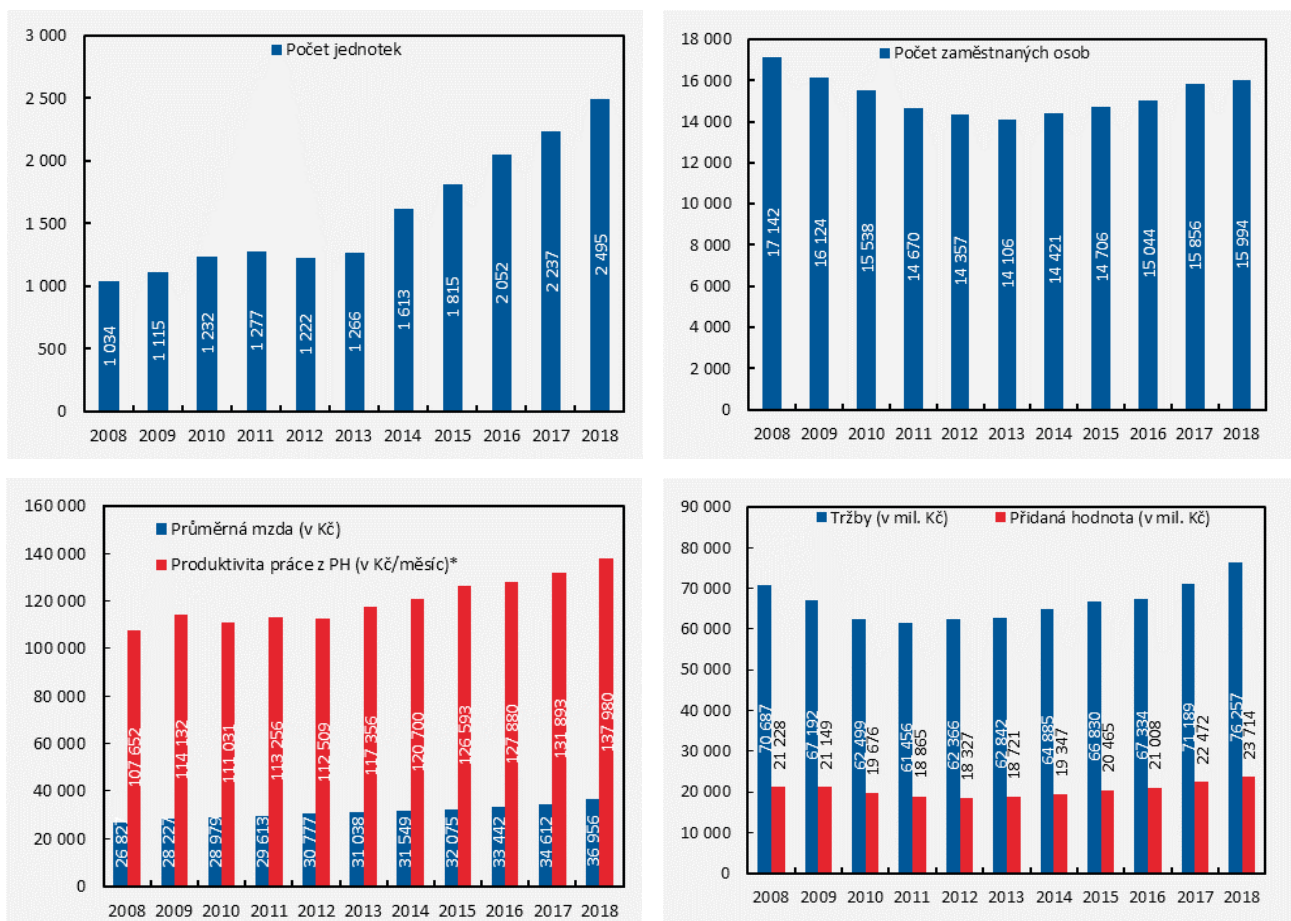
Poptávka se orientuje i na kvalitní vína. U tohoto oblíbeného nápojem přetrvává i v roce 2018 záporná obchodní bilance kvůli vysokému dovozu. Ten činil 1 404 tis. hl vína, tj. o 12,7 % menším než v roce předchozím. Domácí výroba činila 800 tis. hl. Celkem se podle ČSÚ v roce 2018 v ČR sklídilo 103,7 tis. t moštových hroznů z plochy 15,9 tis. ha plodných vinic. ÚZEI odhaduje spotřebu v roce 2018 mírně vyšší než v roce předcházejícím, kdy činila 19,4 litrů /obyv./rok.

Teplé počasí v roce 2018 také posílilo zájem o produkci výrobců nealkoholických nápojů, kteří usilují o její soulad se životním stylem. Jde např. o nápoje s menším množstvím cukru, výrobu šetrnější k životnímu prostředí apod. Významné je i spektrum dalších nápojů, jako jsou přírodní minerální vody, pramenité vody, kojenecké vody a pitná balená voda. U těchto balených nápojů je usilováno o správný pitný režim, což se týká všech kategorií spotřebitelů.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

Počty jednotek a zaměstnaných osob byly hodnoceny v části I. Od roku 2013 trvale za sledovaný oddíl rostou tržby (graf 3.1). Ekonomicky je významnější v posledních letech zvyšující se přidaná hodnota (tentýž graf), která má příznivý dopad na produktivitu práce a konkurenceschopnost. Produktivita práce se zvyšovala postupně od uvedeného roku 2013 i když od roku 2014 narůstal počet zaměstnaných osob. Cenový vývoj CZ-CPA 11 (graf 3.2) byl v hodnoceném období kolísavý, ale převládala vzestupná tendence. Spread (ROE – re) CZ-NACE 11 (v %) zachycený v grafu 3.3 se po celé sledované období pohybuje v záporných hodnotách s výjimkou roku 2012, resp. 2017 a největší propad byl zaznamenán v roce 2014 při nízké hodnotě ROE (rentabilitě vlastního kapitálu). Ta se v posledních letech podstatně zvýšila.

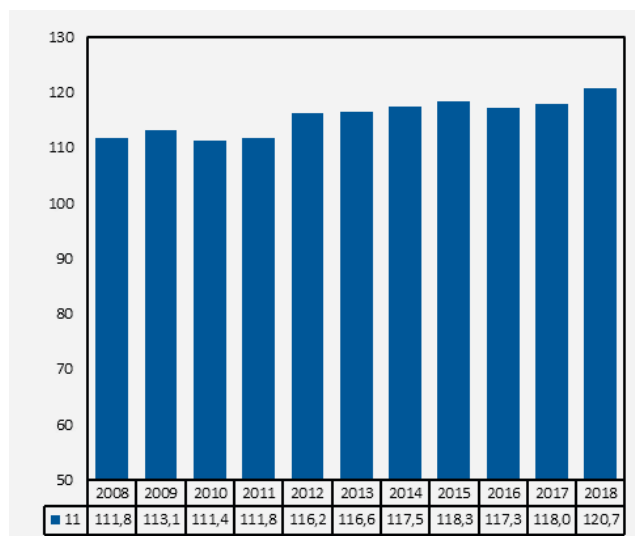
Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 11

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

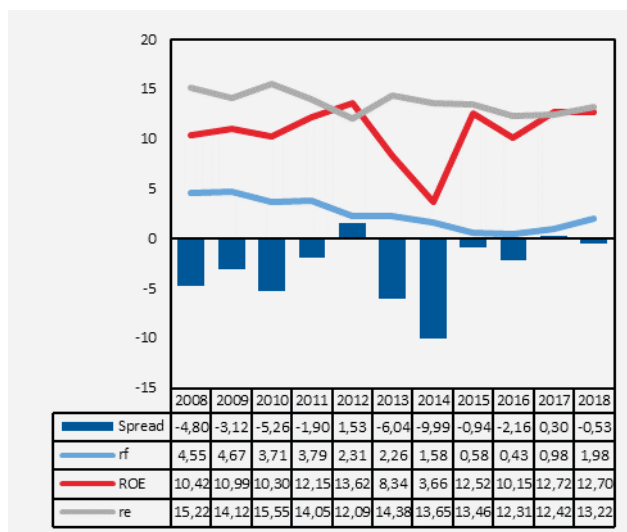
* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů

Graf 3.2 – Cenový vývoj CZ-CPA II (2005 = 100 %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Graf 3.3 – Spread (ROE – re) CZ-NACE II (v %)

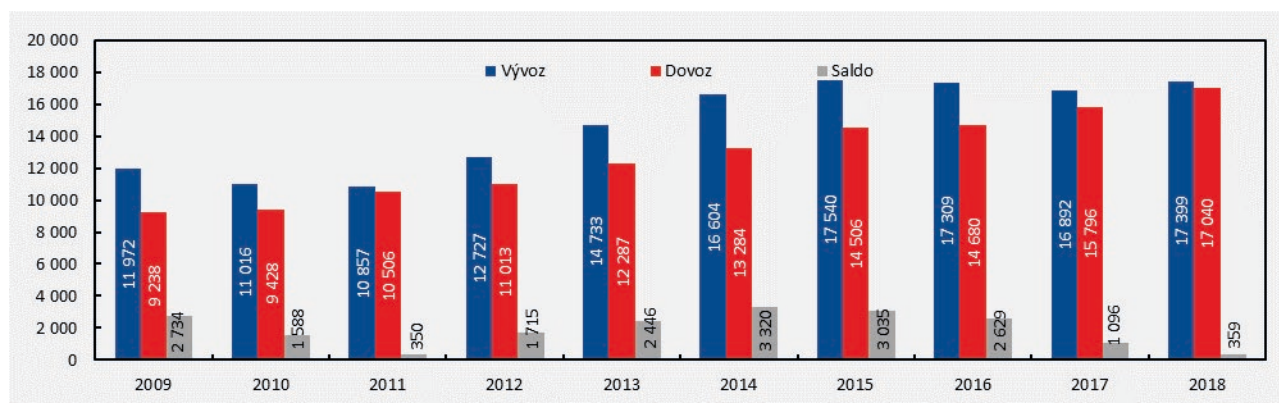
Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA II vykazovalo po celé sledované období kladné hodnoty. Jeho pozitivní vývoj se opíral o objem vývozu, jehož vrcholu bylo dosaženo v roce 2015 (graf 4.1). V dalších letech se tento objem snižoval, ale v roce 2018 se opět zvýšil. Vývoj dovozu po celé sledované období rostl, na této hodnotě se výrazně podílí import vína.

Graf 4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA II (v mil. Kč)

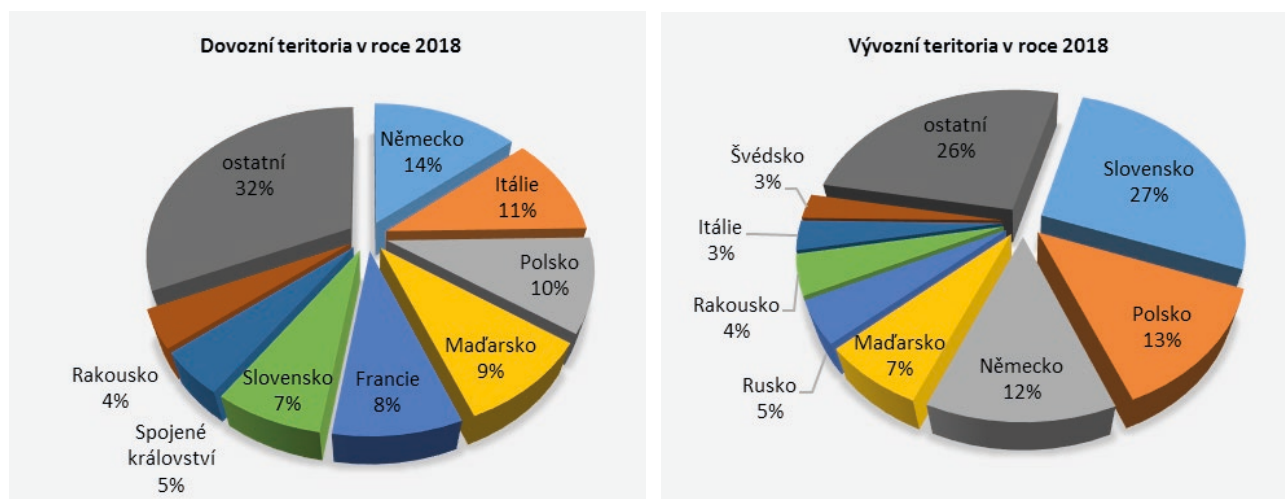
Pramen: ČSÚ, data k 8. 4. 2019

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Import z hlediska teritoriálního přichází do ČR do značné míry ze států EU. Jde o Německo, Itálii, Polsko, Maďarsko a další země, jak je patrné z grafu 4.2.

U exportu z teritoriálního pohledu zauímají největší podíl okolní země, tradičně Slovensko a dále to jsou Polsko a Německo.

Graf 4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA I I

Pramen: ČSÚ, data k 8. 4. 2019

5. Výzkum a vývoj

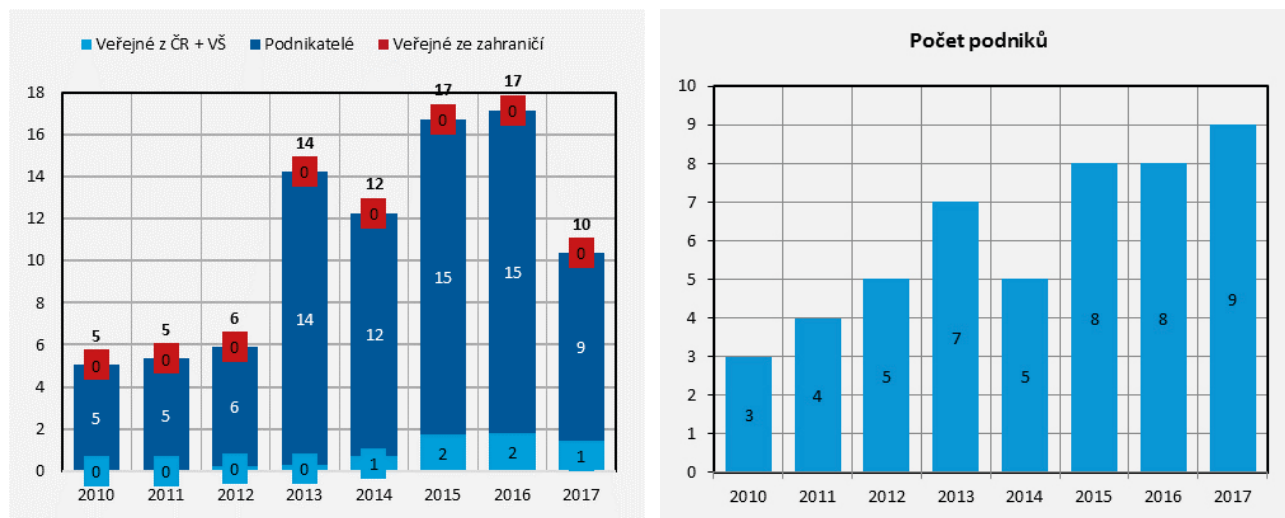
CZ-NACE I I patří z hlediska objemu výdajů na VaV a počtu podniků provádějících VaV k těm nejmenším v rámci zpracovatelského průmyslu. Výdaje na VaV v CZ-NACE I I dosahovaly nejvyšších hodnot v letech 2013 až 2016. V roce 2017 byl zaznamenán pokles na 10 mil. Kč (viz graf 5.1), tj. meziročně o 41,18 % méně. Oddíl I I se na celkových VaV výdajích ve zpracovatelském průmyslu podílel 0,06 %. Převážná část (90 %) výdajů na VaV CZ-NACE I I v roce 2017 pocházela z podnikatelských zdrojů. CZ-NACE I I patří k těm oddílům, které v minulých letech nečerpaly téměř žádnou veřejnou podporu ze zahraničí, což mohlo být zapříčiněno velikostí tohoto oddílu (viz počet podniků provádějících VaV v grafu 3.5.1). Podíl výzkumných pracovníků (FTE) na celkovém počtu výzkumníků ve zpracovatelském průmyslu byl 0,08 %, tj. ročně 7 výzkumných pracovníků (průměr za roky 2013–2017).

K podnikům, které čerpaly významný objem účelové podpory ze státního rozpočtu v rámci národních programů MPO (TIP), MZe (VAK, KUS) a TA ČR (ALFA, Centra kompetence, EPSILON, ÉTA) v období 2007–2018, patřila IDS Advisory s.r.o., Plzeňský Prazdroj, a.s. a SLADOVNY SOUFFLET ČR, a.s.

V rámci výzev programu OP PIK spadajících pod Národní RIS3 strategii patří mezi nejméně podporované oblasti VaV. V období od 1. ledna 2015 do 31. října roku 2018 byla pro 7 schválených projektů naplánována celková podpora (evropské, veřejné ČR a soukromé ČR zdroje) ve výši 0,02 mld. Kč, z toho dotace EU činí 0,01 mld. Kč. Projekty jsou zaměřeny zejména na posílení VaV kapacit podniků (67 %) a podporu ICT v podnikání (19 %). Všechny projekty svým věcným zaměřením odpovídají aplikačnímu odvětví Udržitelná produkce potravin.

Projekty zaměřené na výrobu nápojů předložily ve sledovaném období pouze malé podniky. Co se týká evropské podpory žadatelů/příjemců, jsou z dotací EU nejvíce podpořeny podniky APROS Group, s.r.o. (projekt Nový typ ovocných destilátů a produktů z nich vyrobených; celkové výdaje 8,4 mil. Kč, z toho dotace EU 3,8 mil. Kč), BOHEMIA HEALING MARIENBAD WATERS a.s. (projekt Inovace ve společnosti BOHEMIA HEALING MINERAL WATERS CZ a.s.; celkové výdaje 7,8 mil. Kč, z toho dotace EU 3,5 mil. Kč).

Graf 5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE II (mil. Kč)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Oddíl CZ – NACE II plní významnou úlohu jako producent nápojů, které jsou pro člověka nezbytné, a se snahou o jejich zdravotní nezávadnost. Spotřeba nápojů je v různé míře ovlivněna i životním stylem spotřebitelů. Odvětví se opírá o podnikatelskou bázi v rámci ČR. Výroba nápojů a zejména zřídelná výroba je úzce spjata s přírodními zdroji a působí i na zdraví konzumentů. Z hlediska výrobového dominuje v produkčních charakteristikách pivo. S ním je spojena výroba sladu, získávaného ze sladovnického ječmene a také pěstování chmele, a tím vzniká i vazba na zemědělství. Tato výroba se zakládá na dlouhodobé tradici, současně však dochází k technickému a technologickému pokroku při zpracování produkce a v poslední době i k rozvoji obalové techniky, která více vyhovuje spotřebitelům a jejich preferencím.

Vývoj směřující k růstu konzumace a tím i produkce a dovozu dražšího sortimentu, je při růstu kupní síly, patrný u lihovin.

Produkce a spotřeba vína nachází v ČR stále větší oblibu. S tím souvisí i záporná bilance zahraničního obchodu, která přetrvává. Zlepšování kvality tuzemského vína však umožňuje i jeho export.

Konzumace a produkce nealkoholických nápojů a minerálních vod je výrazně závislá na počasí. Teplá a suchá období v průběhu roku podporují jejich spotřebu a ta se pak vyšší produkcí odráží i ve výkonnosti příslušných výrobních.

Ukazatel přidané hodnoty tohoto oddílu zaznamenal v posledních letech růst, takže se dostal v letech 2017 a 2018 nad úroveň let 2008, resp. 2009. To umožnilo i oživení vývoje produktivity práce, což je z hlediska konkurenceschopnosti pro další vývoj oddílu významné. S růstem produktivity práce se zvyšovala i průměrná mzda. Tržby, jako ukazatel pozice oddílu na trhu, od roku 2013, rostly.

Saldo zahraničního obchodu s nápoji zůstává i nadále kladné, ale přebytek vývozu nad dovozem se zmenšuje. Je tomu tak proto, že dovoz roste v posledních letech rychleji než vývoz. U vývozu zaujímá největší podíl Slovensko, a to již s 27 %, u dovozu je to Německo se 14 %. Žádoucí je hledat nová vývozní teritoria pro získávání nových zakázek.

U vědy a výzkumu by mělo být vkládáno více prostředků na jeho financování. To by mělo umožnit dále rozšířit sortiment a zvýšit kvalitu nápojů, a také dosáhnout technologického zlepšení u řady provozů. Počty jednotek výrobců nápojů patrně ještě porostou.

Další perspektiva vývoje výroby nápojů bude ovlivněna jak vývojem počasí, tak také růstem kupní síly v ČR. Pozitivně na spotřebu a tím i na produkci působí i rozvoj cestovního ruchu. Vliv na spotřebu může mít i změna právních předpisů regulujících spotřebu alkoholických nápojů na dosud zakázaných místech v ČR, např. cyklostezky apod.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz

Praha 2019

ISBN 978-80-7434-534-0